

MÅNGFALDSBAROMETERN
2014

Ansvariga:

Orlando Mella, professor

Fereshteh Ahmadi, professor

Irving Palm, docent

Oktober 2014

Mångfaldsbarometern skapades vid Sociologiska institutionen vid Uppsala universitet år 2005, en studie som därefter årligen kartlagt attityderna till etnisk mångfald bland befolkningen i Sverige.

Med denna återkommande studie vill initiativtagarna kunna bidra till diskussionen i detta aktuella ämne genom att årligen presentera de färskaste resultaten från undersökningen.

En redovisning av de aktuella attityderna kan bidra till att denna problematik kring mångfald i samhället kan hanteras på ett bättre sätt när man känner till de aktuella attityderna, i synnerhet då dessa attityder också kan få en stor betydelse för det framtida svenska samhället och dess utveckling.

Den första rapporten av Mångfaldsbarometern publicerades 2005 med redovisning av de första resultaten från ett slumpmässigt urval av den svenska populationen. Under de nästföljande rapporterna, Mångfaldsbarometern 2006-2013, publicerades resultaten från de nya undersökningarna och jämförelser gjordes med tidigare år.

De två senaste åren har däremot Högskolan i Gävle tagit ansvaret för denna årliga undersökning. De aktuella attityderna till mångfalden hos den svenska befolkningen 2014 redovisas här och kommenteras i denna rapport.

Även denna rapport bygger på en undersökning av ett slumpmässigt urval av den vuxna svenska befolkningen. Urvalsstorleken denna gång uppgår till 879 individer. Med hjälp av olika statistiska beräkningar och skapade index behandlas det statistiska materialet i rapporten och jämförelser görs med resultaten från åren 2005-2013.

Professorerna i sociologi, Orlando Mella och Fereshteh Ahmadi, samt docent Irving Palm, är ansvariga för Mångfaldsbarometern.

1. En klar majoritet har positiva erfarenheter från invandrare – och andelen ökar
Många svenskar har goda erfarenheter av en nära kontakt och/eller samarbete med personer med invandrabakgrund. År 2006 angav 65,3 procent av svenskarna att de hade *ganska eller mycket goda* erfarenheter. Under de följande åren har denna andel varierat något men årets mätning visar att denna siffra för andra gången stiger över 70-procent strecket (70,8%). Det innebär också en fortsatt positiv trend som baserar sig på de senaste fem mätningarna. Samtidigt får man komma ihåg att det trots allt under åren också funnits en grupp i befolkningen, mellan 9 och 14 procent, som å andra sidan uppgivit att de har *dåliga* erfarenheter från invandrare. De med dåliga erfarenheter har dock minskat 2014 jämfört med mätningen 2013, och uppvisar nu också den minsta andelen någonsin med negativa erfarenheter, 9,3 procent.
2. Kvinnor har oftare goda erfarenheter från invandrare jämfört med män
Kvinnor har i större utsträckning än män ganska eller mycket goda erfarenheter av att ha personer med invandrabakgrund som arbetskollegor eller skolkamrater, då 72,2 procent av kvinnorna uppger detta mot 69,2 procent av männen. Kvinnorna uppvisar också en positiv trend över tiden med en allt större andel med goda erfarenheter, medan utvecklingen för män snarare är stabil över tiden. Årets siffror markerar dock en positiv uppgång även för männen som når den högst uppmätta andelen sedan starten 2005 medan kvinnornas andel minskar något jämfört med fjolårets resultat.
3. Universitetsutbildade har betydligt oftare goda erfarenheter av etnisk mångfald
Utbildningsnivå verkar ha stor betydelse för vilka erfarenheter man har haft från invandrare. De med universitetsutbildning har oftare dessa goda erfarenheter jämfört med de med lägre utbildning. Utbildning verkar dessutom vara en viktigare faktor för att förklara dessa goda erfarenheter än ålder då universitetsutbildade i samtliga åldersgrupper oftare än andra uppger goda erfarenheter. Jämfört med 2013 har grundrespektive universitetsutbildade en något mindre andel med goda erfarenheter. För gruppen gymnasieutbildade ökar de goda erfarenheterna medan de dåliga erfarenheterna istället minskar. Det kommer också att visa sig flera gånger i denna studie att det är just gruppen gymnasieutbildade som vid flertalet tillfällen avviker från utveckling bland övriga utbildnings- och åldersgrupper.
4. Förbättrade erfarenheter från invandrare i tre av fyra studerade åldersgrupper
Ju yngre man är desto oftare har man goda erfarenheter från invandrare, de äldsta har mest sällan goda erfarenheter. De tre yngre åldersgrupperna uppvisar 2014 bättre erfarenheter än under 2013, vilket utgör en *positiv trend över minst tre mättillfällen*. Detta positiva mönster visar sig vidare genom att den yngsta gruppen (18-30 år) har brutit sin tidigare negativa trend med minskande andel med goda erfarenheter, medan de båda åldersgrupperna i medelåldern (31-50 år respektive 51-65 år) får sina hittills högsta värden 2014 för andelen med goda erfarenheter. Man märker denna utveckling även inom den äldsta gruppen, 66 år eller äldre, där andelen med dåliga erfarenheter istället minskar i en trend.

5. En majoritet är för invandrares kulturella, språkliga och sociala rättigheter i Sverige
Ser man till en invandrares sociala, kulturella och språkliga rättigheter när denne kommer till Sverige så visar det sig att motståndet bland svenskarna är störst mot dennes kulturella rättigheter, därefter språkrättigheter och minst mot de sociala rättigheterna. Det är dock en majoritet av svenskarna (56,8%) som instämmer helt eller delvis med att invandrarna skall få behålla sina kulturella traditioner, och ännu fler (60,5%) är för att de skall få behålla sitt modersmål. Dessa attityder har också ökat från 2013. De sociala rättigheterna ställer sig hela 77,2 procent av befolkningen upp på, och trenden för dessa attityder är positiv. Generellt sett är kvinnor, unga och universitetsutbildade mer positiva till invandrares rättigheter än andra.
6. Svenskarna är för hårdare tag mot brottslingar som är invandrare
En majoritet (56,4 %) instämmer helt eller delvis att de invandrare som begår brott också skall tvingas lämna Sverige om de blir fällda för brottet. Som invandrare har man således de tidigare redovisade rättigheterna, men också skyldigheter att inte begå brott, det vill säga att följa landets lagar.
7. Viss misstänksamhet mot att sociala förmåner vore orsak till invandring
En betydande stor andel av befolkningen (35,8%) är misstänksamma mot de nya svenskarna eftersom de instämmer helt eller delvis i påståendet om att invandrare bara kommer till Sverige för att utnyttja de sociala förmånerna. Andelen ökar något men 2014 är återigen de som tar avstånd till detta påstående en större andel (37,6%), och det finns en klar trend mot att svenskarna blir mindre misstänksamma kring detta över tiden.
8. Svenskar tycker inte att invandrare känner mindre ansvar för sitt arbete än infödda
18,5 procent instämmer helt eller delvis i påstående om att invandrare skulle känna mindre ansvar för sitt arbete än infödda svenskar. Istället tar en majoritet, 55,1 procent, helt eller delvis avstånd till detta påstående.
9. Index för Globala Attityder visar på att en klar majoritet är positiv till mångfald
Ett skapat index över globala attityder till mångfald med tre positiva respektive tre negativa påståenden om mångfald visar klart och tydligt att fler är positiva snarare än negativa till mångfald. Detta svarsmönster gäller för alla årens resultat, 2005-2014. Dessutom går det 2014 att skönja en tidigare svag tillbakagång av de positiva attityderna nu brutits. Kvinnor, unga och högutbildade är genomgående mer positiva än andra, men också de som bor i storstad, såväl centralt som i förort. Men resultatet för detta index förstärker samtidigt bilden av att det finns en mindre grupp i samhället som är *extremt* negativ till mångfalden. I detta globala index klassificeras gruppen positiva till 73,5 procent och andelen är på ungefär samma nivå som året innan. Men det förekommer också extremt negativa attityder bland befolkningen. De som klassificeras som personer med dessa extremt negativa attityder till mångfalden uppgick till 4,1 procent vid det första mättillfället 2005. 2014 ligger siffran på 7,2 procent, vilket är en signifikant ökning från 2005. Andelen med dessa attityder uppvisar

En majoritet tycker att invandrare som begår brott måste utvisas ur landet.

också en ökande trend sedan 2011. Detta resultat innebär att man kan skönja en viss grad av polarisering av attityderna till mångfald, både andelen positiva och extremt negativa ökar. Däremot blir andelen osäkra färre.

10. De extremt negativa till mångfalden ökar i de flesta samhällsgrupper

Bland män uppgår de extremt negativa attityderna till 11,0 procent och ökar i en trend under de senaste mätillfällena (även bland kvinnorna ökade denna extrema grupp från 2012 till 2014). De med grundutbildning har en andel på 12,0 procent som är extremt negativa, en stor ökning denna gång. Andelen bland gymnasieutbildade ökade likaså och når nu nästan lika stor andel som bland de grundutbildade. Även andelen med extrema attityder ökade bland högskoleutbildade, men på låga nivåer (från 2,2 2012 till 2,9%). Det finns också en trend att dessa attityder även ökar inom denna annars den mest positiva gruppen till mångfald.

11. Majoriteten positiv till mångfald i arbetsperspektivet

När attityderna till mångfald i relation till arbetslivsfrågor redovisas i ett index så framgår det att de flesta är relativt positiva till mångfalden i denna aspekt, och så har det varit under studiens alla tio år. Medelvärde i indexet är "2" och en klar majoritet får värden under "2" vilket innebär att man är mer positiv än negativ till ämnet. Totalindex för 2014 ligger på "1,2" vilket innebär att befolkningen generellt blivit ännu mer positiv i år. Men den långsiktiga trenden visar dock att de negativa attityderna har ökat alltsedan 2005, visserligen från låga värden. Kvinnor, medelålders och högskoleutbildade är minst negativa i denna aspekt. Det går dock att se en långsiktig negativ trend, visserligen på låga nivåer, bland unga och de med gymnasieutbildning, grupper som förmodligen konkurrerar med nyanlända om mer praktiska och/eller andra mindre kvalificerade teoretiska arbeten.

12. Svenskarna delade i synen på mångfald och religion – utvecklingen dock stabil

I synen på mångfald är svenskarna mer negativa till mångfald i förhållande till religion än till arbetslivet. Det finns en grupp på ca 20 procent som är mycket negativa och ytterligare en grupp som är ganska negativa, tillsammans är dessa grupper ca 47 procent av befolkningen. Enligt detta index är dock en majoritet, ca 53 procent inte uttalat negativ. Kvinnor, de i yngre medelåldern och de med högskoleutbildning är generellt sett mindre negativa i frågan. Det finns visserligen en mycket långsiktig trend på att de extremt negativa ökar men utvecklingen är svag med bara någon procentenhets uppgång sedan 2006. Det går dock att se en viss trend bland gymnasieutbildade som nu nästan börjar bli lika negativa i frågan som de med grundutbildning. Noterbart är också att den yngsta gruppen uppvisar en trend mot att bli mer negativ till religionsaspekten i mångfaldsfrågan, och är därmed fortfarande mer negativ än gruppen 31-50 år och passerar 2014 även gruppen 51-65 år som minskar något..

13. Betydande negativa attityder till kvinnoförtryck mot muslimska kvinnor.

Även om attityderna kring mångfald och religion delar sig jämt bland folket så anser

Resultatet tyder på att det finns en extrem grupp som kommer att vara emot invandring under alla omständigheter.

trots allt en klar majoritet (64,4%) av den svenska befolkningen att muslimska kvinnor i högre grad är förtryckta än andra kvinnor i Sverige. Dessa attityder är stabila över tiden.

14. Befolkningen anser att religiösa friskolor motverkar integration
En majoritet av befolkningen (58,1%) anser att religiösa friskolor motverkar integration. Bara 4,6 procent tar helt eller delvis avstånd från detta påstående. Siffrorna är stabila över hela mätperioden.
15. Varierande attityder bland den svenska befolkningen till olika typer av slöjor
En viktig fråga i relation till religionen var följande: *"I flera europeiska länder är man kritisk mot att muslimska symboliska slöjor används offentligt. Vad tycker Du om att dessa används i skolan eller arbetet? Sätt ett kryss för att markera vid varje typ av slöja (slöjorna visas på bild). Svartalternativen var "helt acceptabelt", "ganska acceptabelt", "tveksam", "ganska oacceptabelt", "helt oacceptabelt" respektive "vet inte".* Svaren innebär att motståndet i Sverige mot Burka och Niqab är kompakt, 84,4 respektive 81,6 procent anser att de är ganska eller helt oacceptabla. Motståndet har åter ökat något. Motståndet mot slöjan Chador är däremot betydligt mindre. 37,1 procent tycker att den är oacceptabel (också här en ökning mot mer negativa attityder) Slöjorna Hyab och Shayla bedöms däremot av en klar majoritet som acceptabla, 65,0 respektive 65,2 procent, vilket är en obetydlig minskning jämfört med föregående år.
16. Acceptansen för muslimska slöjor på allmän plats har generellt ökat något i Sverige
Ett slöjindex har konstruerats som mäter hur folket förhåller sig till samtliga slöjor. Resultatet visar att ca 26 procent av de som besvarade frågeformuläret visar ett ganska eller mycket stort motstånd mot alla typer av muslimska slöjor, medan ca 39 procent istället klassificeras som att de har ganska eller mycket lite motstånd mot slöjor generellt. Resultatet visar att det också finns betydande grupper som har extrema åsikter i denna fråga, såväl för som emot. Frågan verkar väcka starka känslor mot förtryck eller för rättigheten att bära de kläder man vill. Resterande del av befolkningen ingår i den grupp som klassas som tveksam eller osäker eftersom man förmodligen är positiv till vissa typer av slöjor, men klart negativa till andra. Unga, kvinnor respektive högskoleutbildade är återigen generellt sett mer positiva. Tendensen är ändå att motståndet snarare luckras upp något inom de flesta samhällsgrupper än tvärtom.
17. Attityden till mångfald i relation till boendet och bostaden delar också befolkningen
De negativa attityderna till mångfalden i relation till bostaden har varit stabila över tiden visar det index som skapats med påståenden om mångfald och bostad. De som klassificeras som ganska eller mycket negativa till mångfalden för dessa frågor uppgår till 15,5 procent år 2014. De som inte särskilt eller inte alls har sådana negativa attityder som påståendena utgör i detta index, 18,6 procent. Den största delen

- (65,9%) klassas som tveksamma eller osäkra eftersom man har olika åsikter för de olika påståenden om bostad och mångfald. Attityderna är stabila över tiden. Kvinnor och de med högskolestudier är de grupper som är minst negativa till mångfald och boende.
18. Attityderna till mångfalden i relation till kulturen är ambivalenta
En majoritet tar visserligen helt eller delvis avstånd från påståendet ”*Invandrarna utgör en fara för vår kultur*”, närmare bestämt 52,7 procent. Men andelen som instämmer till detta påstående (27,6%) visar på en ökande trend, vilket skulle betyda att allt fler anser att denna fara är en realitet. Detta på bekostnad av de tveksamma eftersom de som tar avstånd också ökar åren 2012-2014. Detta skulle vara ytterligare ett exempel på en polarisering i attityderna till mångfalden – denna gång i den kulturella aspekten. Svenskarna är samtidigt helt överens om att invandrare helt eller delvis har en skyldighet att anpassa sig till landets vanor. Hela 83 procent anser detta. Samtidigt anser en klar majoritet (66,0%) att den etniska mångfalden utvecklar den svenska kulturen. Det tycks finnas en öppenhet för att acceptera andra kulturella inslag men de måste totalt sett integreras i en gemensam svensk kultur. Detta kan vara en möjlig tolkning. Men sedan finns det vissa invandrargrupper som en majoritet av befolkningen inte tror kommer att kunna integreras i den svenska kulturen. Något man kräver av alla men att man samtidigt tror att vissa inte kommer att lyckas med, nämligen att *berika den svenska kulturen men totalt sett integreras*. Kvinnor och de med högskoleutbildning är de som är minst negativa till mångfald i dimensionen kultur. På motsvarande sätt är män, de över 66 år, samt de som bara har grundutbildning, de mest negativa.
 19. Motståndet mot mångfald bottnar i religion och kultur, inte arbete och bostad
När man sammanfattar attitydernas nivå enligt de fyra dimensionerna och de negativa påståendena som har byggt upp detta index; arbete, religion, kultur respektive bostad, så kan man konstatera att dimensionen ”arbete” snarare bidrar med positiva än negativa attityder till mångfalden. De andra dimensionerna; bostad, kultur och religion, visar istället mer negativa än positiva attityder till mångfalden, och det gäller i stor utsträckning dimensionen ”kultur”, men allra mest ”religion”.
 20. Svenskars kulturella avstånd skiljer sig mellan olika folkgrupper
Enligt denna studie kan individer tillhörande följande nationaliteter och folkgrupper föras samman, beroende på kulturella avstånd. Det blir en grupp bestående av iranier, irakier, kurder, somalier, kineser, turkar, romer, chilensare, thailändare, judar, ryssar, kroater, serber, bosnier, polacker och greker. De nationaliteter som inte ingår i problematiken invandrare/främlingskap är; normän, finländare, engelsmän, tyskar och amerikaner.
 21. Ungefär var femte svensk interagerar aldrig med någon från utomeuropeiska länder
På frågan om hur ofta respondenten umgås med personer som invandrat från andra

länder visar det sig att ungefär 38,0 procent uppger att man aldrig umgås med någon från Afrika, 31,5 procent aldrig med någon från Latinamerika, samt 27,0 procent aldrig med någon från Asien. Studien visar inte hur dessa svar samvarierar men en skattning är att ca 20 procent av den svenska befolkningen aldrig interagerar med dessa grupper.

22. Potentialen för de extremt negativa attityderna till mångfalden är uppemot 36 procent
Det finns i Sverige en mycket stabil grupp som har **extremt negativa attityder** till mångfalden i landet. Den uppgår i år, 2014, till **7,2 procent** av den vuxna befolkningen, och det finns en svag trend inom felmarginalen, som visar att den ökat de senaste åren.

Beroende på vad som händer i det svenska samhället, speciellt om den höga arbetslöshet biter sig kvar i samhället, skulle denna grupp kunna öka till **9,3 procent**, vilket är den andel av befolkningen som uppger att de **har haft ganska eller mycket dåliga erfarenheter från människor från andra länder, i sitt arbete eller i sina studier** (denna andel har dock minskat i två år men det går ännu ej att säga om det är en tillfällig eller en kommande trend).

Extrema händelser, till exempel en kombination av hög arbetslöshet och en uppfattning om växande hot från främmande religiösa eller kulturella uttryck, kan leda till att denna extrema grupp växer sig till uppemot **20 procent** på basis av den grupp som klassas som mycket **negativa till mångfalden i förhållande till dimensionen religion** (denna grupp har dock ökat något i samhället i år).

Dessutom skulle denna extrema grupp kunna öka uppemot uppskattningsvis **36 procent** vid t ex allvarliga kriser där det svenska samhället känner sig hotat i sina grundläggande värderingar och välfärdssystem. 2014 var det nämligen 35,8 procent av befolkningen som angav att de har en negativ syn på invandrare i den meningen att dessa anses komma till Sverige enbart för att dra nytta av landets sociala förmåner.

Sammanfattningsvis kan man säga att kärnan av gruppen negativa visserligen har ökat men de övriga potentiella negativa grupperna har däremot minskat något från mätningen 2013, eftersom befolkningen generellt sett verkar ha blivit något mer positiv till mångfalden i samhället. Detta skulle innebära en viss polarisering av attityderna till mångfald i samhället. Det verkar vara så att ju mer aktuell frågan blir om mångfald desto fler tar ställning för eller emot.

BESKRIVNING AV SAMPLET ÅR 2014

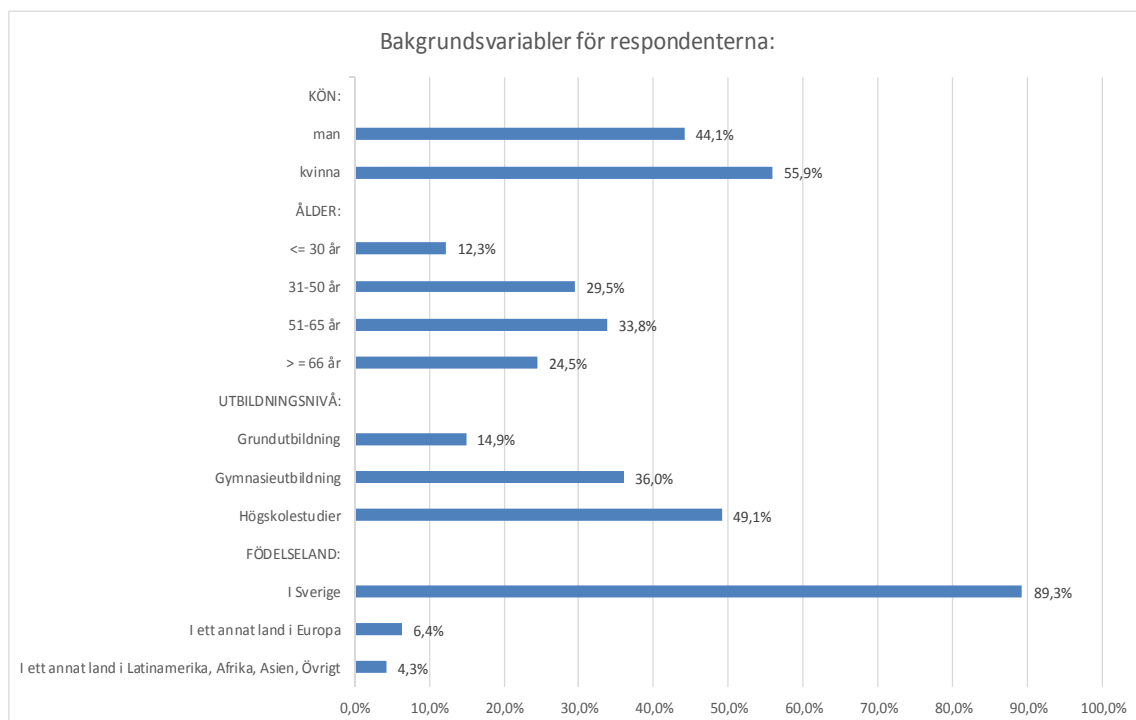
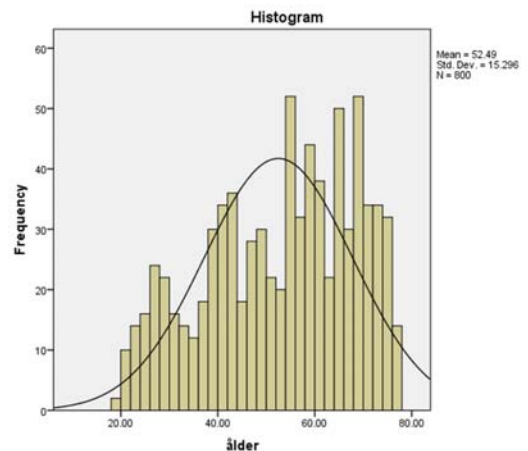
Målgrupp: den svenska befolkningen (18-75 år).

Urval: Slumpmässigt urval. Resultatet är ovägt.

Metod: Attitydundersökning med hjälp av postal enkät.

Tid för datainsamling: april-maj 2014.

Åldersfördelningen 2014

Samplet 2014 uppvisar en viss kvinnlig överrepresentation. Beträffande ålder är den yngre gruppen färre än motsvarande siffror från SCB (nästan tio procentenheter). Gruppen 31-50 år är också något mindre än SCB:s siffror. På motsvarande sätt är därmed de äldre åldersgrupperna något större än den faktiska populationens andel. Gruppen 51-65 år är cirka tio procentenheter större. För den äldsta gruppen rör det sig om cirka fyra procentenheter större. Samplet har alltså en viss skevhet mot äldre jämfört med den faktiska populationen. Utbildningsnivåerna visar på en struktur med en viss underrepresentation av gymnasial utbildning medan kategorin högskoleutbildning är överrepresenterad i någon mån.

Sammanfattningsvis har vi i årets urval således en något större andel kvinnor, äldre samt högutbildade jämfört med den faktiska populationen, enligt SCB:s siffror.

BESKRIVNING AV SAMPLEN ÅR 2005-2014

		Kön	
		man	kvinnor
Undersök nings år	år 2005	50,1%	49,9%
	år 2006	45,8%	54,2%
	år 2007	46,8%	53,2%
	år 2008	48,7%	51,3%
	år 2009	47,3%	52,7%
	år 2010	49,2%	50,8%
	år 2011	45,1%	54,9%
	år 2012	49,2%	50,8%
	år 2013	44,6%	55,4%
	år 2014	44,1%	55,9%
Total		47,2%	52,8%

Överrepresentation av de två äldre årsgrupperna finns även från tidigare mätningar. Det finns dock en trend på en allt större överrepresentation av den allra äldsta gruppen i undersökningens slumpmässiga urval genom åren.

Det finns en viss överrepresentation av personer med högskoleutbildning också under tidigare år, även om andelen detta år är den hittills allra största. Å andra sidan bör det uppmärksammas att det blir liknande proportioner för de olika utbildningsnivåerna under samtliga undersökningsår.

		Födelseland		
		I Sverige	I ett annat land i Europa	I ett annat land i Latinamerika, Afrika, Asien, Övrigt
Undersök nings år	år 2005	85,3%	8,7%	6,0%
	år 2006	88,9%	8,1%	3,1%
	år 2007	89,3%	7,2%	3,5%
	år 2008	89,5%	6,4%	4,2%
	år 2009	87,3%	8,9%	3,9%
	år 2010	87,3%	8,3%	4,4%
	år 2011	86,8%	9,2%	4,0%
	år 2012	86,9%	8,3%	4,8%
	år 2013	88,5%	7,3%	4,2%
	år 2014	89,3%	6,4%	4,3%

Könsfördelningen har genom åren haft vissa obalanser så det är inte unikt för 2014. Årets obalans kan jämföras med t ex året 2011 eller 2013. År 2012 däremot uppvisade en betydligt mer adekvat fördelning utifrån hur variabeln kön fördelas för den svenska populationen.

		Ålder i kategorier			
		18-30 år	31-50 år	51-65 år	66 eller +
Undersök ningsår	år 2008	16,5%	36,3%	32,0%	15,1%
	år 2009	14,6%	32,1%	33,6%	19,6%
	år 2010	14,1%	34,7%	29,3%	21,9%
	år 2011	14,5%	35,0%	31,0%	19,5%
	år 2012	14,7%	33,3%	30,0%	22,0%
	år 2013	12,6%	31,1%	29,7%	26,6%
	år 2014	12,3%	29,5%	33,8%	24,5%

		Utbildning		
		Grundutbildning	Gymnasie utbildning	Högskole utbildning
Undersök nings år	år 2005	17,3%	42,7%	40,0%
	år 2006	17,7%	40,8%	41,5%
	år 2007	20,1%	35,7%	44,1%
	år 2008	16,3%	39,0%	44,7%
	år 2009	17,0%	43,8%	39,2%
	år 2010	17,4%	38,8%	43,8%
	år 2011	17,0%	40,1%	42,9%
	år 2012	15,7%	40,6%	43,7%
	år 2013	13,6%	37,6%	48,8%
	år 2014	14,9%	36,0%	49,1%

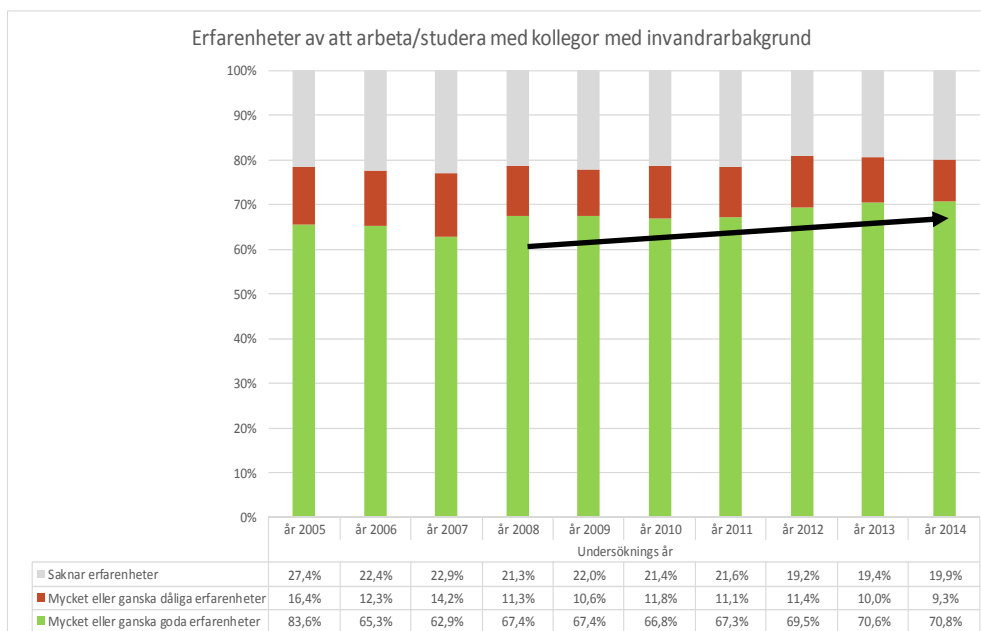
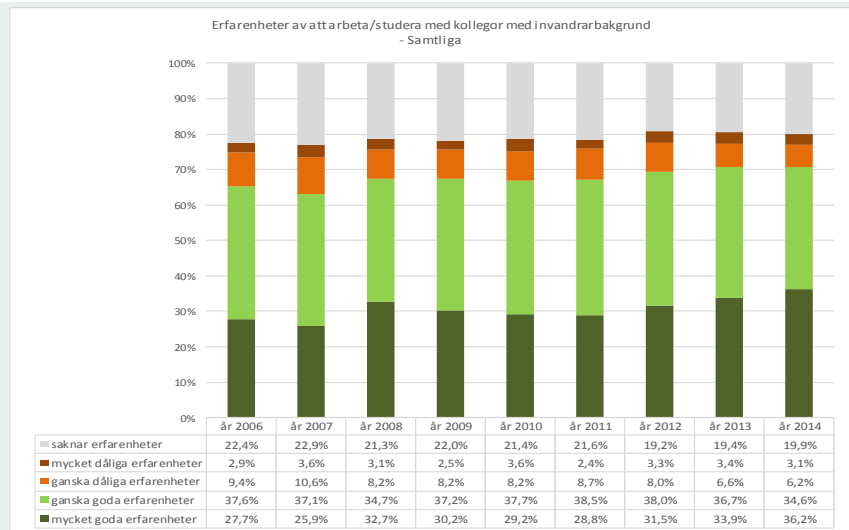
Det slumpmässiga urvalet består av i princip 9/10 som är födda i Sverige. Så har det också varit under alla år. En mindre andel (ca 3-6%) är födda i ett annat land i Latinamerika, Afrika eller Asien, genom åren, medan en något större andel varit födda i ett annat land i Europa, mellan sex och nio procent varje år.

ERFARENHETER AV ATT ARBETA/STUDERA MED KOLLEGOR MED INVANDRARBAGGRUND

De som hade mycket eller ganska goda erfarenheter från kollegor med invandrarbakgrund hade ökat från 2006 till 2013, och det har ökat ytterligare något i år, 2014. (Andelen med mycket goda erfarenheter har ökat medan andelen ganska goda erfarenheter istället minskat)

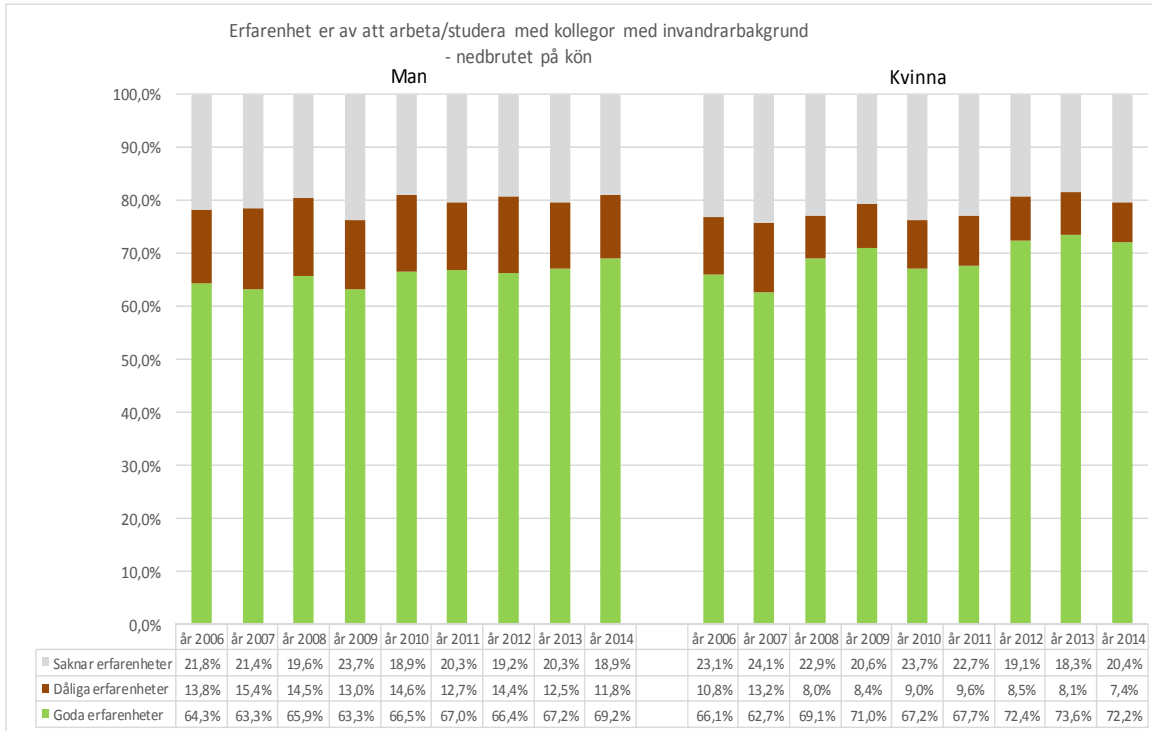
De som saknar dessa typer av erfarenheter ökar något 2014 till 19,9 procent. Det är alltså knappt var femte vuxen svensk som saknar denna erfarenhet. Sett under en längre tidsperiod har ägt rum en viss reducering beträffande avsaknaden av erfarenheter.

Gruppen som uppger att de har haft *mycket dåliga* erfarenheter från kollegor med invandrarbakgrund har varje år varit en liten andel men minskar något jämfört med föregående år till 3,1 procent. Även gruppen med ganska dåliga erfarenheter minskar något till 6,2 procent.

I diagrammet ovan kan man se att de som har ganska eller mycket goda erfarenheter från kollegor med invandrarbakgrund ökar i år och ligger nu för andra gången över 70-procentsstrecket eftersom resultatet blir 70,8%. De ganska eller mycket negativa som har hållit sig konstant kring 11 procent, minskar i år igen till 9,3 procent, vilket skulle vara det lägsta resultat hittills. Även den mest negativa gruppen minskar något även om det är marginellt.

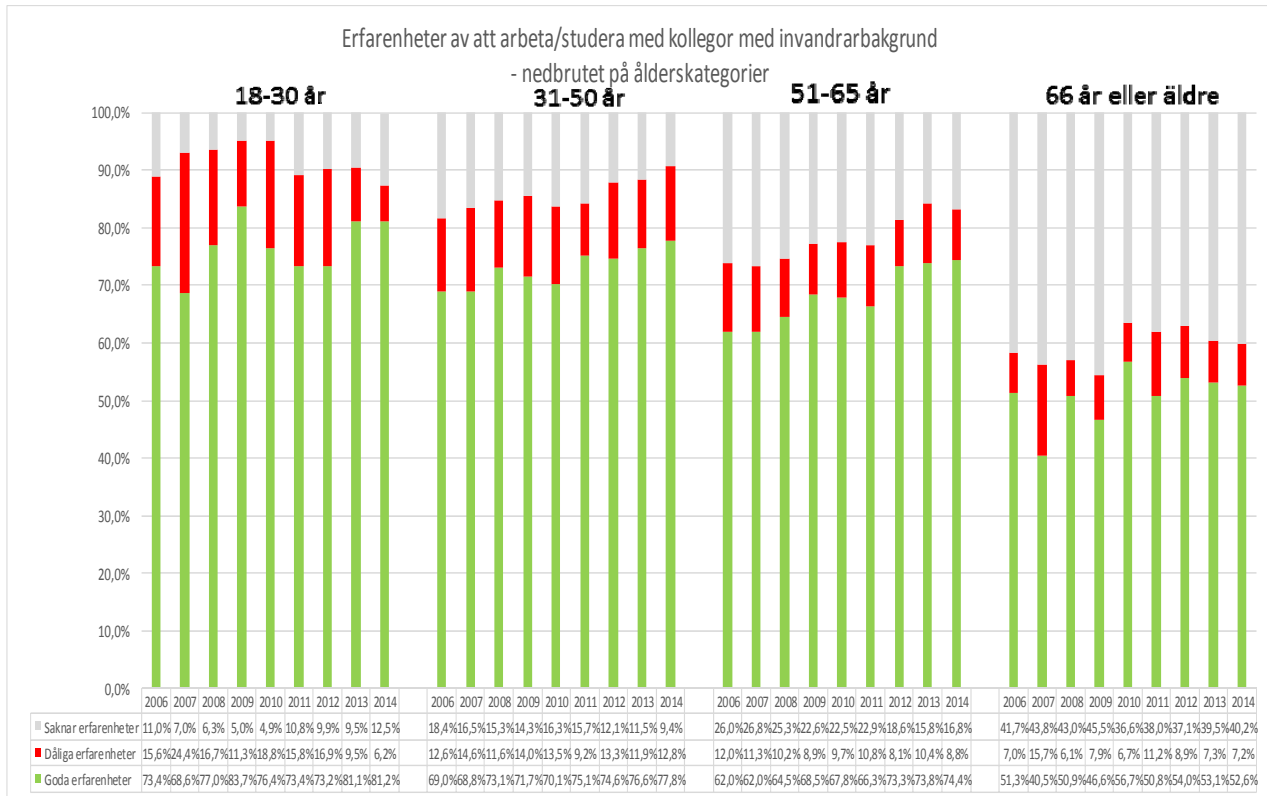
ERFARENHETER AV ATT ARBETA/STUDERA MED KOLLEGOR MED INVANDRARBAGGRUND OCH KÖN

Nästan tre av fyra kvinnor (72,2%) har positiva erfarenheter. Kvinnors positiva trend för andelen med positiva attityder i samband med erfarenheter att arbeta/studera med kollegor med invandrarbakgrund, stagnerar dock något 2014. Detta års mätning visar en viss minskning jämfört med året innan. Visserligen uppger knappt var tionde kvinna att de har dåliga erfarenheter men trenden är svagt minskande sett över fyra mätningar. Däremot ökar andelen kvinnor utan erfarenhet.

Drygt två av tre män (69,2 %) har positiva erfarenheter. Bland männen går det också att finna en ökning av andelen män med positiva erfarenheter, det högsta värdet hittills i mätningarna, och eventuellt början till en positiv trend. Deras positiva attityder har legat på en mycket stabil nivå över åren mellan 63 och 67 procent men ökar 2014 till 69,2 procent.

Skillnaden mellan mäns och kvinnors erfarenheter är signifikant.

När erfarenheter med kollegor med invandrarbakgrund studeras i relation till ålder, varierar attityderna i större utsträckning över tid. Det kan dock noteras att runt 80 procent bland de yngre och de i yngre medelåldern, medan ca 70 procent bland övre medelåldern och bara drygt 50 procent bland de äldre, har mycket eller ganska goda erfarenheter.

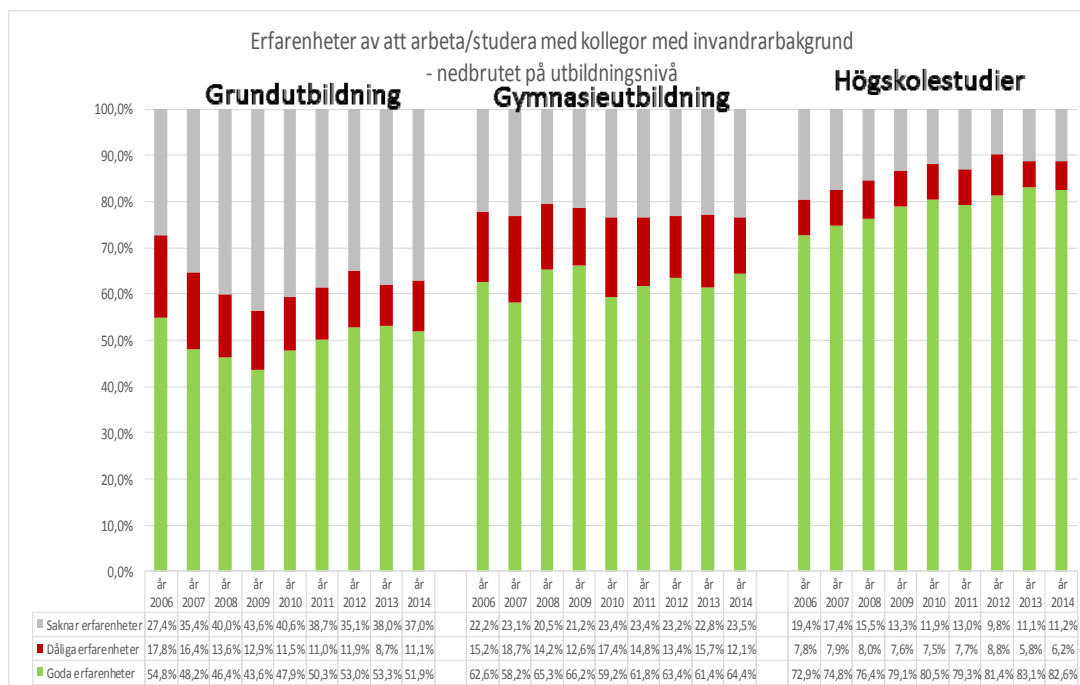
Den yngsta gruppen som är *mest positiv har också blivit ännu mer positiv* då den bryter sin negativa trend för andelen som har positiva erfarenheter och får sitt näst bästa resultat. (Andelen med negativa erfarenheter minskar också.) Dock inga tydliga trender kan påvisas.

Bland dem i yngre medelåldern så återfinns inga trender även om det *senaste resultatet är det med störst andel med positiva erfarenheter*.

Den enda positiva trenden återfinns dock bland gruppen övre medelåldern, som också får sitt *bästa resultat hittills*. En tidigare tendens till *polarisering* med ökad andel med negativa erfarenheter bryts.

Bland den äldsta gruppen så ligger nivån för de positiva attityderna relativt stabilt men andelen med negativa erfarenheter fortsätter att minska något. Även om de äldre har minst andel som är positiva så har man även en låg andel som är negativa. Orsaken kan vara att en stor andel bland de *äldre saknar denna erfarenhet*.

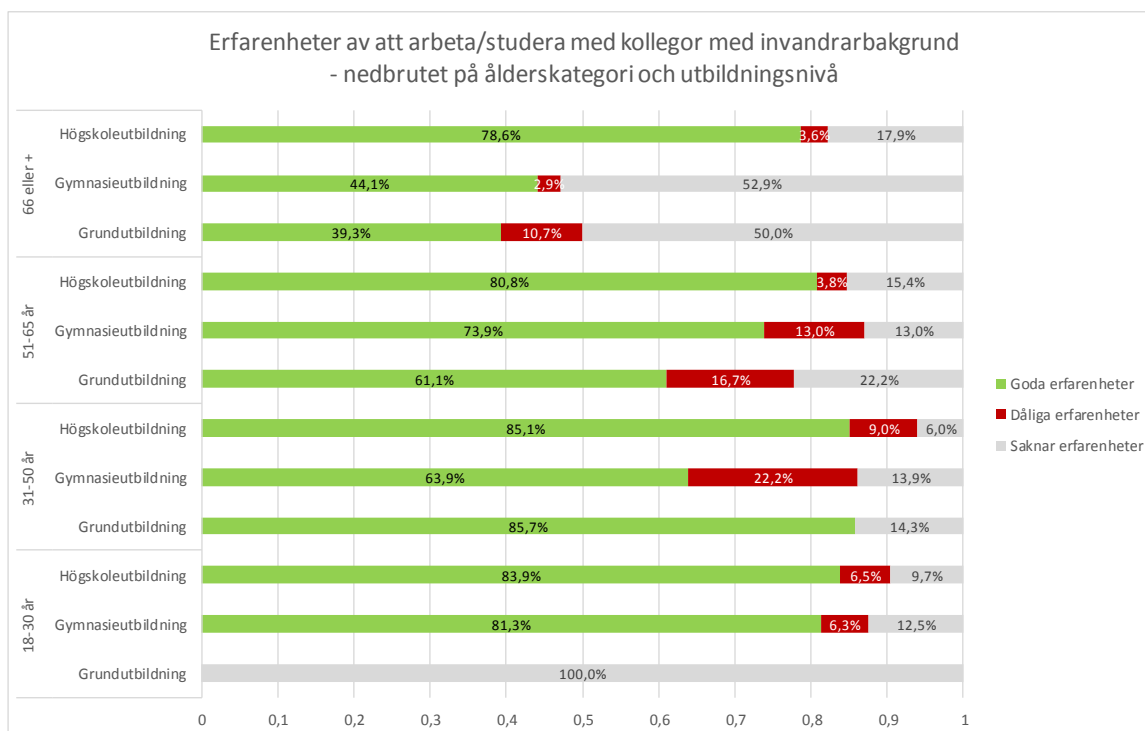
ERFARENHETER AV ATT ARBETA/STUDERA MED KOLLEGOR MED INVANDRARBAGGRUND OCH UTBILDNING

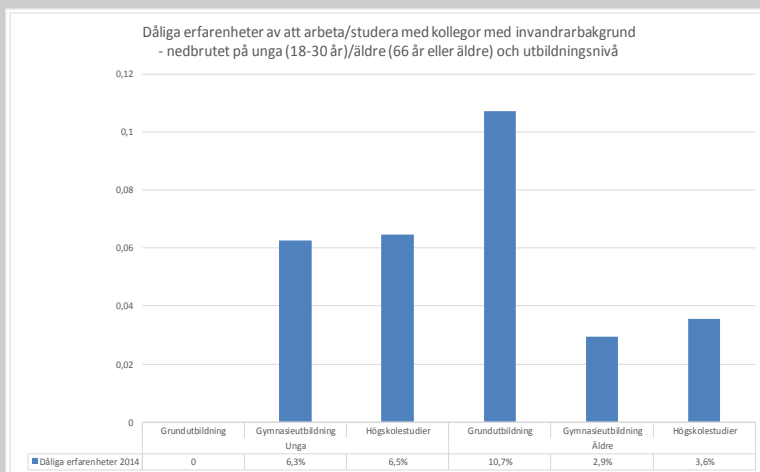
Utbildningsnivån associeras starkt med den typ av erfarenheter som de intervjuade deklarerar: de som i större utsträckning medger att de har goda erfarenheter är de som har högskolestudier medan de som endast har gymnasie- eller grundutbildning är de som deklarerar mindre positiva erfarenheter. *Skillnaderna i attityder enligt utbildningsnivåerna är statistiskt signifikanta för alla år.*

Både gruppen som har högskoleutbildning och grundutbildning har under några år uppvisat en positiv trend, vilket innebär att deras positiva erfarenheter av kollegor med invandrarbakgrund succesivt ökat. Denna utveckling bryts 2014. Om det är tillfälligt får framtiden utvisa. För gruppen med gymnasieutbildning har andelen positiva snarare ökat detta år, istället har denna grupp minskat med uttalat dåliga erfarenheter.

RESULTAT: ERFARENHETER AV ATT ARBETA/STUDERA MED KOLLEGOR MED INVANDRARBAKGRUND OCH ÅLDER/UTBILDNING

Om vi kombinerar ålder och utbildning med goda eller dåliga erfarenheter av invandrare så finner vi att gruppen med universitetsutbildning oavsett åldersgrupp är den med mest positiva erfarenheter. Alla åldersgrupper följer i princip att ju högre utbildning man har desto mer positiva erfarenheter av invandrare.

Vid årets undersökning är dock antalet personer inom gruppen 18-30 år och gruppen 31-50 år med enbart grundskoleutbildning för liten för att möjliggöra en mer omfattande och meningsfull analys.

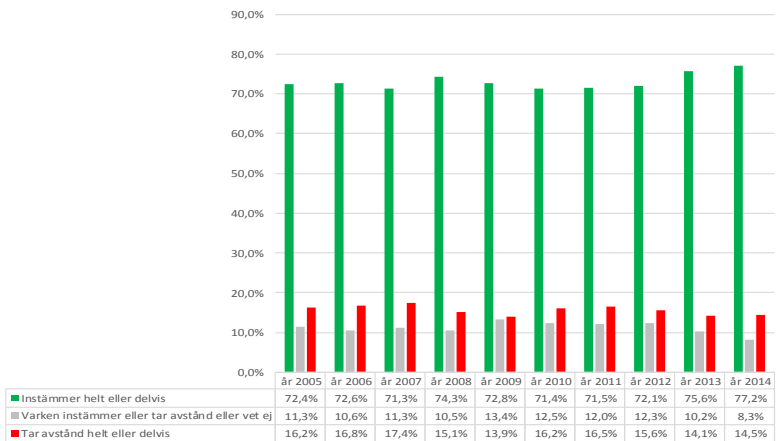
Resultaten i figuren ovan visar att de mest negativa återfinns i grupperna yngre och äldre medelålder med grundskole- och gymnasieutbildning.

POSITIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN, 2013

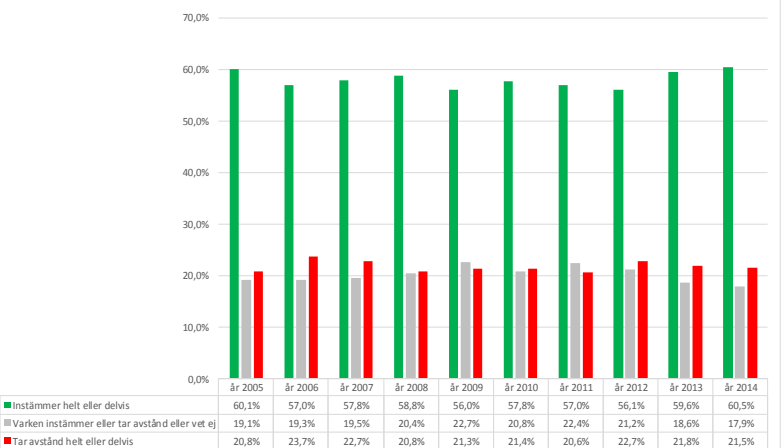
Samhället bör skapa möjligheter för invandrare att bevara sina kulturella traditioner

Alla invandrare som kommer hit måste ges samma sociala rättigheter som landets egen befolkning

Det är bra om invandrarna som kommit till Sverige behåller sitt modersmål och lär sina barn det

Tre påståenden indikerar positiva attityder till mångfalden: a) KULTURELLT "Samhället bör skapa möjligheter för invandrare att bevara sina kulturella traditioner", b) SOCIALT "Alla invandrare som kommer hit måste ges samma sociala rättigheter som landets egen befolkning" och c) SPRÅKLIGT "Det är bra om invandrarna som kommit till Sverige behåller sitt modersmål och lär sina barn det".

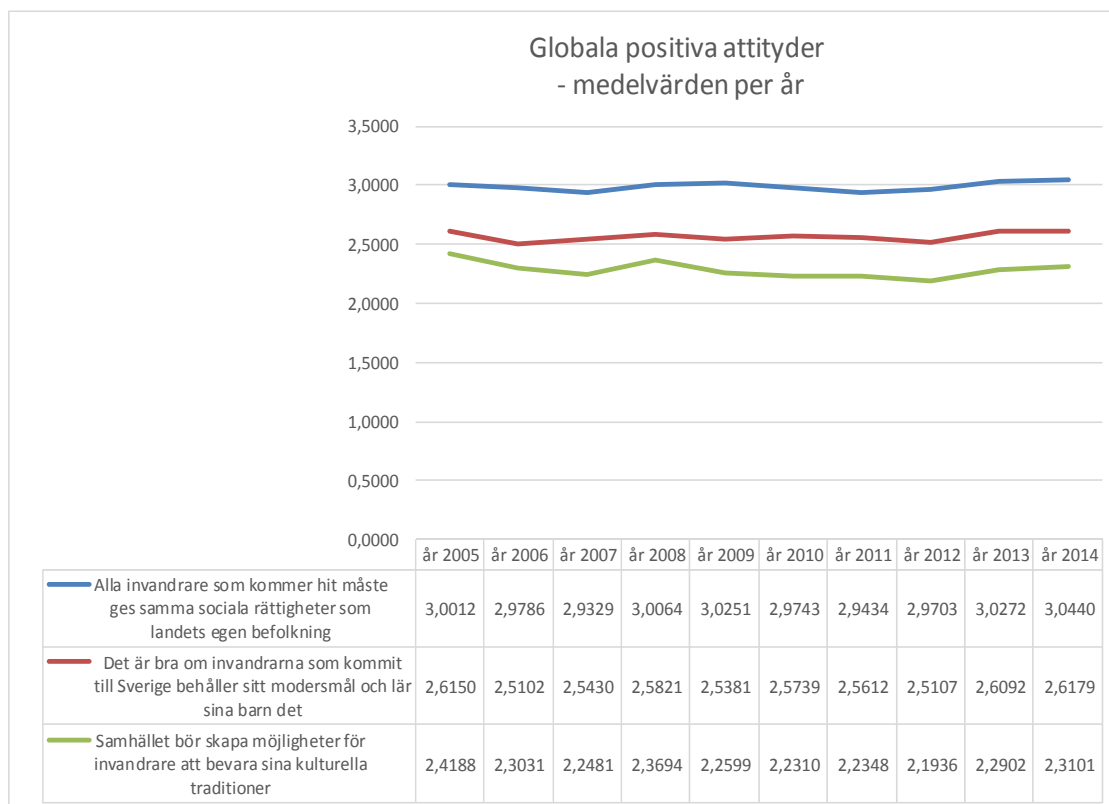
Bara hälften (56,8%) av svenskarna är positiva till kulturpåståendet "Samhället bör skapa möjligheter för invandrare att bevara sina kulturella traditioner" och det måste betraktas som något problematiskt. Attityderna ligger relativt stabilt just över 50 procent sedan mätningarna började. Cirka 30 procent tar avstånd och tycker att invandrarna skall anpassa sig kulturellt. Dessa attityder är också stabila över tiden.

Betydligt mer positiva attityder får påståendet om sociala rättigheter "Alla invandrare som kommer hit måste ges samma sociala rättigheter som landets egen befolkning". 2014 får påståendet rekordhöga 77,2 procent. Dessutom visar resultatet en positiv trend över de senaste årens mätningar. Bara 14,5 procent tar avstånd.

En klar majoritet (60,5%) av befolkningen instämmer även helt eller delvis med det språkliga påståendet "Det är bra om invandrarna som kommit till Sverige behåller sitt modersmål och lär sina barn det". Resultat har legat stabilt strax under 60 procent under alla år. I detta fall tar 21,5 procent avstånd.

Sammanfattningsvis är motståndet störst mot den utländska kulturen som invandrarna för med sig, därefter invandrarernas språk, och minst mot de sociala rättigheterna som de nya svenskarna får ta del av i landet.

RESULTAT: GLOBALA POSITIVA ATTITYDER

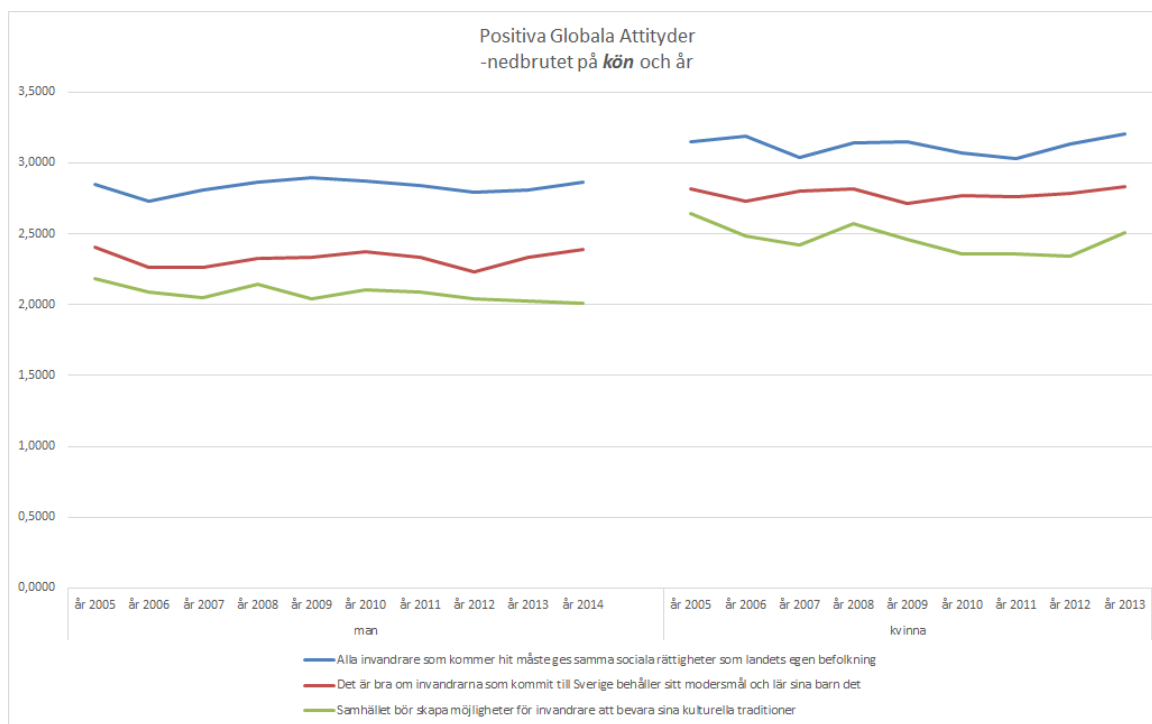
0 poäng:
tar helt
avstånd
från påstå-
endet.

4 poäng:
instämmer
helt med
påståendet

På denna sida har ett index för respektive påstående skapats för att tydligare se eventuella trender över tiden. Diagrammet visar tendenserna över de tio år som vi har mätt attityderna till mångfalden. Man kan se att alla påståenden ligger relativt stabilt över tiden. Men de sociala rättigheterna tenderar dock till att ha ökat något under de senaste tre mätningarna och uppvisar en positiv trend.

De språkliga rättigheterna ligger mycket stabilt även när detta index skapats för denna fråga, medan den kulturella rättigheten genom påståendet "Samhället bör skapa möjligheter för invandrare att bevara sina kulturella traditioner" istället på lång sikt minskar i instämmandet, även om det har skett en uppgång under de två senaste åren.

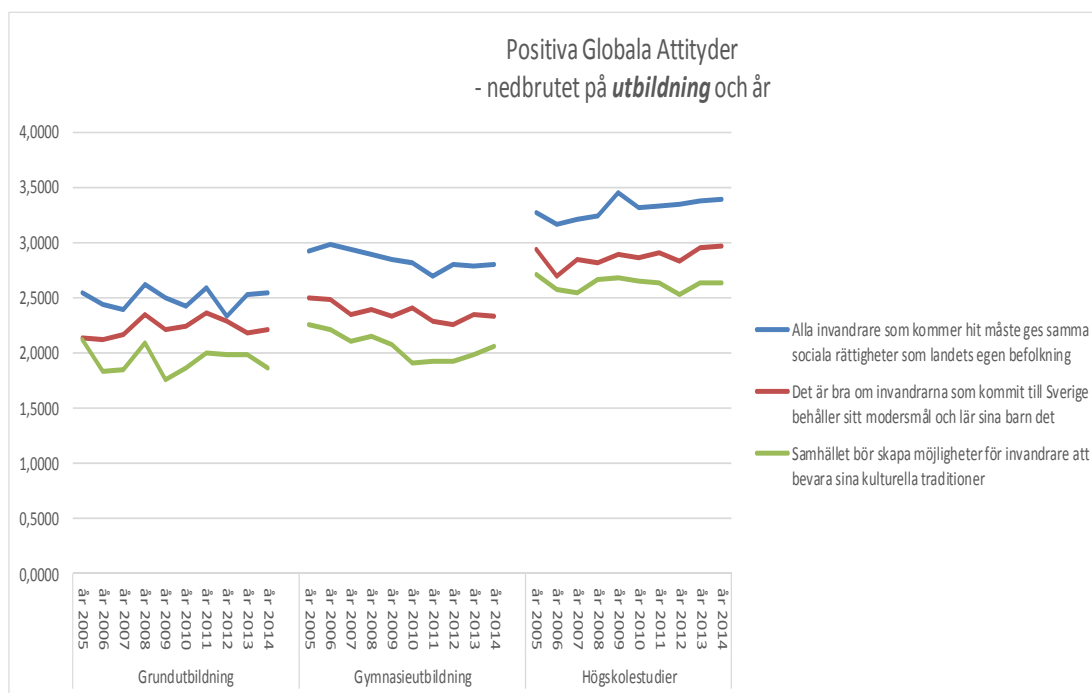
RESULTAT: POSITIVA ATTITYDER GENOM KÖN

Det finns liknande mönster bland män och kvinnor även om kvinnorna genomgående är mer positiva till samtliga tre påståenden. De sociala rättigheterna instämmer både grupperna oftast med, därefter de språkliga och allra minst de kulturella.

Beträffande påståendet ”*Samhället bör skapa möjligheter för invandrare att bevara sina kulturella traditioner*” har under de tre senaste åren både kvinnornas och männens inställning till påståendet försämrats och det gäller speciellt för kvinnornas attityder men dessa har nu avstannat och blivit mer positiva. **Däremot har *männens attityder blivit än mer negativa under detta år och uppvisar en negativ trend i attityderna.***

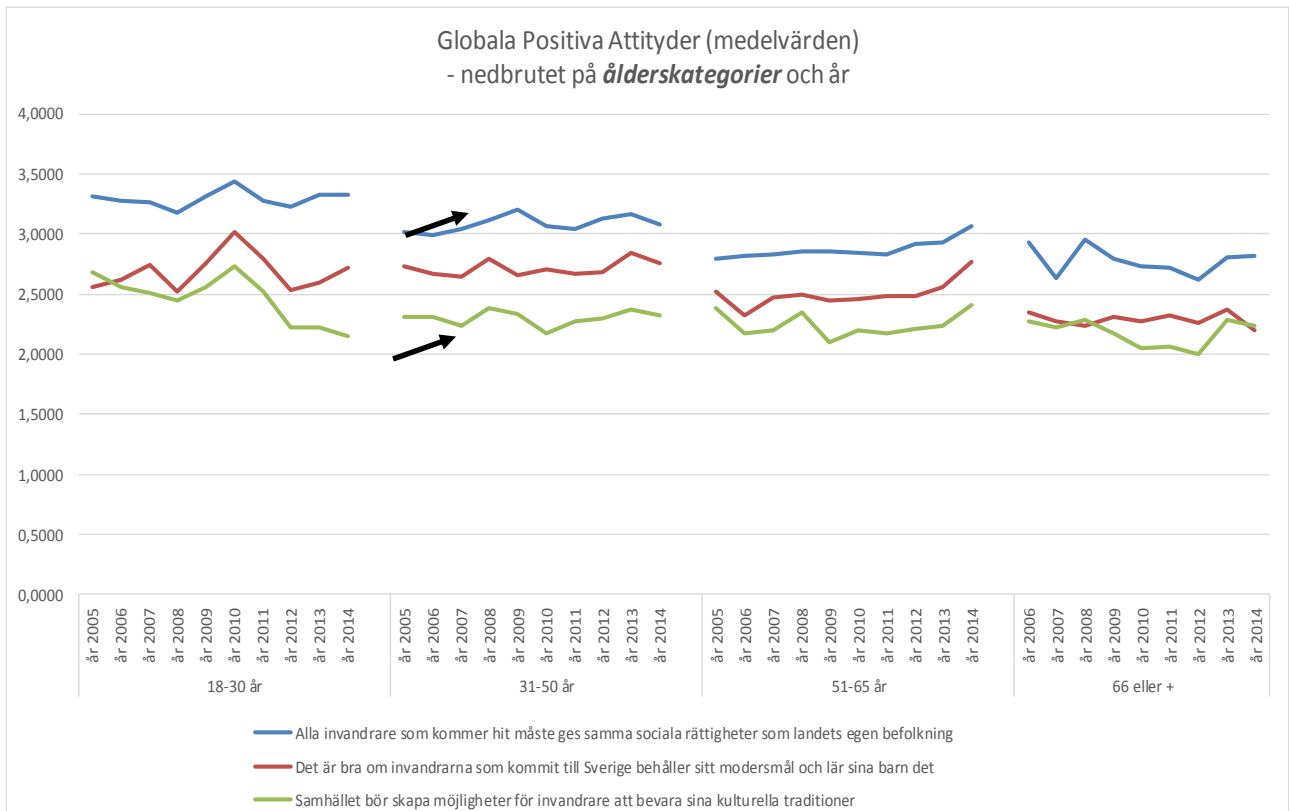
Samma tendens fanns för män inför påståendet ”Det är bra om invandrarna som kommit till Sverige behåller sitt modersmål och lär sina barn det” och inför påståendet ”Alla invandrare som kommit hit måste ges samma sociala rättigheter som landets egen befolkning”. Men de svenska männens attityder till mångfalden har denna gång brutits och istället blivit mer positiva.

De tre utbildningsgrupperna har ett liknande svarsmönster; de sociala rättigheterna är man mest positiv till, därefter de språkliga rättigheterna och sist de kulturella. Genomgående är högskolestuderande de mest positiva till varje påstående om invandares rättigheter i Sverige. Därefter har de med gymnasieutbildning genom åren haft mindre positiva attityder än de med högskoleutbildning, men samtidigt mer positivt än de med grundutbildning. Visserligen är man fortfarande mer positiv till de sociala rättigheterna men annars har man numera liknande attityder till de övriga två påståenden som de med grundutbildning.

En långsiktig positiv trend går att finna för högskoleutbildade och de sociala rättigheterna, **medan den snarare är negativ för de med gymnasieutbildning. En tendens finns till polarisering baserat på utbildningsfaktorerna gymnasie- respektive högskoleutbildning. De senare tenderar för övrigt också till att bli mer negativ över tid för de kulturella rättigheterna, även om de senaste mätningarna bromsar upp denna negativa trend något.**

Noterbart är att de som tidigare alltid varit mest negativa, dvs de med grundutbildning (inte sällan pensionärer) uppvisar ett stabil attitydutveckling för dessa rättigheter för invandrare genom värden som växlar runt en axel över tid.

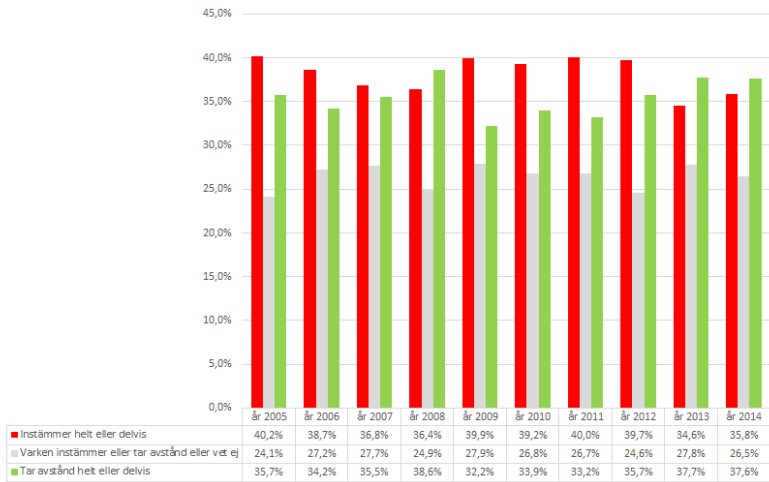

Alla åldersgrupper uppvisar ett *likande svarsmönster*. De sociala rättigheterna är man även här mest positiv till, därefter till språkrättigheterna och till sist invandrarnas rättigheterna till sin egen kultur.

Årets resultat liksom tendensen de senaste åren visar att den yngsta åldersgruppen är mest positiv till de sociala rättigheterna men mest negativ till de kulturella. Gapet har vidgats. För gruppen äldre medelåldern kan en positiv trend noteras för samtliga tre rättigheter.

Tidigare har det varit så att den yngsta åldersgruppen varit mest positiv till samtliga dessa påståenden, och därefter har attityderna försämrats succesivt ju äldre ålderskategori vi närmare studerat och det gäller för samtliga påståenden. Nuförtiden har *de unga liknande attityder till de språkliga och kulturella rättigheterna som de båda åldersgrupperna i medelåldern som gör att de ligger på samma nivå*. Dessutom har den äldsta gruppen numera också liknande attityder till de kulturella rättigheterna som de tre övriga åldersgrupperna efter att ha förbättrats under de senaste åren.

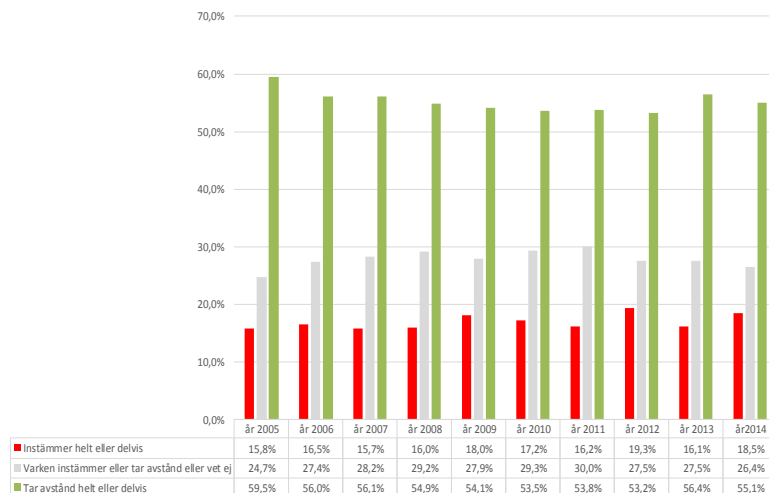
Negativa Attityder:
"Många utlänningar kommer till Sverige bara för att utnyttja våra sociala förmåner"

Det negativa påstående som verkligen delar befolkningen är att "Många utlänningar kommer till Sverige bara för att utnyttja våra sociala förmåner" vilket 35,8 procent instämmer till. Men denna gång har återigen de som tar avstånd till påståendet blivit fler än de som instämmer. Och det är andra gången på fem år, och tredje gången totalt.

Påståendet uttrycker starka negativa attityder till mångfalden och att ca 36 procent av befolkningen ändå instämmer med det innebär troligen en signal på latent extrema attityder hos den svenska befolkningen.

Negativa Attityder:
"Svenskarna känner ett större ansvar för sitt arbete än de utlänningar som har kommit till Sverige"

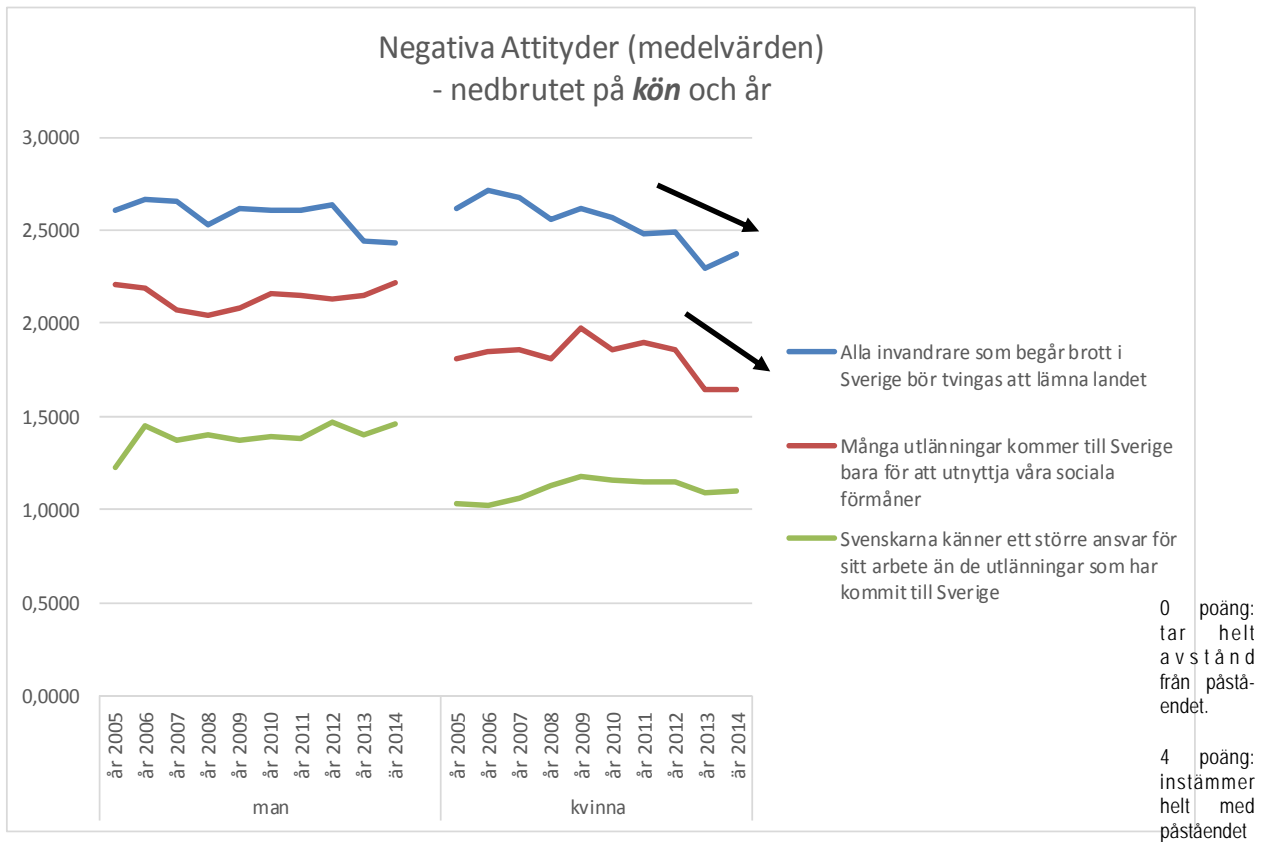

Det negativa påståendet som får minst stöd är "Svenskarna känner ett större ansvar för sitt arbete än de utlänningar som har kommit till Sverige", bara 18,5 procent instämmer 2014. De som tar avstånd till påståendet är i klar majoritet, även för hela perioden, dvs åren 2005-2014. Detta avstånd hade visserligen minskat något över tiden men återigen närmar sig resultatet 60 procentstrecket.

Negativa Attityder:
"Alla invandrare som begår brott i Sverige bör tvingas att lämna landet"

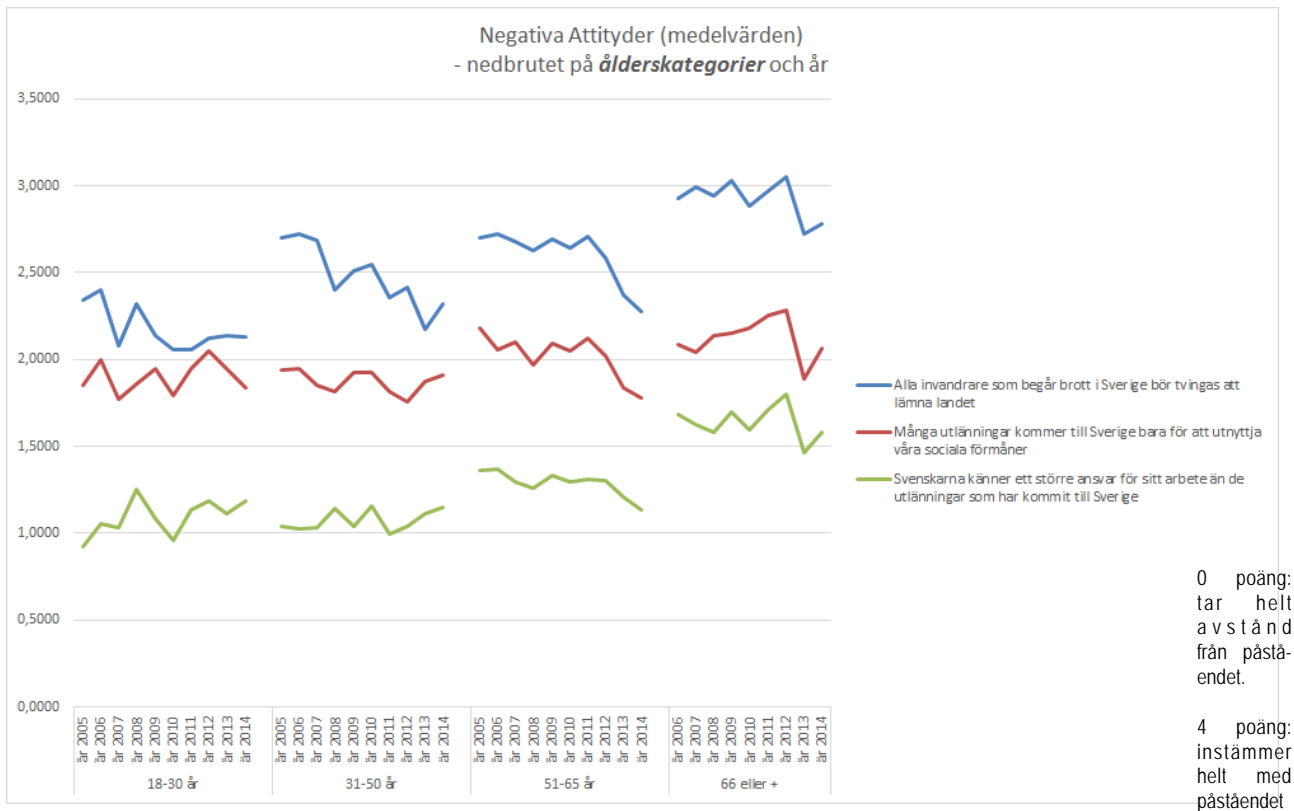

De mest negativa attityderna går återigen att finna för påståendet "Alla utlänningar som begått brott i Sverige bör tvingas att lämna landet" som fortfarande en klar majoritet, ca 56 procent, instämmer med i år. Trenden är dock vikande. I början låg resultatet klart över 60 procent och nu under senaste tre mätningarna under 60 procent. Resultatet visar tydligt att invandring i kombination med brottslighet ger starka negativa attityder

För nedbrytningarna på olika sociogeografiska variabler och deras utveckling över tiden så har resultatet gjorts om till ett index istället för som tidigare andel av befolkningen. Ju högre medelvärde desto mer negativ.

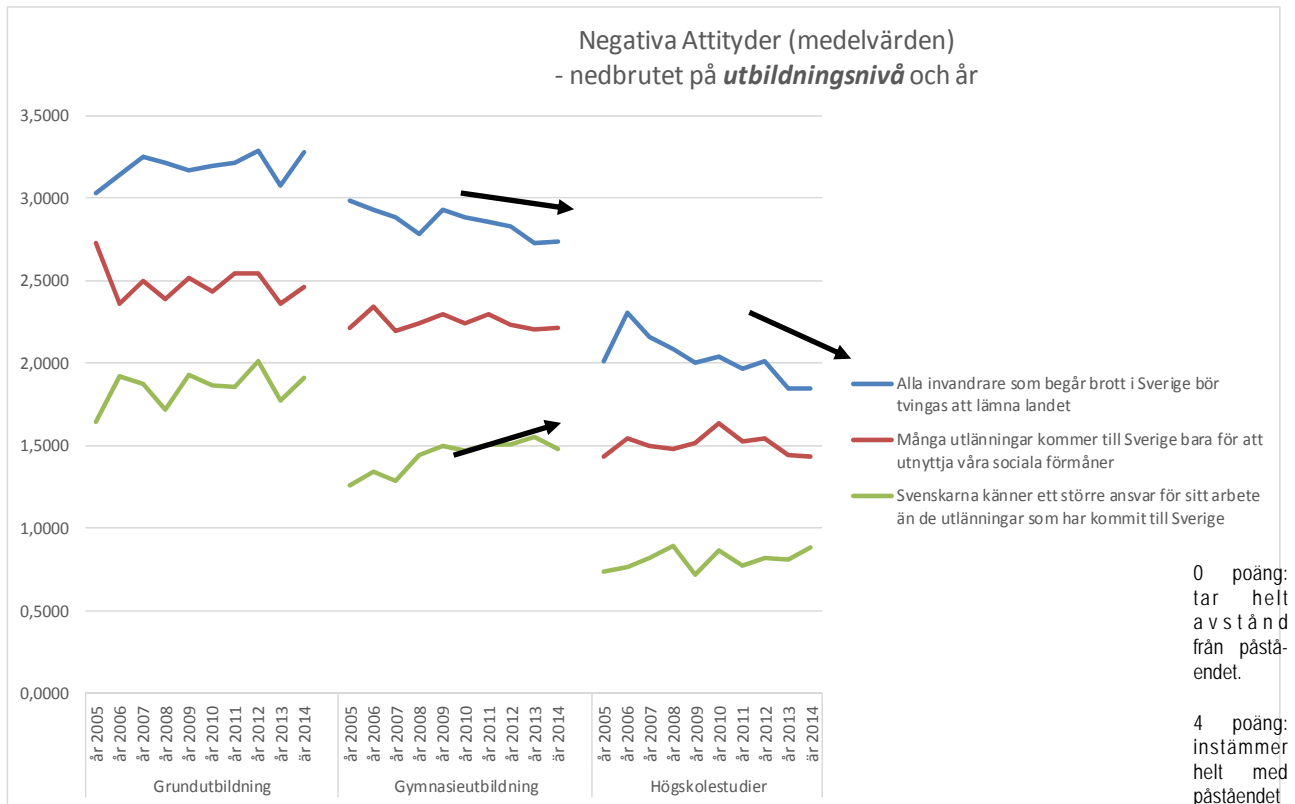
Som tidigare framkommit i rapporten är kvinnor mer positiva än män till etnisk mångfald i samhället, men när det gäller attityderna till påståendet att invandrare som begår brott bör utvisas ur Sverige ligger instämmandet från män och kvinnor på ungefär samma nivå, men tendensen nu är att kvinnorna även här blir lite mindre negativa. De övriga två påståendena får större instämmande av kategorin män än bland kvinnor. Även attityden till påståendet om att utlänningar bara kommer för att utnyttja de sociala förmånerna i landet har blivit svagare bland kvinnorna.

Återigen liknande svarsmönster för alla delmålgrupper, denna gång för de olika ålderskategorierna. Attityden till invandrare och brott är samtliga grupper mest negativ till, medan attityden till att utnyttja förmånerna i landet är den näst mest negativa attityden för alla grupper, och således att svenskarna skulle ha ett större ansvar för sitt jobb det påstående som minst andel i samtliga grupper instämmer till.

Återigen är de yngre mer positiva till mångfalden, denna gång genom att man instämmer minst till dessa negativa påståenden. Påståendena om de sociala förmånerna och ansvar för sitt arbete där ligger man dock på samma attityd nivåer som gruppen yngre medelåldern.

Noterbart är att de i övre medelåldern och de äldre blivit mindre negativa till alla tre påståenden, samt att tendensen är att samtliga åldersgrupper blivit mindre negativa till påståendet kring utvisning av invandrare som begår brott.

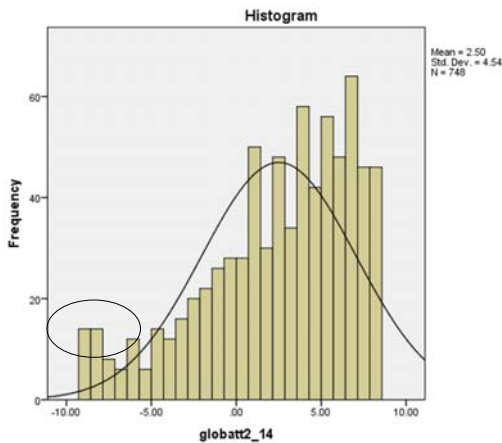
De tre utbildningsgrupperna har ett *liknande svarsmönster* vad gäller rangordning av de olika negativa påståendena; de negativa attityderna till invandrare och brott är starkast för alla tre delgrupper, därefter attityderna till utnyttjande av de sociala förmånerna i landet och minst negativa attityder till påståendet om att svenskarna skulle känna ett större ansvar för sitt arbete än de som kommit till Sverige.

Ju högre utbildning desto mer positiva till dessa påståenden. De med grundutbildning har mer negativa attityder i alla tre påståenden än de andra grupperna, medan de med högskoleutbildning är genomgående minst negativa till alla tre påståenden.

Genomgående har de med gymnasie- och högskoleutbildning *i princip blivit något mer positiv till samtliga tre påståenden* i denna mätning med något undantag. Annars är *utvecklingen för attityderna till de tre variablerna över tiden relativt stabil*, men det finns trender att uppmärksamma. Medan högskoleutbildade och gymnasieutbildade visar på trenden att bli mindre negativ till frågan om utvisning för de invandrare som begår brott, så är trenden den motsatta för gymnasieutbildade som tenderar till att bli mer negativa i frågan om att invandrare inte känner lika stort ansvar för sitt jobb som svenskarna. Detta kan handla om en konkurrens på arbetsmarknaden för enklare typ av jobb där svenskarna i konkurrensen vill framhäva sitt ansvar och lojalitet till arbetsgivaren som en komparativ fördel för dem gentemot de nya svenskarna.

RESULTAT: ETT INDEX SOM MÄTER GLOBALA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN

Med hjälp av de negativa påståendena ”*Ju mindre man märker av alla utlänningar desto bättre är det*”, ”*Svenskarna känner ett större ansvar för sitt arbete än de utlänningar som har kommit till Sverige*”, ”*Många utlänningar kommer till Sverige bara för att utnyttja våra sociala förmåner*” och de positiva påståenden ”*Samhället bör skapa möjligheter för invandrare att bevara sina kulturella traditioner*”, ”*Alla invandrare som kommer hit måste ges samma sociala rättigheter som landets egen befolkning*” och ”*Det är bra om invandrarna som kommit till Sverige behåller sitt modersmål och lär sina barn det*” har vi konstruerat ett index som mäter de olika nivåerna av globala attityder till mångfalden.

Vi ”balanserar” tre positiva och tre negativa påståenden och ”viktat” dem enligt deras ”loading” i en faktoranalys. Indexet varierar mellan -9 (mycket negativa) till +9 (mycket positiva).

Diagrammen visar fördelningen av den svenska population 2014 genom detta slumpmässiga urval. De flesta återfinns på den positiva sidan av nollstrecket, dvs ganska eller mycket positiva, men det bör uppmärksammas att det finns en grupp som är mycket negativa i populationen också (se cirkeln i diagrammet ovan).

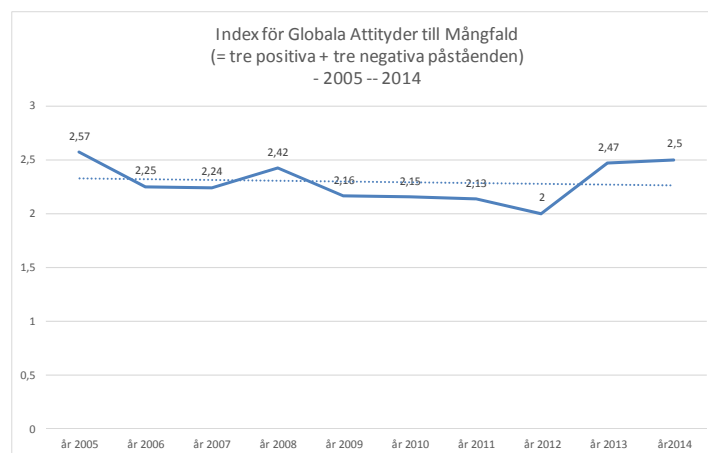
Diagrammen visar fördelningen av den svenska population 2014 genom detta slumpmässiga urval. De flesta återfinns på den positiva sidan av nollstrecket, dvs ganska eller mycket positiva, men det bör uppmärksammas att det finns en grupp som är mycket negativa i populationen också (se cirkeln i diagrammet ovan).

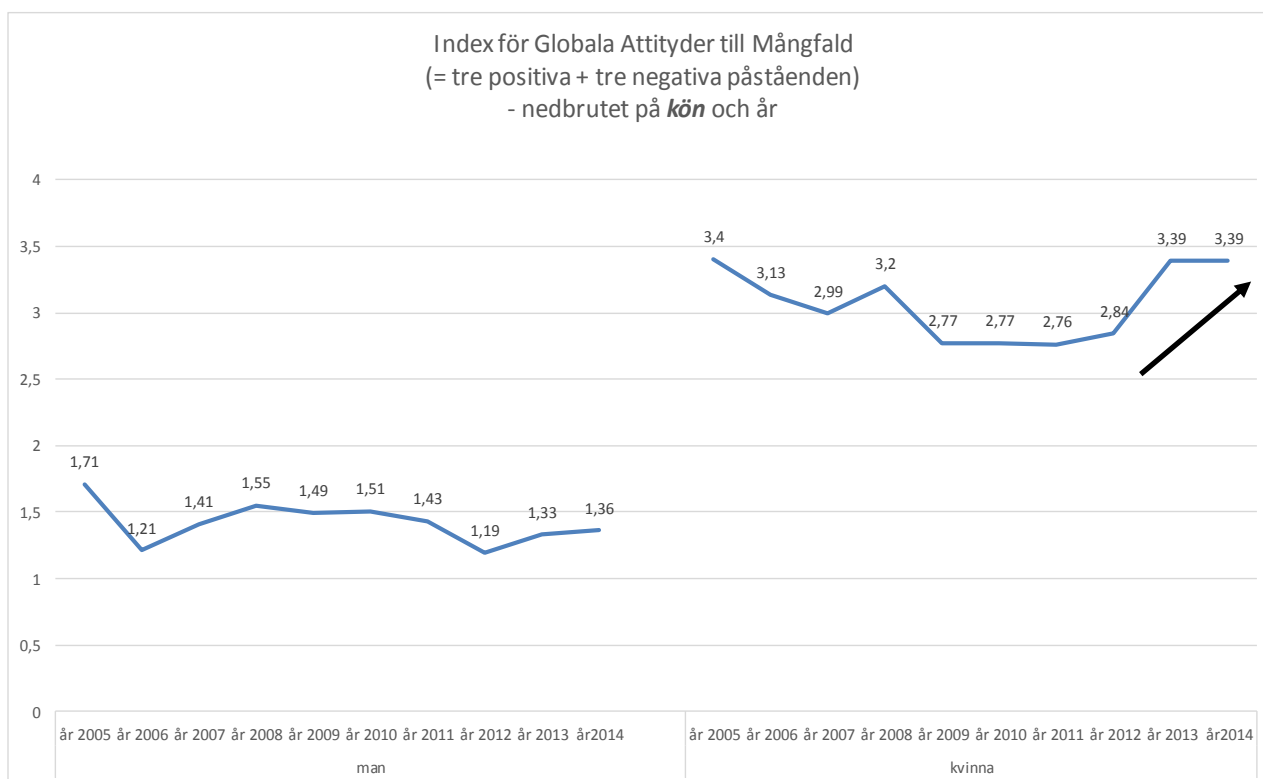
Det framgår tydligt från diagrammet nedan att för de tio åren så är svenskarna mycket mer positivt än negativt inställda till invandrare (medelvärden kring 2,5 poäng mellan -9 och +9 poäng).

Det framgår tydligt från diagrammet nedan att för de tio åren så är svenskarna mycket mer positivt än negativt inställda till invandrare (medelvärden kring 2,5 poäng mellan -9 och +9 poäng).

Attityderna var i genomsnitt mer positiva under åren 2005 och 2014. Medan resultat 2012 var det lägsta resultatet hittills, så visar årets resultat rena motsatsen, dvs det näst högsta värdet hittills. **Över tiden är dock utvecklingen relativt stabil i detta index för Globala attityder till mångfalden i Sverige.**

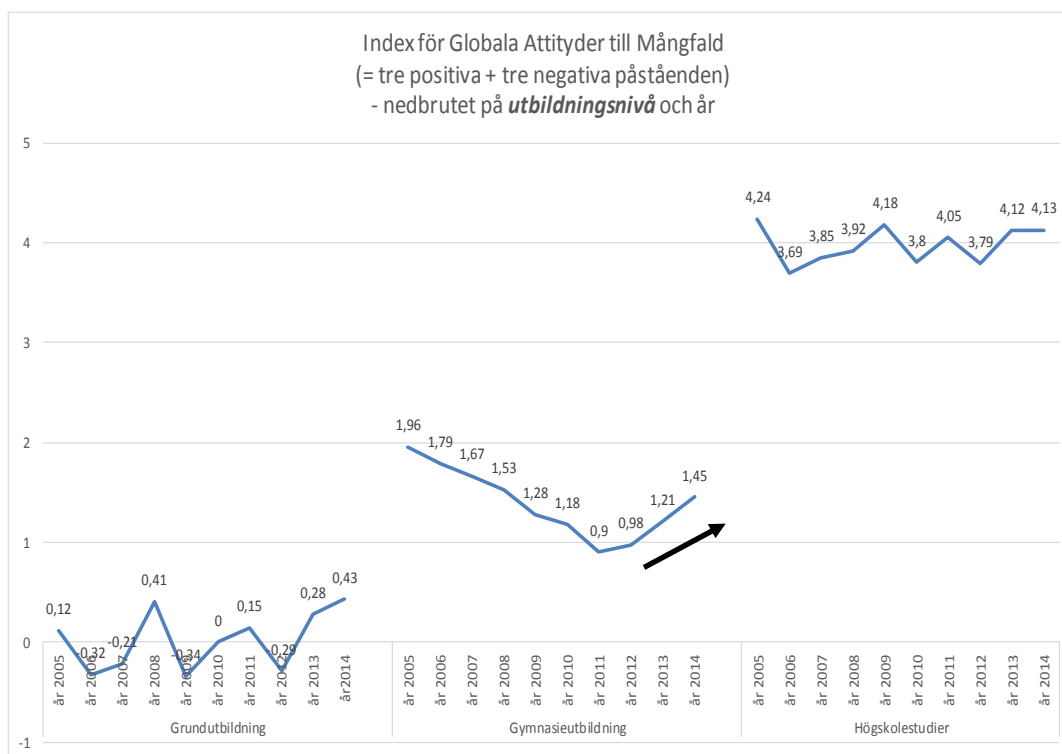
Men man får komma ihåg att det inte verkar vara hela befolkningen som blivit mer positiv utan det verkar istället vara så att fler tar ställning och då ökar både de positiva och negativa attityderna. Låt säga att de ökar i proportion till hur stora de negativa och positiva grupperna är idag så blir ju hela populationen totalt sett mer positiv, och därmed ökar medelvärdet för hela befolkningen.

Kvinnor är och har, genom alla årens mätningar, varit mer positiva än män till mångfalden, vilket diagrammet ovan visar. Om föregående sida visade att det totala medelvärdet för detta index gick upp, visar detta diagram att ökningen går att spåra bland såväl kvinnor som män totalt sett. Därmed har männens negativa trend brutits medan kvinnorna istället visar en positiv trend med två ökningar i rad av medelvärdet efter att värdena legat stabilt under några år.

Skillnaderna mellan män och kvinnor är statistiskt signifikanta för alla år.

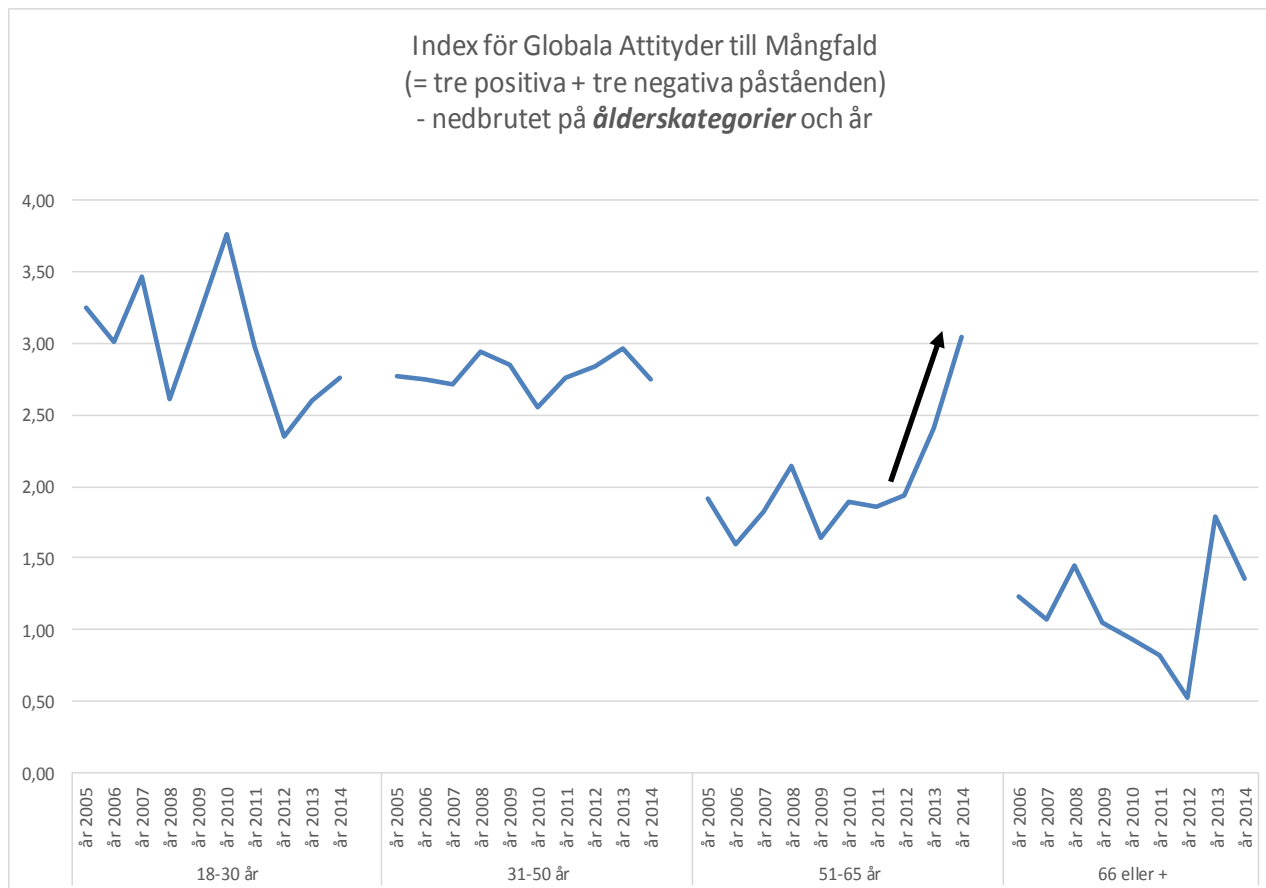
När det gäller sambandet mellan utbildning och globala attityder till mångfalden, så visar det sig även i denna fråga att *de som har högre utbildning är de som är de mest positiva till mångfalden*, och följaktligen de som endast har grundutbildning är de som är mest negativt inställda.

Attityderna bland de *högskoleutbildade har legat stabilt* under flera år. Medelvärde ökar i år till 4,13 men det handlar inte om någon positiv trend eller att det skulle vara det högsta uppmätta värdet. Men det är högre värde än vad gruppen kvinnor fick på föregående sida.

De som endast har gymnasial utbildning hade under flera år uppvisat en negativ trend men denna negativa trend har nu bytts ut mot en positiv trend. Men värdet 1,45 ligger ändå långt ifrån tidigare högsta värden närmare 2,0.

De som har endast grundutbildning är de som har varit mest negativa och har till och från legat på negativa tal, dvs mer negativ än positiv. Denna mätning visar på attityder ovan nollstrecket igen och når det högsta värdet som blivit uppmätt, 0,43.

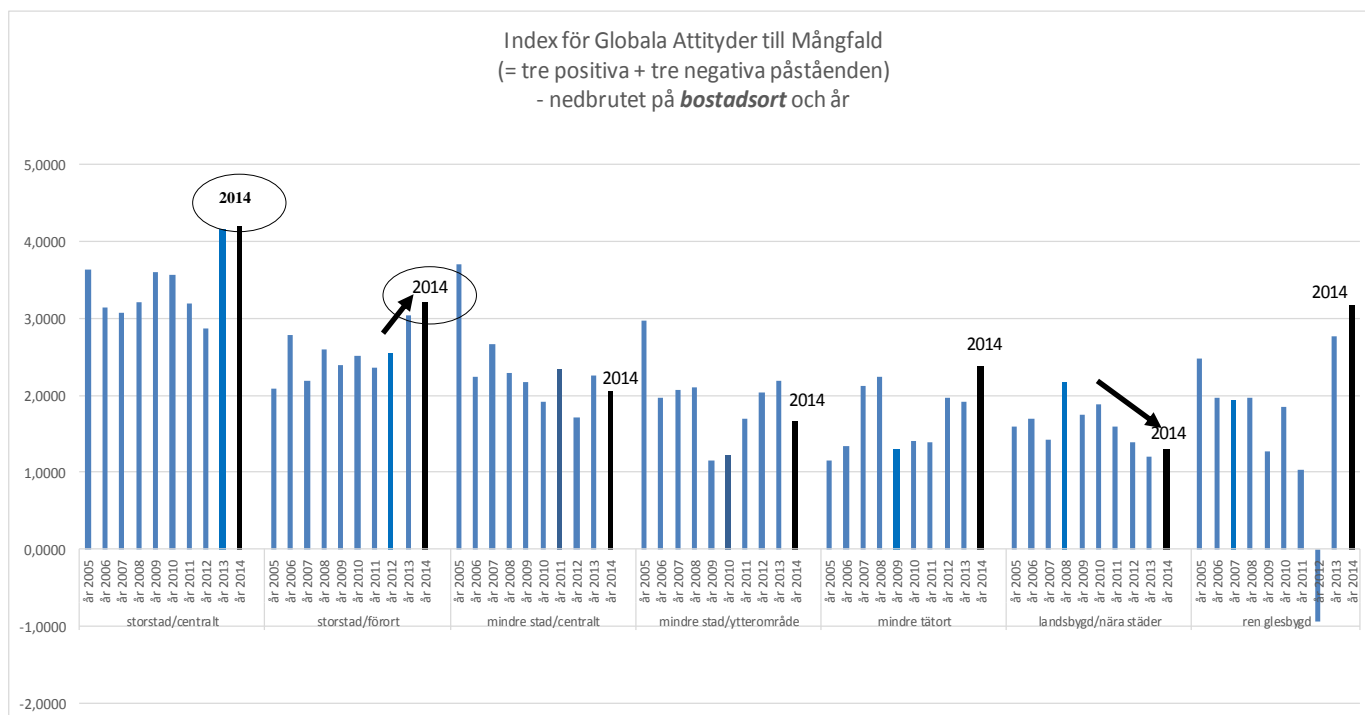
Skillnaderna mellan utbildningarna är statistiskt signifikanta för alla åren.

Åldersgrupperna yngre och äldre medelålder har blivit mer positiva till mångfalden under detta år.

Under tidigare år har det funnits ett tydligt samband mellan ålder och attityden till mångfalden, dvs de yngre har varit mest positiva och den äldsta gruppen mest negativ. Tittar man på det genomsnittliga värdet över åren för respektive åldersgrupp ovan så förhåller det sig just så. Men det har skett förändringar de senaste åren. Eftersom den unga gruppens attityder varierar nämnvärt mellan åren samtidigt som attityderna bland den yngre medelåldern 31-50 år legat relativt stabilt, så har detta lett till att de yngre inte längre är den mest positiva, utan istället gruppen 31-50 år. Resultatet för 2014 visar dock att åldersgruppen 51-65 blivit den mest positiva gruppen. Det återstår att se om denna förändring är av tillfällig eller av bestående karaktär.

Positiva trender i attityden till mångfalden att uppmärksamma är dels den för gruppen 31-50 år, dels den för gruppen 51-65 år som också uppvisar stigande värden flera mätningar efter varandra. Den stora förändring som den äldsta gruppen uppvisade 2013 i positiv riktning vändes dock åter i negativ riktning 2014.

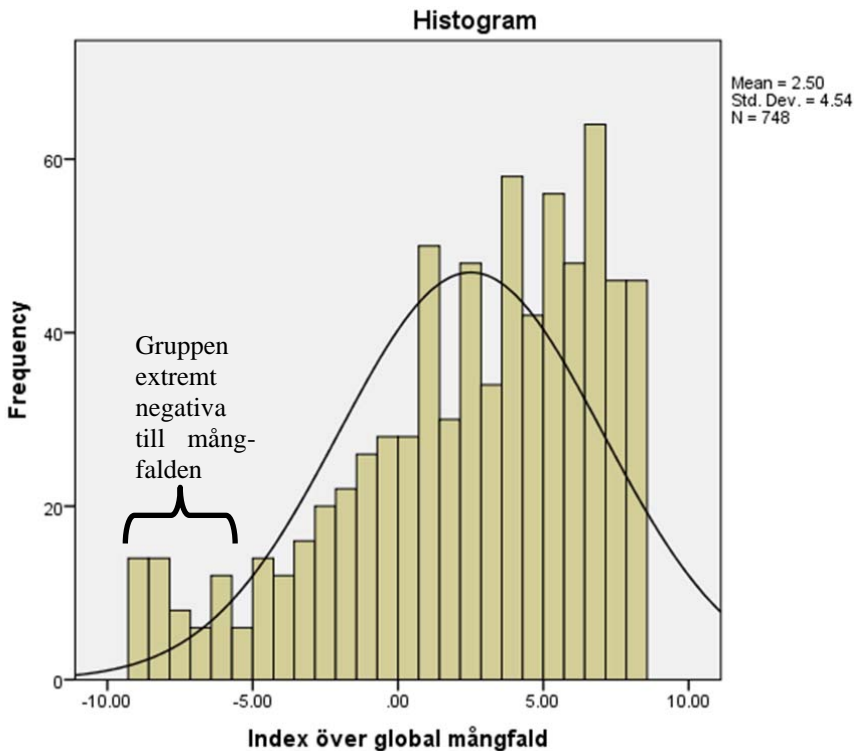

Storleken på den ort där man bor verkar ha en viss betydelse för hur positiv eller negativ man är till mångfalden.

Diagrammet ovan visar att de som bor i storstad/centralt, men också till stor del storstad/förort, är betydligt mer positiva än de som bor i mindre städer och på landsbygden. De grupper som uppger att man bor i mindre städer/centralt, mindre städer/ytterområde och mindre tätort är inte lika positiva som de som bor i storstäder men man är ändå mer positiv än de som bor på landsbygden/nära städer. (Värdet för attityderna bland de som bor i ren glesbygd får visserligen det högsta värdet hittills men eftersom basen är mycket liten för denna subgrupp så bör man vara försiktig med att tolka resultatet tills flera mätningar genomförts för att se om attitydförändringarna är bestående eller bara tillfälliga hos denna subgrupp som varit en av de mest negativa till mångfalden)

Det går att se en tydlig positiv trend i attityder för grupperna boende i storstad/förort. Däremot uppvisar gruppen som bor på landsbygden/nära städer en negativ trend! Noterbart är också att den negativa trenden för attityden bland de som bor i storstad/centralt brutits och istället når det högsta värdet någonsin. (Även den andra storstadsgruppen, dvs boende i storstad/förort får sitt högsta värde sedan mätningarna började 2005)

EXTREMA GLOBALA NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN

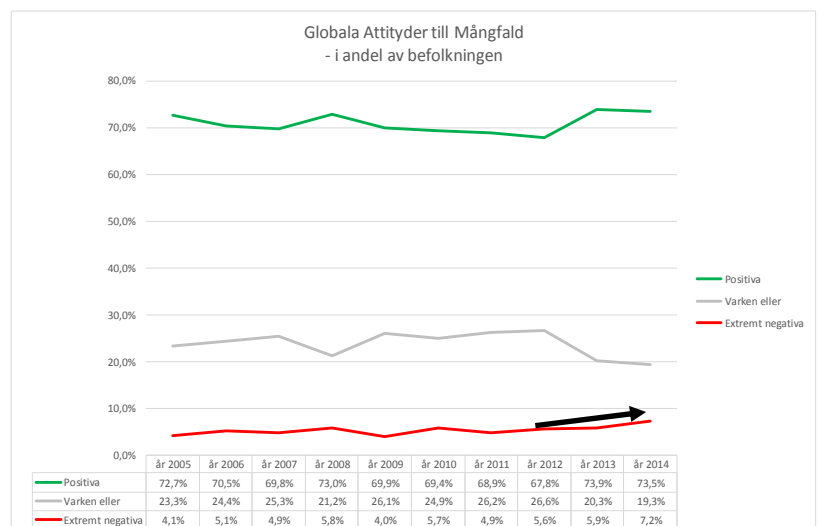

I denna analysen tittar vi närmare på de som uppger att man är extremt negativa till mångfalden. Fördelningen av befolkningen på detta Globala Index visas återigen här till vänster. Diagrammet visar att det svenska folket i allmänhet ställer sig ganska eller mycket positivt till mångfalden, men det finns en icke obetydlig grupp som har extremt negativa attityder. Dessa definieras som de personer som befinner sig under andra standardavvikelsen i förhållande till medelvärdet i indexet för globala attityder. Det innebär konkret att gruppen består av de som får mellan -6 och -9 poäng i indexet som mäter globala attityder till mångfalden.

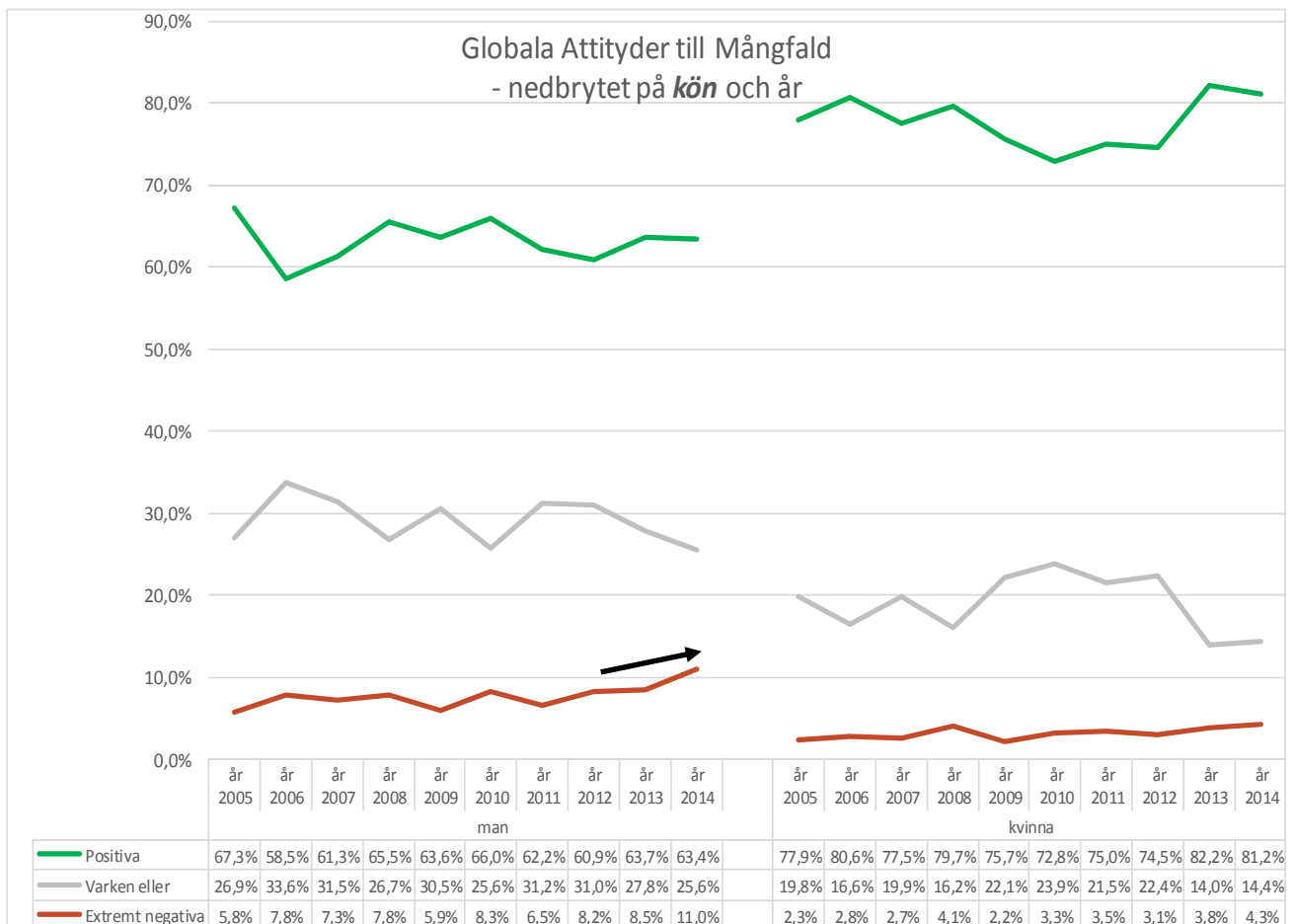
Detta Globala Index har nu indelats i tre kategorier utifrån den första och andra standardavvikelsen för att främst fånga upp utveckling för de extremt negativa och därmed fått beteckningarna; ”Positiva”, ”Varken eller” respektive ”Extremt negativa”.

Diagrammet uppvisar också en utveckling mot en polarisering av attityderna, där fler blivit positiva men också fler blivit negativa. Den positiva andelen är större än någonsin (74%) medan den extremt negativa andelen också är större än någonsin (7,2%) Andelen ”varken eller” har således minskat.

Förändringarna för de positiva och de extremt negativa attityderna över tiden uppvisar dock mycket små förändringar, vilket gör att de inte är statistiskt säkerställda med dessa urvalsstorlekar. Den extremt negativa gruppen uppvisar dock en trend, visserligen inom felmarginalen, men som bör uppmärksammas.

EXTREMA GLOBALA NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN OCH KÖN

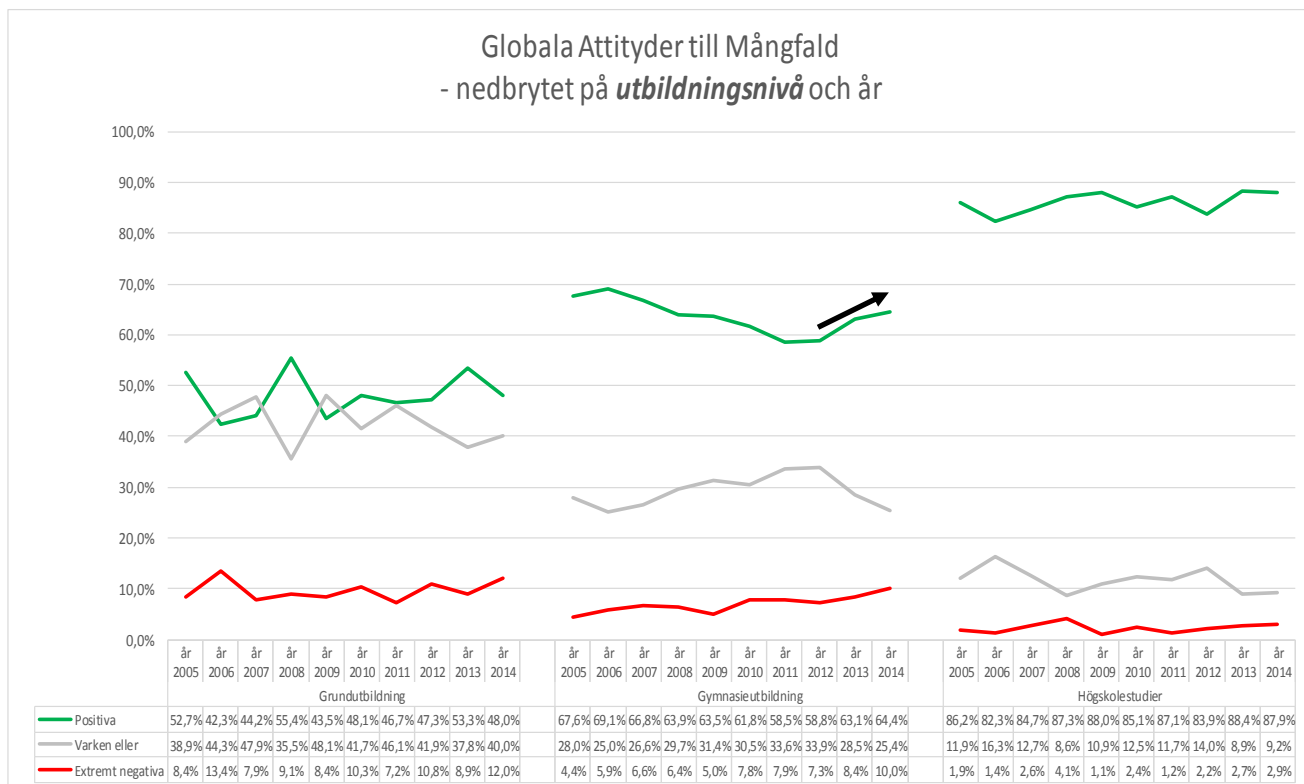

Diagrammet ovan visar att *kvinnor generellt är mer positiva* till mångfalden genom detta kategoriserade index. Det finns fler som är positiva bland kvinnorna men också färre som är extremt negativa.

Både bland kvinnor och män har den positiva inställningen till mångfald minskat något vid detta mätningstillfälle. Samtidigt har den negativa gruppen fortsatt att växa något hos såväl män som kvinnor. Bland männen går det också att utläsa en trend eftersom de negativa attityderna har växt vid tre mättillfällen efter varandra. Det bör även noteras att det också är det hittills högsta negativa värdet som uppmätts både för männen och kvinnorna.

Skillnaderna mellan män och kvinnor är statistiskt signifikanta för alla åren.

EXTREMA GLOBALA NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN OCH UTBILDNING

Samtliga utbildningsgrupper är betydligt oftare positiva än negativa. Sedan visar diagrammet som vi sett tidigare att de med högskoleutbildning är de mest positiva, medan de minst positiva är de med grundutbildning, dvs ju högre utbildning desto mer positiv till mångfalden.

Bland såväl de med gymnasieutbildning och högskoleutbildning går det att finna en tendens till polarisering då båda grupperna uppvisar en större andel positiva, men samtidigt en ökad andel extremt negativa. Andel extremt negativa bland de med gymnasieutbildning är det högsta uppmätta värdet hittills. Gruppen extremt negativa är dock inte större än bland de med grundutbildning.

En trend bland högskoleutbildade är att något fler blivit mer negativa, medan motsvarande trend för gymnasieutbildade är att något fler blivit mer positiva. Dessa trender är dock inte signifikanta.

De negativa tendenserna bland grundutbildade har återigen ökat och når sitt näst högsta värde medan andelen positiva däremot verkar bli något färre.

Skillnaderna mellan utbildningsnivåerna är statistiskt signifikanta för alla åren.

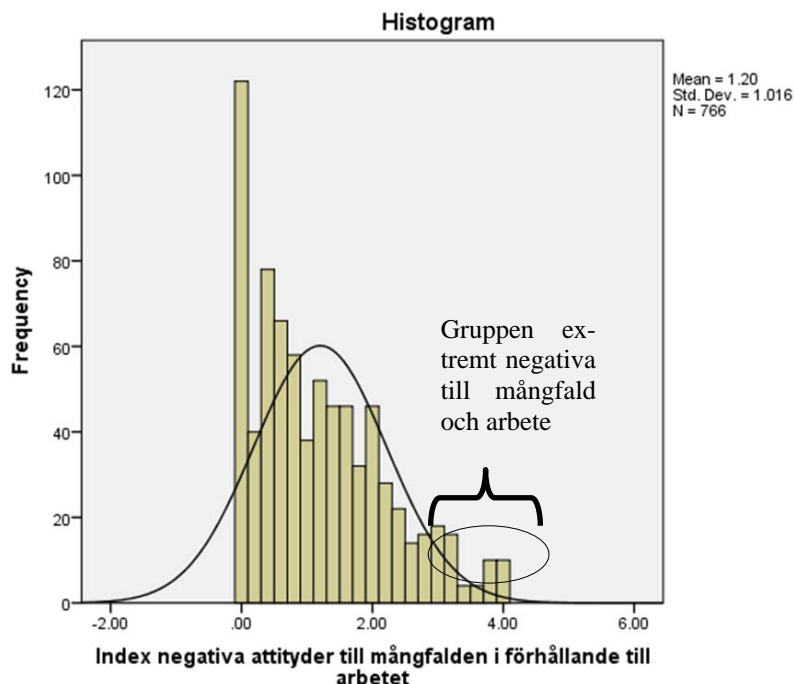
NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL ARBETET

I detta kapitel studeras de negativa attityderna till mångfald i relation till arbetet och arbetsmarknadsfrågor. Arbetet är en dimension som bildar viktiga attityder för befolkningen. Därför har vi byggt upp ett index som mäter negativa attityder till mångfalden i förhållande till arbetet genom att studera följande påståenden lite närmare: ”Invandrarna är ett hot mot sysselsättningen”, ”Genom att acceptera lägre löner sänker invandrarna svenska löner” ,”Invandrarna tar svenskarnas arbeten”, ”Invandrarna arbetar ineffektivt” och ”Jag föredrar att ha svenska kollegor”.

Dessa fem påståenden slås ihop och tillsammans bildar sedan ett ”arbetsindex”.

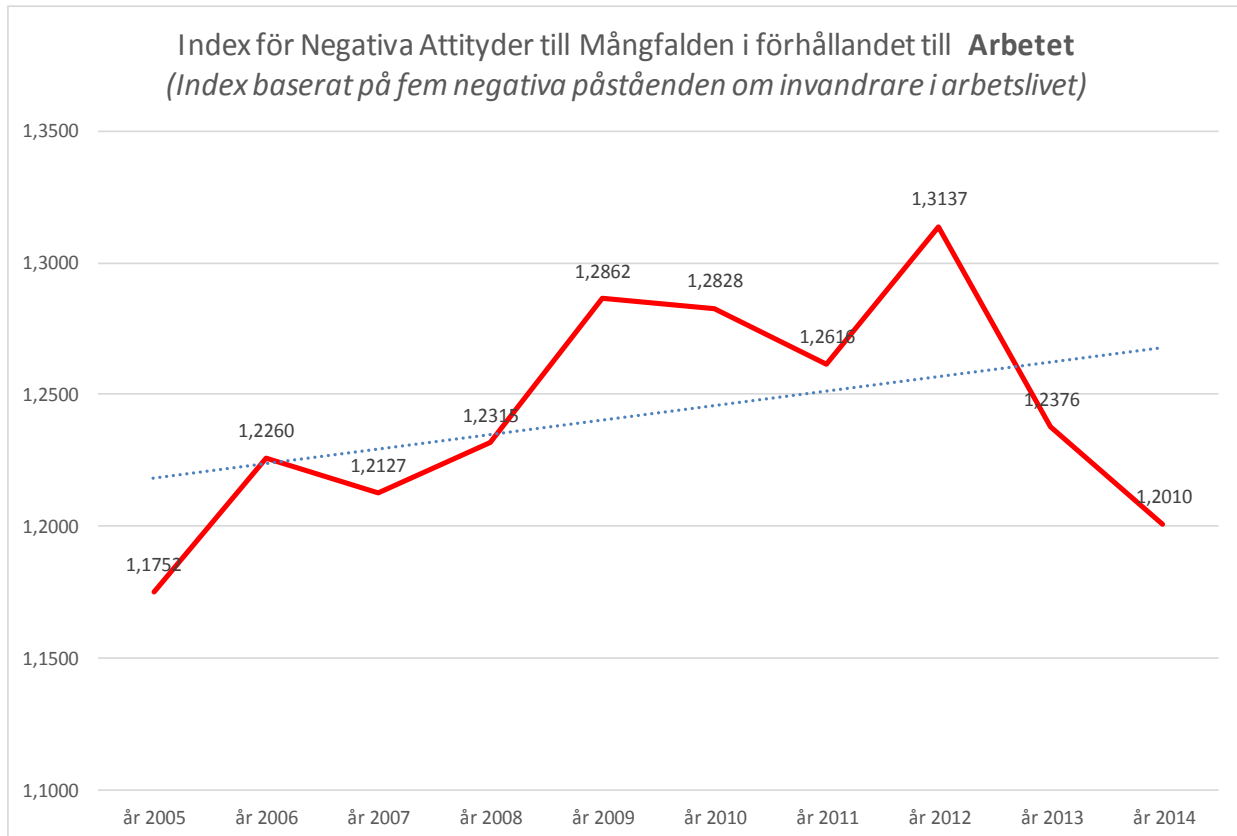
Noll poäng innebär inga negativa attityder medan fyra poäng innebär mycket negativa attityder till mångfalden i detta arbetsindex.

Indexet får följande fördelning (se nedan).

Diagrammet till vänster visar hur fördelningen av respondenterna enligt detta mångfalds- och arbetsindex.

Diagrammet visar att en stor del befolkningen inte har några negativa attityder alls till mångfald och arbete. Därefter minskar andelen av populationen ju mer negativ man blir till arbete och mångfald. En grupp är t o m extremt negativ.(4 på indexet)

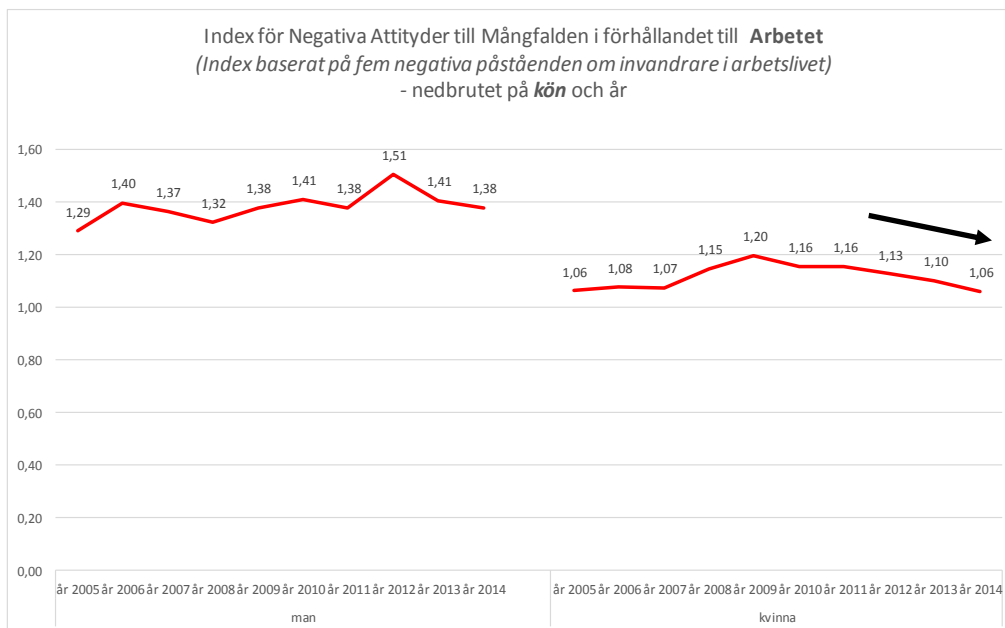

Attityderna till de negativa påståendena varierar mellan 0, dvs när man helt tar helt avstånd till de negativa påståendena, till 4 när man instämmer helt till samtliga negativa påståenden och man får då 4 i detta indexet. Eftersom diagrammet från föregående sida visade att befolkningen var ganska positiv i dessa frågor så ligger också indexvärdet "bara" på ca 1,2 för 2014.

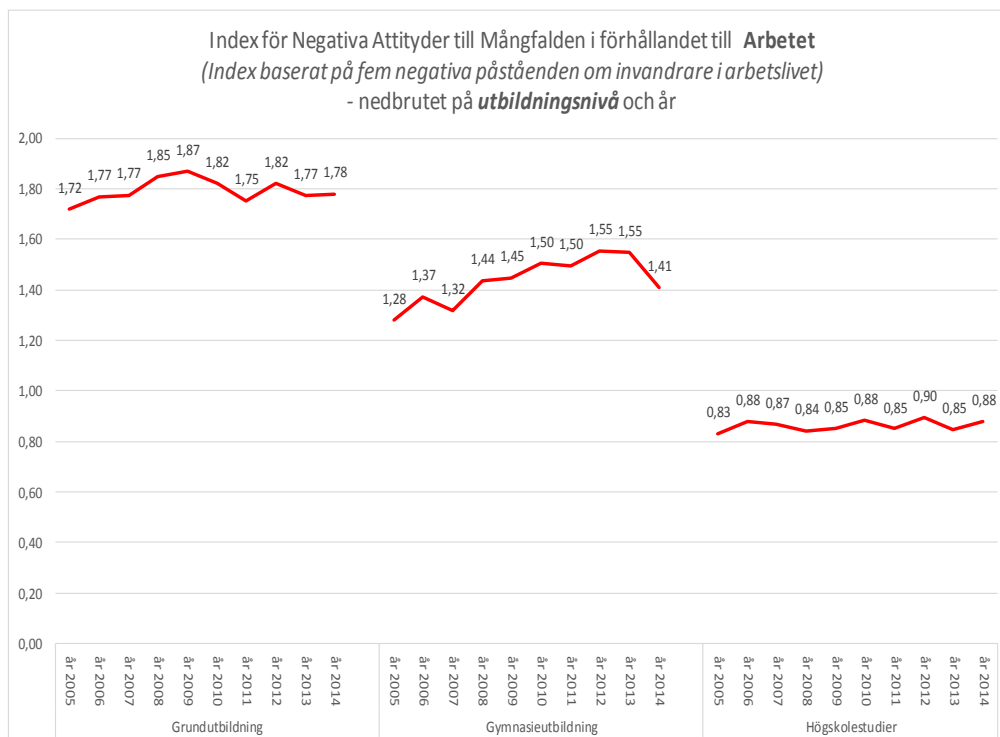
Utvecklingen sedan mätningarna började 2005 visar på en *trend som innebär att man blivit mer negativ i dessa frågor*. Den linjära linjen visar denna långsiktiga trend över alla åren. Mätningen 2012 visade också på det mest negativa resultatet hittills. 2013 så bryts denna trend åter och dessa negativa attityder minskar och resultatet hamnar istället på nivåer som uppnåddes under 2008. De negativa attityderna fortsätter att minska 2014 till den näst lägstanivån under perioden.

Sammanfattningsvis kan man säga att attityderna är relativt positiva men att det finns en trend mot mer negativa attityder, men som för övrigt än en gång bröts vid fjolårets mätning. Det kan vara ett tecken på en ökad acceptans av mångfald i arbetslivet.

NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL ARBETET ENLIGT KÖN OCH UTBILDNING

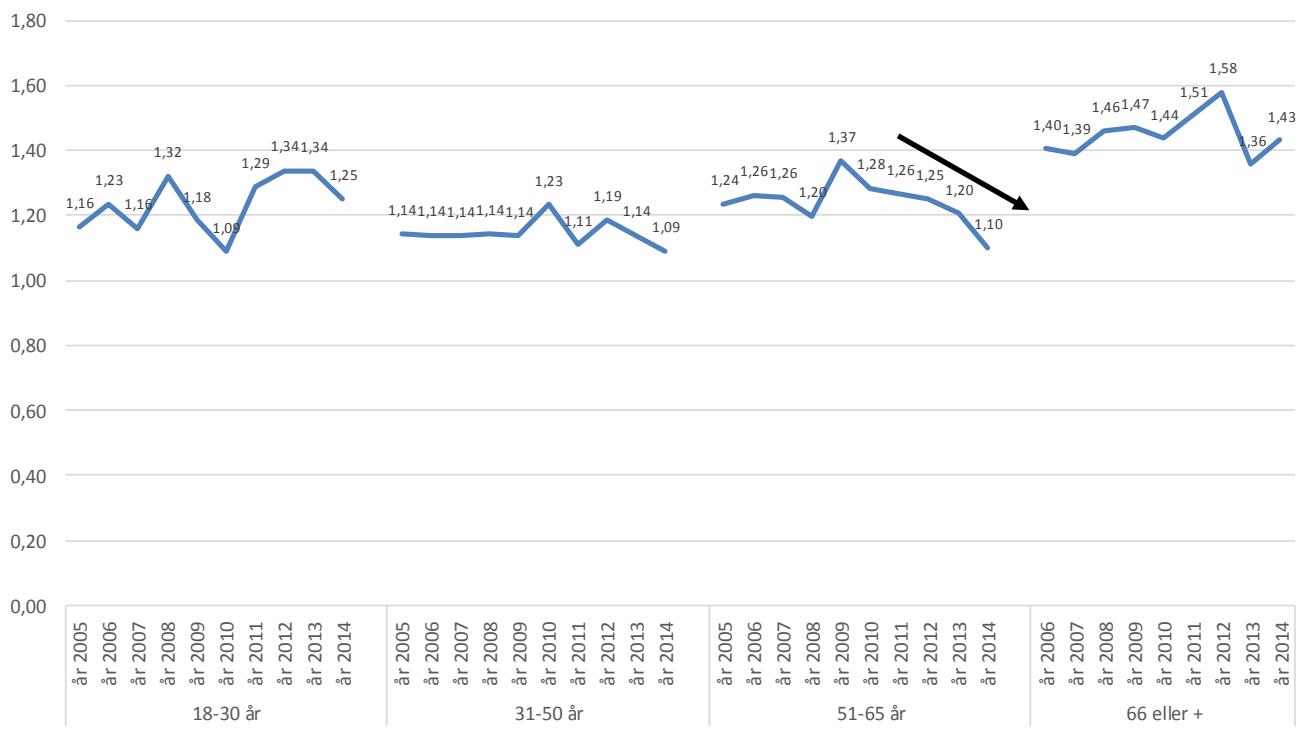
Mönstret genom åren visar att kvinnorna hela tiden har varit mindre negativa än männen. De uppvisar t o m en trend som visar på mindre negativa attityder i denna dimensionen arbete. Männen har i denna mätning också blivit ännu något mindre negativa (mest negativa var de 2012) men den långsiktiga trenden är fortfarande snarare det motsatta, dvs mer mot det negativa.

Ett annat stabilt mönster är att *personer med grundskole-utbildning är mer negativa* och de med *högskole-utbildning är mer positiva*. De med *gymnasi-utbildning har visat en långsiktig trend mot att vara mer negativa*. 2014 bryts dock denna trend.

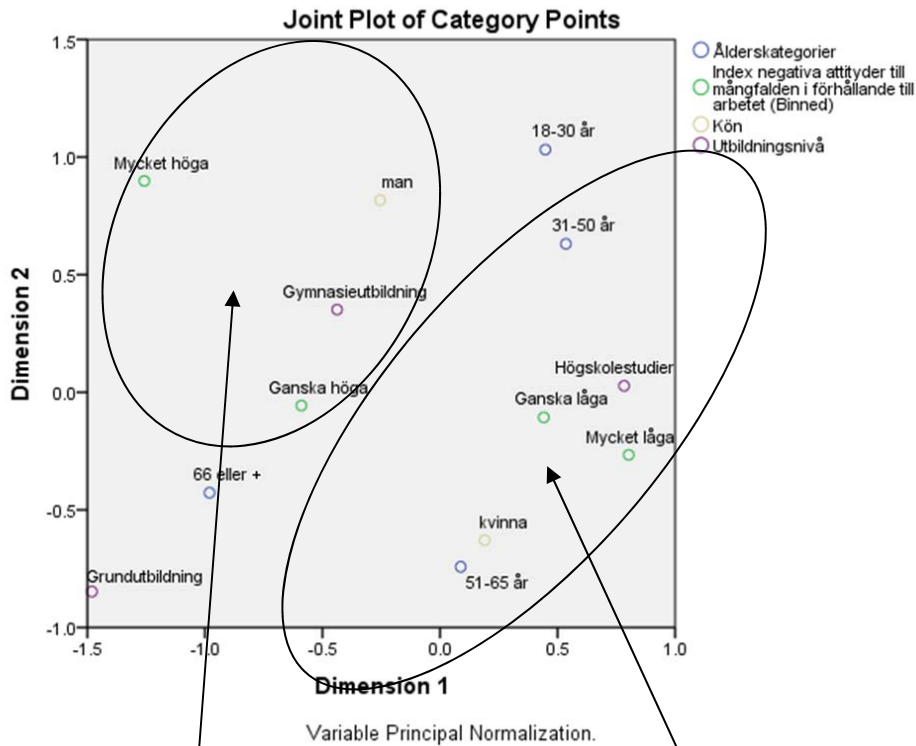
NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL ARBETET ENLIGT ÅL- DER

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållandet till **Arbetet**
(Index baserat på fem negativa påståenden om invandrare i arbetslivet)
- nedbrutet på **ålderskategorier** och år

Alla grupper även den unga gruppen har blivit mindre negativa i dessa frågor. Men återigen finns det ett svarsmönster totalt sett över tiden om att de unga och de i åldern 31-50 år minst negativa i de olika mångfaldsfrågorna medan de i övre medelåldern (51-60 år) är något mer negativ, samt att de äldre är de mest negativa. Men de senaste åren visar det sig att den unga gruppen har blivit mer negativ i dessa arbetsmarknadsfrågor än vad de äldre grupperna är men dock inte lika negativ som den äldsta gruppen! Det finns en klar trend med en stabilisering på högre värden om att de unga blivit mer negativa över tiden. (på motsvarande sätt blir de i övre medelåldern faktiskt mindre negativ genom en trend över flera år)

Troligtvis finns här oron för minskade arbetsmöjligheter för de yngre och som associeras med invandrarna, som troligen ses som konkurrenter när det gäller arbetsmarknaden.

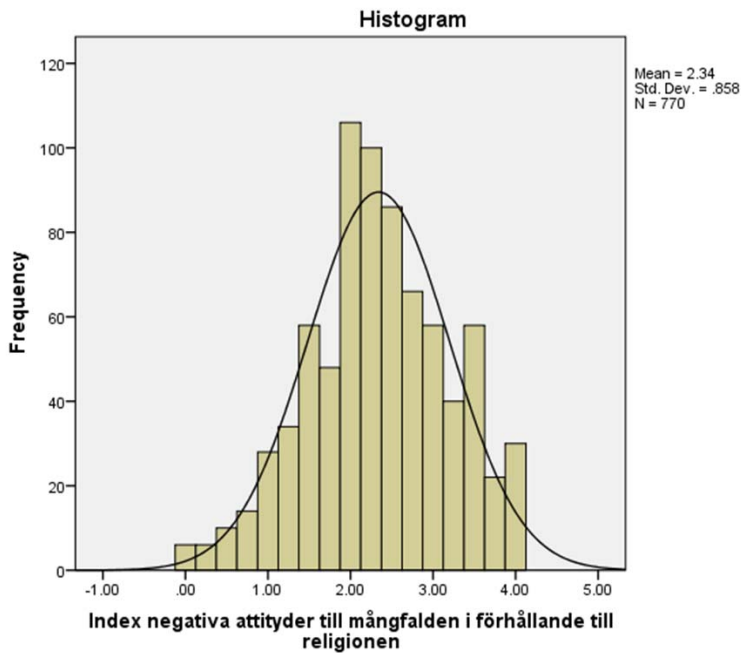
Diagrammet visar associationerna mellan faktorerna åldern, kön och utbildning i samband med attityderna till mångfalden i förhållande till arbetet.

Det gäller attityderna för året 2014, och illustrativt kan åtminstone urskiljas två mönster: faktorer som associeras med de mycket eller ganska negativa (höga värden) attityderna—gymnasieutbildning, grundutbildning, 18-30 år samt 66 år eller äldre, respektive faktorer som associeras med mindre negativa (låga värden) attityder—högskolestudier, kvinnor och 51-65 år!

De som tenderar att ta avstånd från de negativa påståendena är kvinnor, personer som är 51-65 år samt de med högskolestudier.

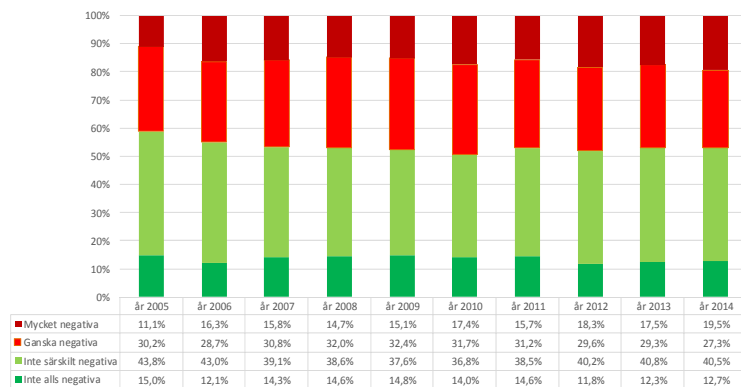
De mest negativa till mångfalden i förhållande till arbetet är oftast äldre, oftast män, inte sällan med bara grundutbildning, men också ungdomar, då främst de med gymnasieutbildning.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN

Ett index har skapats för attityder till mångfald i dimensionen religion. Indexet bygger på fyra negativa påståenden om mångfald och religion. "Det är svårare för personer som inte firar svenska högtider att komma in i det svenska samhället", "Böneutrop från moskéer stör mer än ljudet av kyrkklockor", "Kristna värderingar är mer moderna än muslimska" och "Muslimska kvinnor som lever i Sverige är i större grad förtryckta än andra svenska kvinnor". Som vi ser i diagrammet till vänster så är befolkningen ganska negativ då medelvärdet är 2,29 för befolkningen på en skala 0 - där man inte är negativ alls- och 4 - där man är mycket negativ.

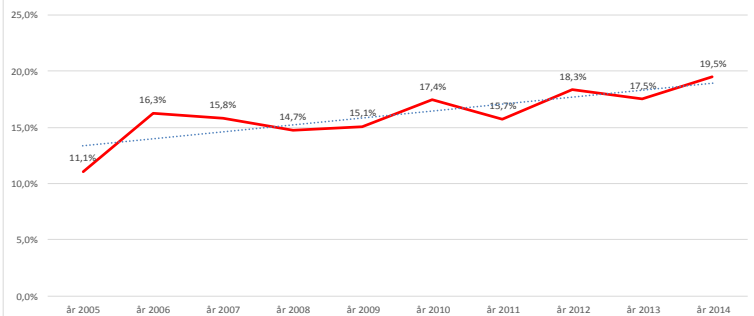
Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Religionen**
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och religion)
- befolkningen kategoriserad i fyra grupper efter vilken grad hen är negativ inställd

Indexet är här till vänster kategoriserat till fyra skapade kategorier (mycket, ganska, inte särskilt eller inte alls negativ, framtagna enligt första och andra standardavvikelsen i fördelningen) beroende på i vilken grad man är negativ till mångfald i dimensionen religion. Förändringarna över tiden är bara några procentenheter och befolkningen är relativt jämnt fördelad i opinionen, även om de mer positiva är något fler.

Men de extrema, dvs de som är *mycket* negativa i denna fråga är något fler (20%) jämfört med de som är mest positiva, dvs "inte alls negativa" (13%). De positiva är således fler i gruppen som är svagt positiva, dvs de i diagrammet som benämns "inte särskilt negativa" (41%).

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Religionen**
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och religion)
- befolkningen kategoriserad i fyra grupper i graden av att vara negativ inställd och detta är den mest negativa

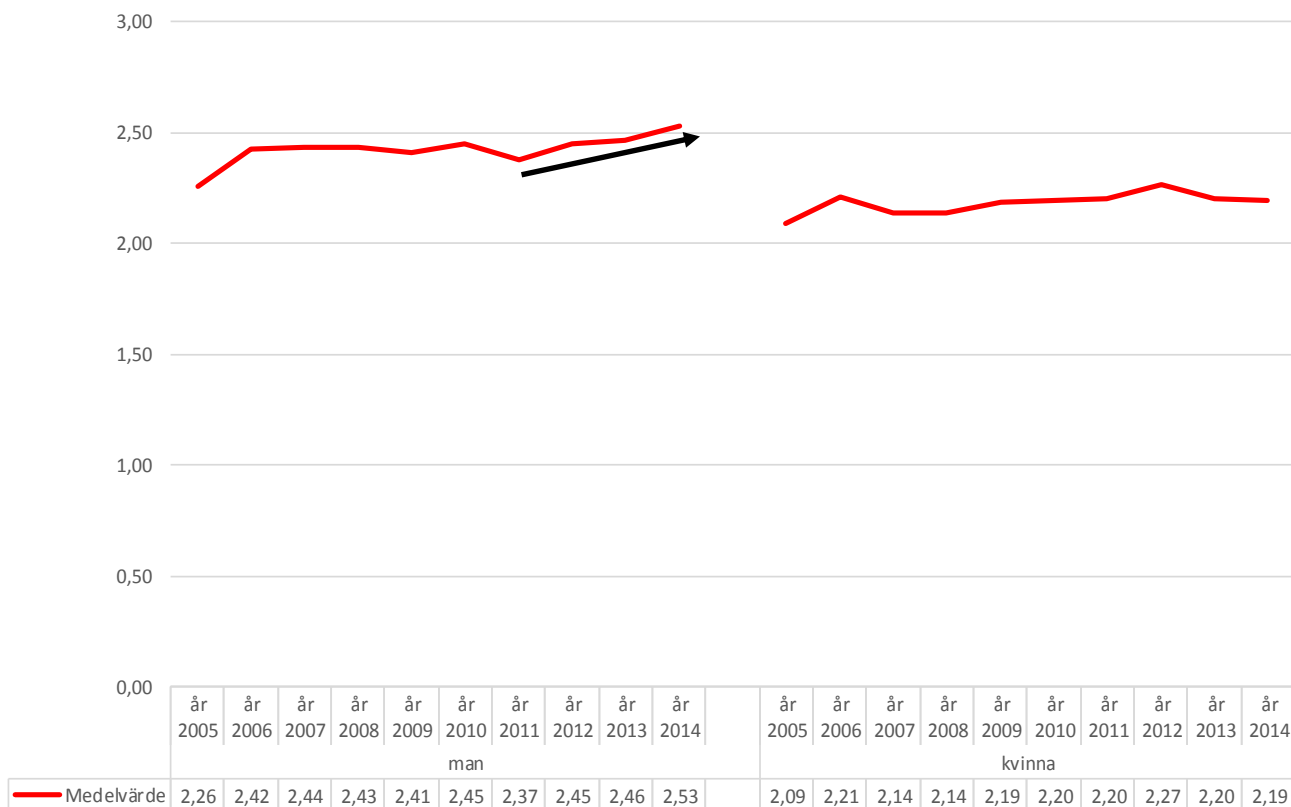

I diagrammet till vänster redovisas gruppen igen som är mycket negativa till mångfald i termer av religion. Trenden, som speglas i den rätta linjen i diagrammet visar att de negativa attityderna har ökat något på lång sikt. Dock är förändringarna sedan 2006 mycket små över tiden även om det finns en långsiktiga svagt trend.

Men på kort sikt sedan förra året så har faktiskt de extremt negativa attityderna åter ökat och når sin hittills högsta nivå.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN GENOM KÖN

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Religionen**
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och religion)
- nedbrutet på kön och år

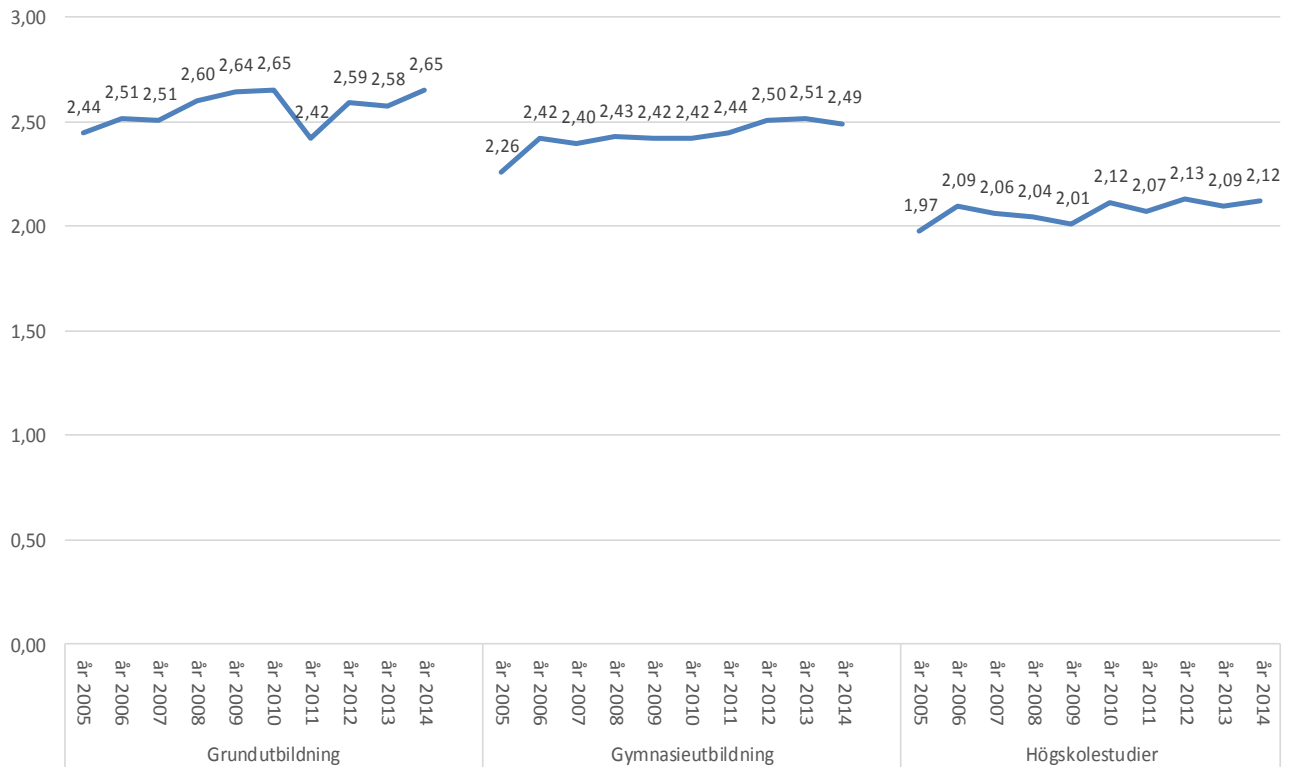

När vi undersöker hur variabeln kön påverkar attityderna och vi skiljer mellan män och kvinnor, kan vi se att männen är betydligt mer negativa till mångfald och religion än kvinnorna (skillnaderna är signifikanta).

Kvinnorna hade t o m 2012 en tydlig trend till att ha blivit mer negativ. Denna trend har nu brutits då man har blivit lite mindre negativa. På lång sikt, sedan 2005, finns det dock kvar en trend bland kvinnorna om att de succesivt har blivit mer negativa till mångfalden i en religiös kontext.

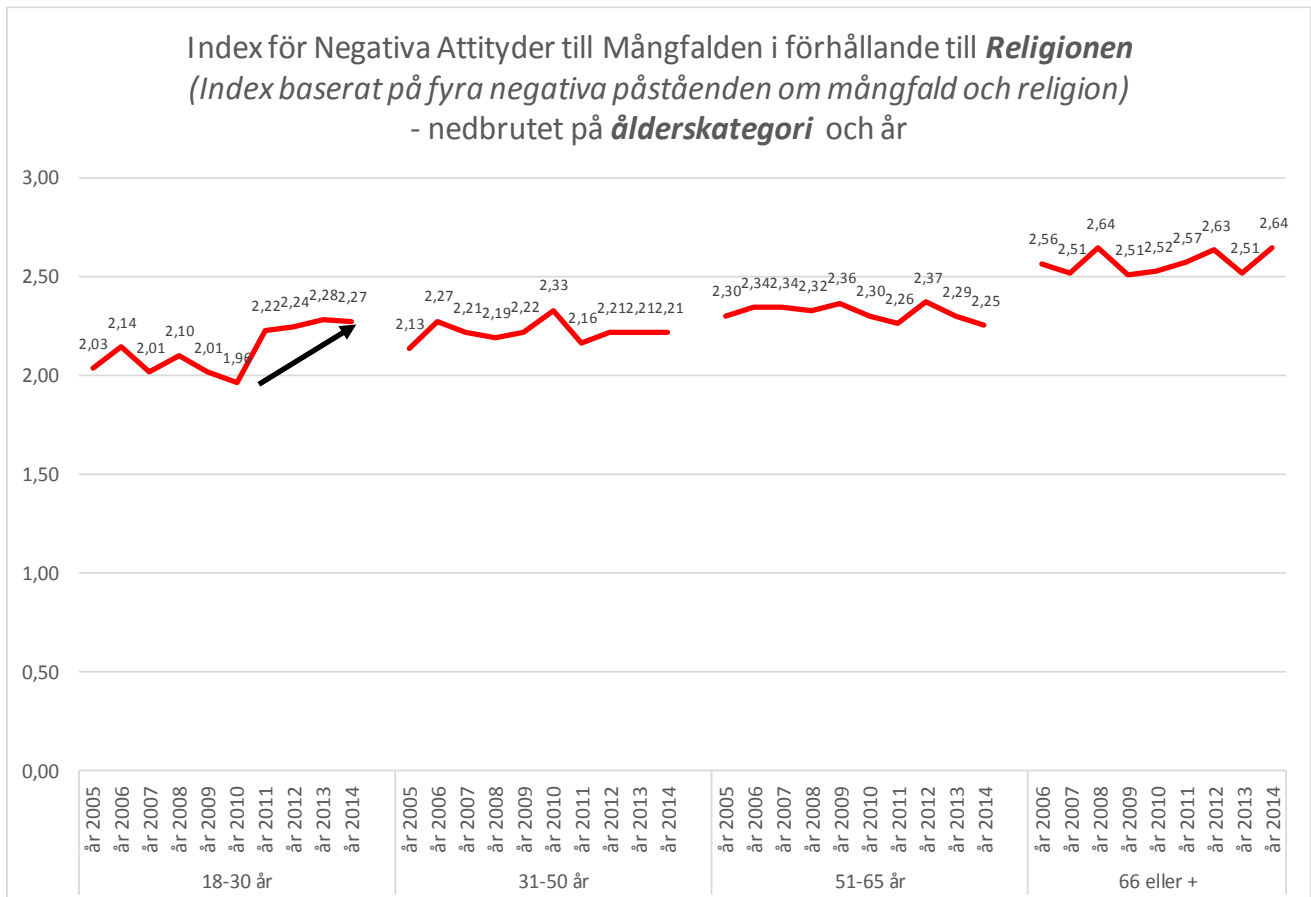
Männen har istället blivit ännu mer negativt inställd till mångfald och religion, både på kort och lång sikt. Årets resultat är faktiskt det högsta värdet sedan mätningarna började 2005.

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Religionen**
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och religion)
- nedbrutet på **utbildningsnivå** och år

Diagrammet ovan visar som vi sett tidigare att de med högskoleutbildning är de minst negativa, medan de mest negativa är de med grundutbildning, dvs ju lägre utbildning desto mer negativ till mångfalden. Dock ligger de med gymnasie- respektive grundutbildning ganska nära varandras resultat. De med högskoleutbildning skiljer sig väsentligt från dessa två grupper.

En trend bland gymnasieutbildade visar att de över tiden har blivit något mer negativa. Däremot går det inte att hitta några positiva eller negativa trender hos de två övriga utbildningsgrupperna vars attityder i dessa frågor ligger relativt stabilt.

Unga och äldre har blivit mer negativa sedan 2012, medan de i den övre medelåldern blivit något mindre negativa.

Men återigen finns det *samma svarsmönster totalt sett över tiden* om att de unga och de i åldern 31-50 år är minst negativa i de olika mångfaldsfrågorna, medan de i övre medelåldern (51-60 år) är ännu något mer negativ, och att de äldsta är de mest negativa. *Men under de senaste åren har det visat sig att den unga gruppen även här i religionsfrågor har blivit mer negativ än den närliggande åldersgruppen och är nu lika negativ som gruppen 51-60 år.* Fortfarande är dock de äldsta de mest negativa i religionsfrågorna.

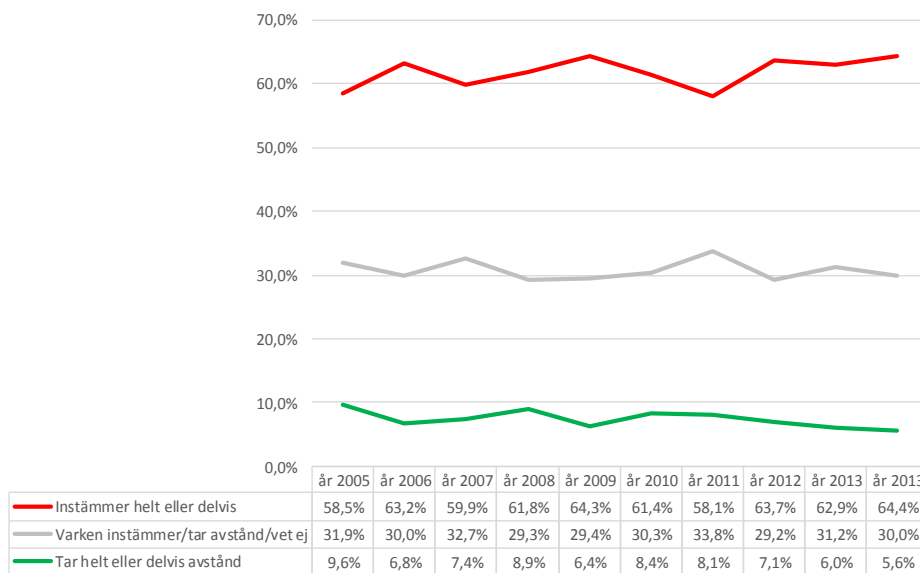
Det finns också här en klar trend med en stabilisering på högre värden om att de unga blivit mer negativa över tiden. De andra åldersgruppernas attityder i denna fråga ligger relativt konstant över tiden.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN: FÖRTRYCK AV MUSLIMSKA KVINNOR OCH RELIGIÖSA FRISKOLOR

Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till Religionen

- genom påståendet:

"Muslimska kvinnor som lever i Sverige är i högre grad förtryckta än andra kvinnor i Sverige"

Religionen är en dimension som mycket lätt orsakar negativa attityder, som till exempel för påståendet "Muslimska kvinnor som lever i Sverige är i större grad förtryckta än andra kvinnor i Sverige". En klar majoritet (64%) instämmer helt eller delvis detta.

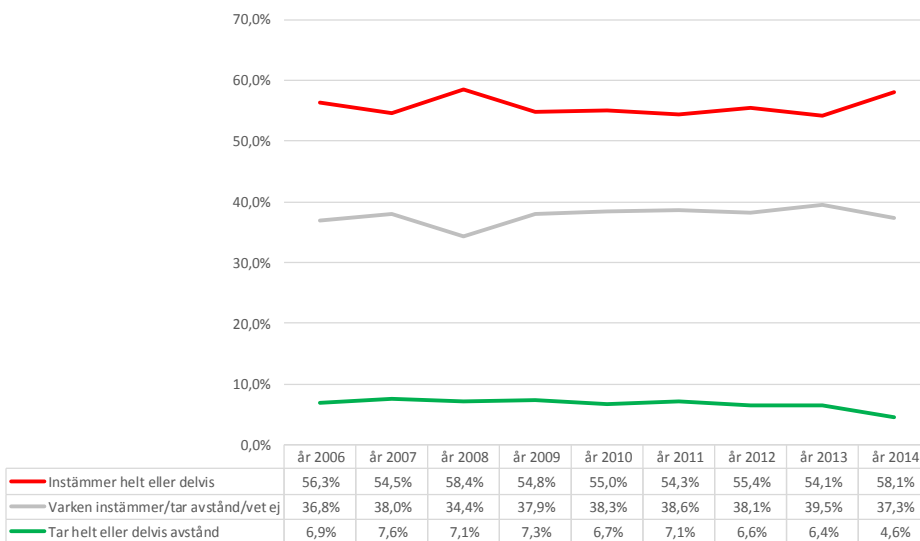
Attityderna är relativt stabila över tiden och det finns inga trender att tala om.

Det finns inte heller några statistiskt säkerställda skillnader mellan åren.

Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till Religionen

- genom påståendet:

"Religiösa friskolor motverkar integration"

En annan känslig och diskuterad fråga i Sverige har varit den om de religiösa friskolorna. Ställningstagandet till påståendet "Religiösa friskolor motverkar integration" fick år 2006 56 procent som svarar att de instämmer helt

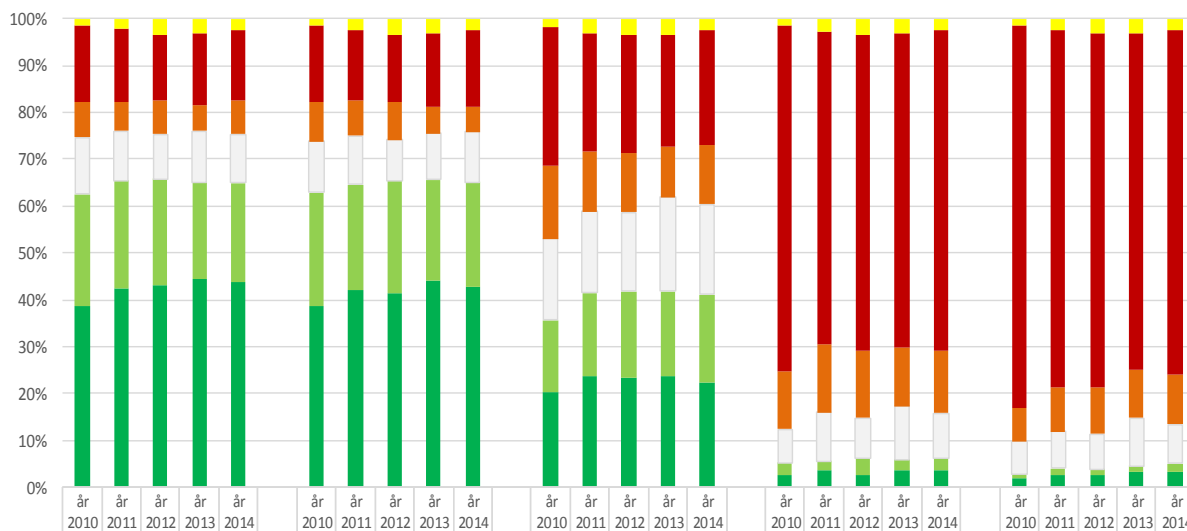
eller delvis till att friskolorna motverkar integration. Denna siffra har legat relativt stabilt över tiden. 2014 uppger hela 58 procent att de instämmer helt eller delvis i frågan. Det finns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan åren.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN: MOTSTÅND TILL MUSLIMSKA SLÖJOR 2013—I SKOLAN ELLER ARBETET

Vi har ställt följande frågor i relation till muslimska slöjor: ”I flera europeiska länder är man kritisk mot att muslimska symboliska slöjor används offentligt. Vad tycker Du om att dessa används i skolan eller arbetet? Sätt ett kryss för att markera vid varje typ av slöja” Svarsalternativen var ”helt acceptabelt”, ”ganska acceptabelt”, ”tveksam”, ”ganska oacceptabelt”, ”helt oacceptabelt”, ”vet ej”.

Attityder till Mångfalden i förhållande till Religionen: - genom attityden till fem olika muslimska slöjor:

”Muslimska symboliska slöjor (”slöjnamn”) som används i skolan och på arbetet”

	HIYAB					SHAYLA					CHADOR					NIQAB					BURKA				
	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
■ Vet ej	1,5%	2,2%	3,4%	3,3%	2,6%	1,4%	2,6%	3,6%	3,2%	2,6%	1,6%	3,2%	3,6%	3,4%	2,6%	1,4%	2,9%	3,5%	3,3%	2,6%	1,4%	2,6%	3,3%	3,2%	2,3%
■ Helt oacceptabelt	16,4%	15,6%	14,1%	15,1%	14,8%	16,3%	14,9%	14,0%	15,7%	16,1%	29,7%	25,2%	25,0%	23,8%	24,4%	73,9%	66,6%	67,2%	66,8%	68,4%	81,9%	76,2%	75,4%	71,9%	73,8%
■ Ganska oacceptabelt	7,5%	6,1%	7,2%	5,6%	7,3%	8,5%	7,5%	8,2%	5,6%	5,5%	15,6%	12,7%	12,7%	10,9%	12,7%	12,3%	14,6%	14,5%	12,6%	13,2%	6,9%	9,3%	10,1%	10,2%	10,6%
■ Tveksam	12,0%	10,6%	9,6%	10,9%	10,4%	10,8%	10,4%	8,7%	9,9%	10,6%	17,4%	17,4%	16,9%	20,1%	19,2%	7,2%	10,4%	8,5%	11,4%	9,6%	7,0%	7,9%	7,5%	10,3%	8,3%
■ Ganska acceptabelt	24,1%	23,0%	22,7%	20,7%	21,2%	24,2%	22,4%	24,1%	21,4%	22,3%	15,4%	17,6%	18,5%	17,9%	18,7%	2,7%	2,0%	3,7%	2,3%	2,6%	2,7%	2,0%	3,7%	2,3%	2,6%
■ Helt acceptabelt	38,5%	42,5%	43,0%	44,4%	43,8%	38,8%	42,2%	41,3%	44,2%	42,9%	20,3%	23,8%	23,3%	23,8%	22,5%	2,5%	3,5%	2,6%	3,6%	3,6%	2,0%	2,7%	2,5%	3,3%	3,4%

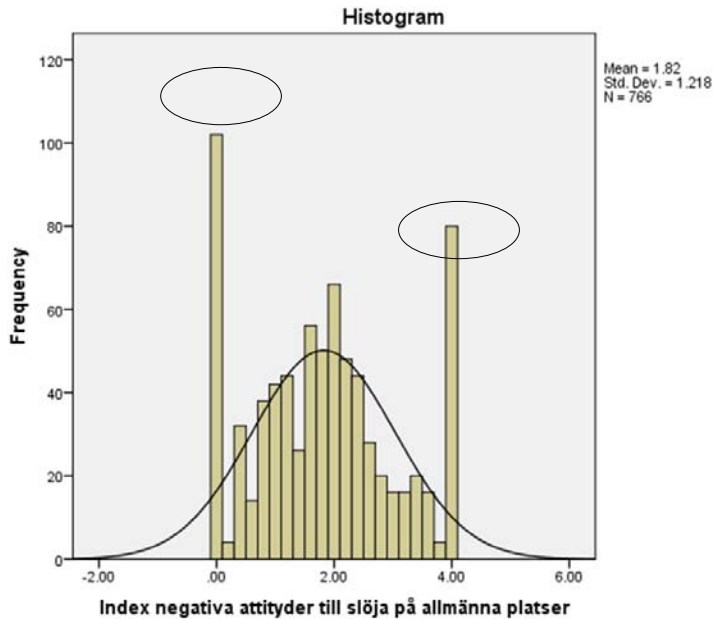

En majoritet (drygt 6 av 10) tycker att de muslimska slöjorna Hiyab och Shayla är acceptabla i skolan eller på arbetet i Sverige. Utvecklingen är också stabil över de senaste åren. Det är dock ingen majoritet som accepterar slöjan Chador i skolan eller på arbetet, då bara fyra av tio svenskar är positiva till att den får användas i skolan eller på arbetet. Motståndet har dock minskat jämfört med de första undersökningsåren.

Det är dock bara en av tjugo som bor i Sverige, ca 5-6 procent, som accepterar att någon skulle bära slöjorna Niqab och Burka i en skola eller på ett jobb. Motståndet är kompakt då ungefär sju av tio anser att det dessutom är *helt* oacceptabelt. Det finns dock en viss trend över tiden som visar att motståndet börjar luckras upp då motståndarna tenderar till att minska till antal snarare än att öka. Under 2014 bryts delvis denna trend.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN: MOTSTÅND TILL MUSLIMSKA SLÖJOR PÅ ALLMÄN PLATS

Vi har byggt upp ett index som mäter hur den svenska befolkningen ställer sig till dessa olika typer av slöjor *på allmän plats*. Det är viktigt att skilja på attityder till slöjor ”i skolan/arbetet” jämfört med ”på andra allmänna platser” som detta index baserar sig på. Svenskarna är nämligen mer positiva till slöjor på allmän plats. Detta index blir således ett genomsnitt för de fem olika slöjorna på allmän plats. Indexet varierar mellan 0, när det finns inget motstånd till 4 när det finns totalt motstånd.

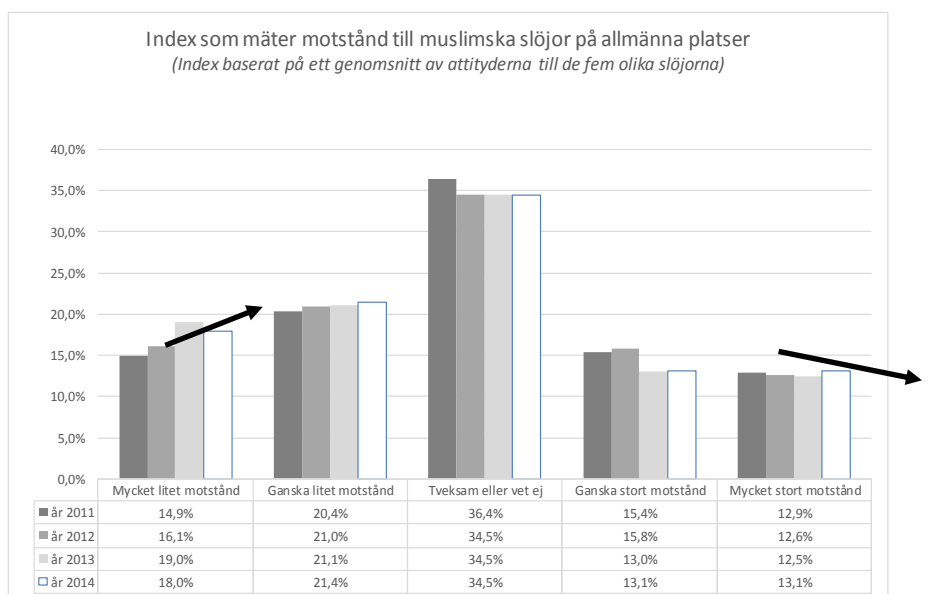

Vi har sammanfattat detta index genom att konstruera ett intervall med fem olika kategorier: (0-0,44) = mycket litet motstånd (0,45-1,44) = ganska litet motstånd, (1,45-2,40) = tveksam eller vet ej, (2,5-3,44) = ganska stort motstånd och (3,50-4) = mycket stort motstånd.

Histogrammet visar att den sista kategorin är ovanligt stort i förhållande till resten av fördelningen.

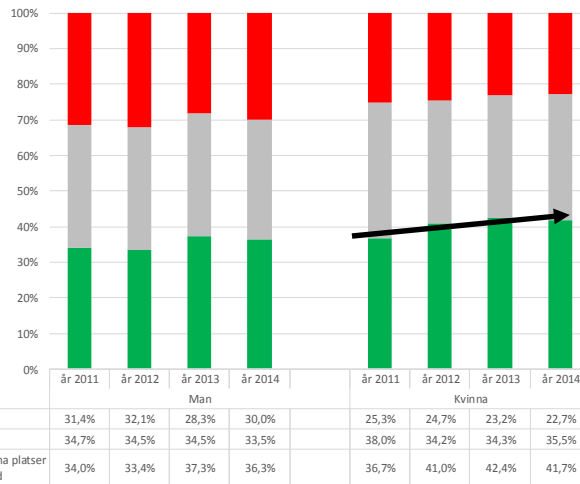
Diagrammet till ovan visar att sett ur ett *genomsnittligt slöjperspektiv* så får vi en fördelning som liknar en normalfördelning. Orsaken är att vi har en majoritet *för* Hiyab och Shayla, men samtidigt en klar majoritet *mot* Niqab och Burka. Resultatet blir då en jämn fördelning av attityderna med detta genomsnittliga index som slår ihop alla slöjresultat. Noterbart är dock att vi har två grupper med extrema attityder, såväl *för* som *emot* slöjor generellt (se cirkelarna ovan).

Diagrammet till höger visar dock kanske allra främst att motståndet mot slöjor generellt i så fall skulle ha minskat något sedan 2011. I år är 26,2 procent motståndare i detta slöjindex jämfört med 28,3 procent 2011. Statistiken stämmer då med föregående sida då trenden ändå var snarare mer positiv än negativ trots stort motstånd till vissa typer av slöjor.

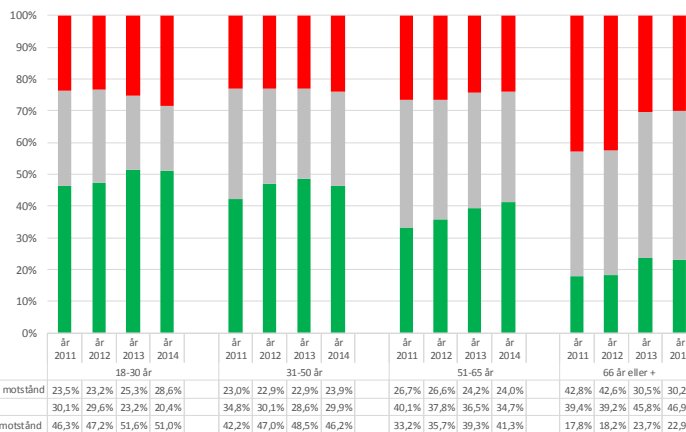
ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN: MOTSTÅND TILL MUSLIMSKA SLÖJOR, GENOM KÖN, ÅLDER OCH UTBILDNING. 2010, 2011 OCH 2012

Index som mäter motstånd till muslimska slöjor på allmänna platser
(Index är baserat på de genomsnitt av attityderna till fem olika slöjor)
- nedbrutet på **kön** och år

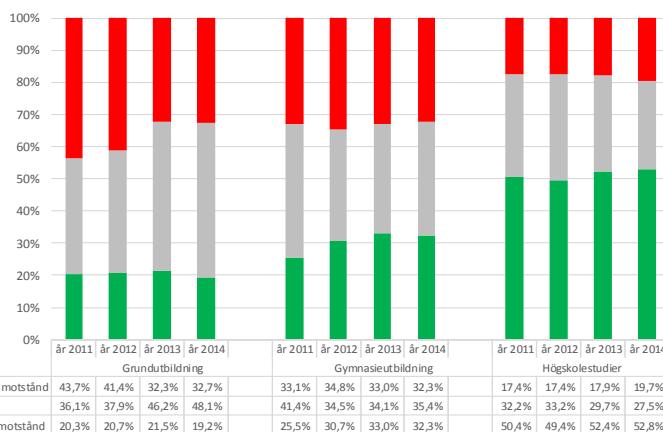
Diagrammet visar på att frågan delar såväl kvinnor som män i tre relativt stora grupper, för, emot eller tveksam. Detta diagram visar också att kvinnorna är något mer positiva än männen till slöjor generellt. Kvinnorna tenderar också till att ha blivit mer positiva mot slöjor generellt sett över tiden. Männen attityder ligger dock stabilt även om denna mätning visar på en ett visst minskat motstånd även bland männen.

Index som mäter motstånd till muslimska slöjor på allmänna platser
(Index är baserat på de genomsnitt av attityderna till fem olika slöjor)
- nedbrutet på **ålderskategorier** och år

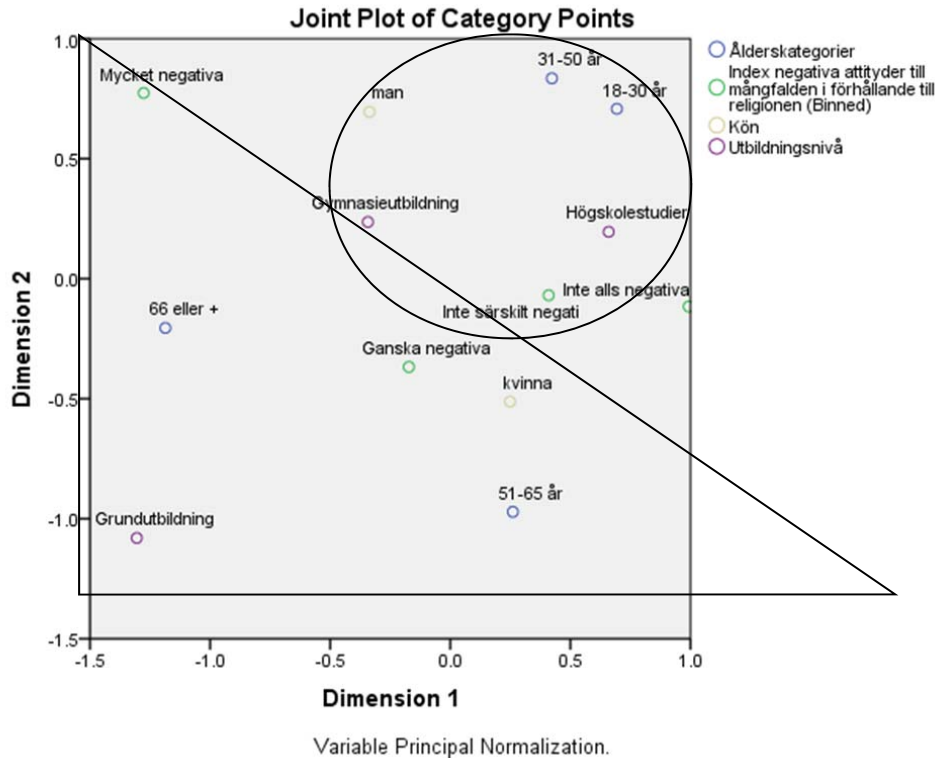
Ålderskategorierna visar återigen att de unga är mest positiva till mångfalden, i detta fall till slöjan som en symbol för den. Motståndet ökar sedan ju äldre människor man frågar. Alla fyra åldersgrupper visar dock på en utveckling mot att de snarare blivit mer positiva än negativa till slöjor generellt.

Index som mäter motstånd till muslimska slöjor på allmänna platser
(Index är baserat på de genomsnitt av attityderna till fem olika slöjor)
- nedbrutet på **utbildningsnivå** och år

De i befolkningen som bara har grundutbildning är de som visar det största motståndet mot muslimska slöjor enligt detta index, även om motståndet minskat över tiden. (Några negativa har blivit tveksamma, inte positiva) Ju högre utbildning man har desto mer positiv blir man mot slöjor generellt. De med gymnasieutbildning tenderar också till att ha blivit lite mer toleranta. (Här har dock de positiva ökat i antal på bekostnad av de tveksamma, då motståndet är stabilt). Inga tendenser kan noteras bland de högskoleutbildade.

FAKTORER SOM FÖRKLARAR ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL RELIGIONEN

Även detta år gjordes denna analys—med samma resultat. Tre faktorer associeras starkt med negativa attityder till religionen: ålder (äldre), utbildning (grundutbildning) och kön (man). Viktigast är utbildning, och därefter ålder och kön, enligt regressionsanalysen för kategoriska variabler som presenteras nedan.

Correlations and Tolerance						
	Correlations			Importance	Tolerance	
	Zero-Order	Partial	Part		After Transformation	Before Transformation
Utbildningsnivå	-,243	-,195	-,190	,582	,917	,902
Ålderskategorier	,196	,141	,137	,337	,919	,901
Kön	-,085	-,083	-,079	,082	,995	,996

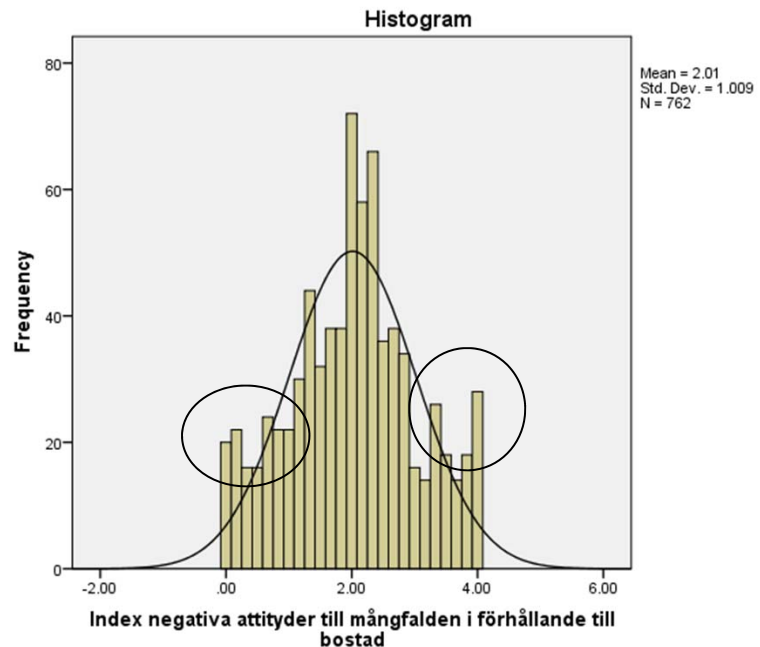
Dependent Variable: Index negativa attityder till slöja på allmänna platser

NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL BOSTADEN

Vi har byggt ett index som mäter negativa attityder till mångfalden i relation till bostaden, genom att lägga ihop sex olika negativa påståenden om mångfald i ett bostads-perspektiv; *”Ett bostadsområde med människor från många olika länder, får lättare problem än områden där majoriteten har samma etniska bakgrund”, ”Det är svårare att dela gemensamma utrymmen t ex tvättstuga, med personer som har en annan kulturell bakgrund”, ”De flesta invandrarfamiljer är mer högljudda och därför mer störande än svenska familjer”, ”Om det flyttade in alltför många invandrare i min trappuppgång skulle jag överväga att flytta”, ”Jag föredrar att ha svenska grannar”, ”Det är farligare att bo i ett område där det bor många invandrare jämfört med ett område där det främst bor svenskar”.* Indexet kan variera mellan 0 (mycket positiva) till 4 (mycket negativa). Diagrammet ovan visar att befolkningen följer en normalfördelning och att det finns en grupp mycket positiva respektive negativa i varje hörn.

Statistics		
Index negativa attityder till		
N	Valid	719
	Missing	43
Mean		2,0199
Median		2,0000
Mode		2,00
Std. Deviation		1,00774
Skewness		,044
Std. Error of		,091
Kurtosis		-,538
Std. Error of Kurtosis		,182
Range		4,00
Minimum		0,00
Maximum		4,00

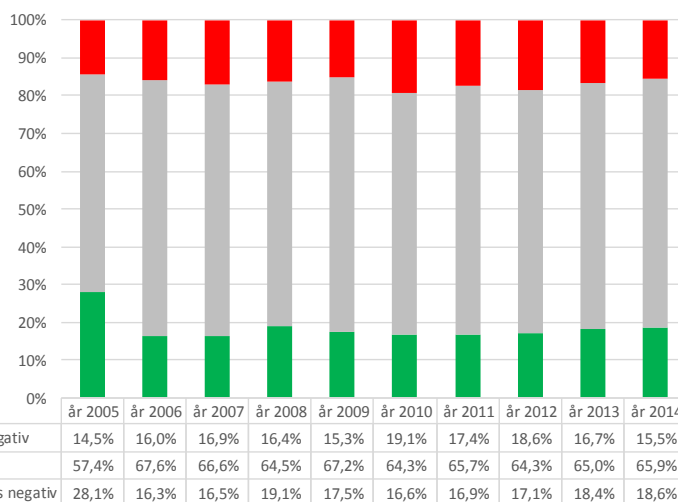
och därför mer störande än svenska familjer”, ”Om det flyttade in alltför många invandrare i min trappuppgång skulle jag över-

väga att flytta”, ”Jag föredrar att ha svenska grannar”, ”Det är farligare att bo

i ett område där det bor många invandrare jämfört med ett område där det främst bor svenskar”. Indexet kan variera mellan 0 (mycket positiva) till 4 (mycket negativa). Diagrammet ovan visar att befolkningen följer en normalfördelning och att det finns en grupp mycket positiva respektive negativa i varje hörn.

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till
Bostaden
(Index baserat på sex negativa påståenden om mångfald och bostaden)

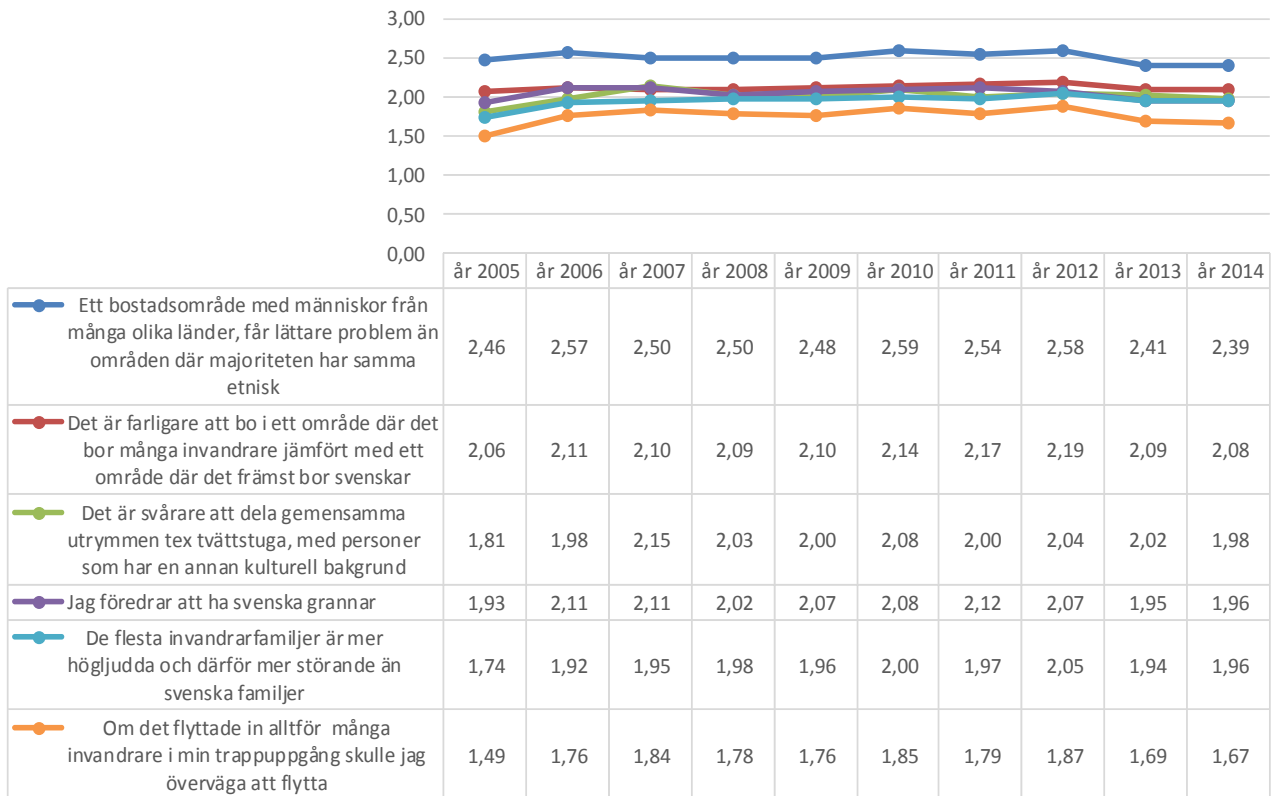

Diagrammet till vänster visar utvecklingen i dessa attityder för åren 2005-2014. Som vi ser i diagrammet så finns det ungefär en lika stor grupp som är ganska eller mycket negativ, som det finns en grupp som är ganska eller mycket positiv.

De flesta hamnar dock i mitten-kategorin i detta index genom att de är mer tveksamma generellt sett när dessa frågor om mångfald och bostad slås samman i detta index. Detta index har också till syfte att visa trender över tiden, och attityderna, såväl de positiva som negativa i dessa frågor om bostaden och mångfald, ligger stabilt.

NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL BOSTADEN

Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Bostaden**
- genom sex olika negativa påståenden om mångfald och bostaden

Medelvärdet
4: instämmer helt;
0: tar helt avstånd

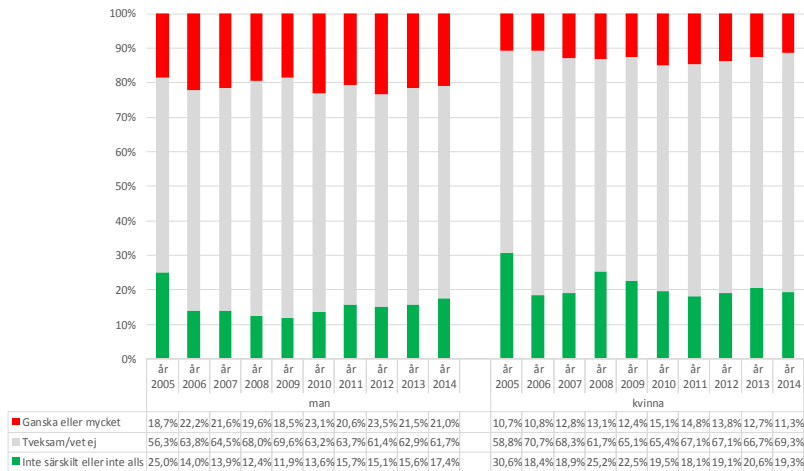
Man kan se att trenden är mycket stabil för samtliga påståenden genom de tio mätningarna.

Påståendet ”Ett bostadsområde med människor från många olika länder, får lättare problem än områden där majoriteten har samma etniska bakgrund” får mest samtycke genom alla tio åren. Samtycket har dock minskat något de två senaste åren.

Det påstående som minst andel instämmer med, och alltid har gjort, är påståendet om att de skulle överväga flytta; ”Om det flyttade in alltför många invandrare i min trappuppgång skulle jag överväga att flytta”.

NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL BOSTADEN GENOM KÖN, UTBILDNING OCH ÅLDER

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Bostaden**
(Index baserat på sex negativa påståenden om mångfald och bostaden)
- nedbrutet på **kön** och år

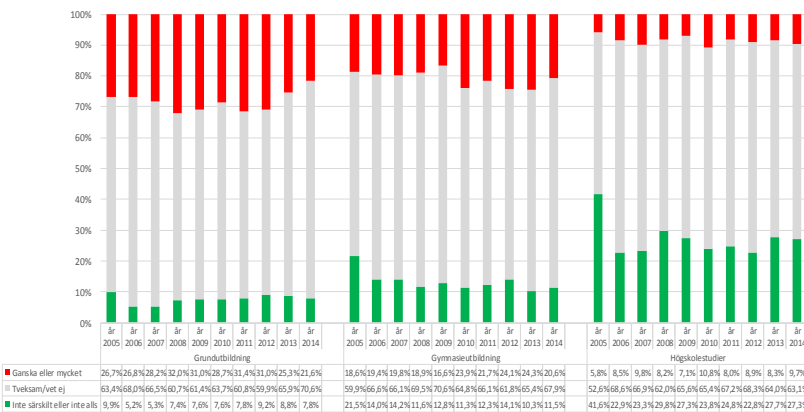
Av diagrammet framgår det återigen att män är mer negativa till mångfalden, i detta fall i dimensionen ”bostad”. Både kvinnorna och männen har tenderat till att bli något mer positiva under de 3-4 senaste åren.

Återigen har vi en svarsfördelning som liknar andra frågeområden om mångfald. De med endast grundutbildning är som vanligt mest negativ medan de med högskolestudier är de som är minst negativ till mångfalden—denna gång i dimensionen bostad.

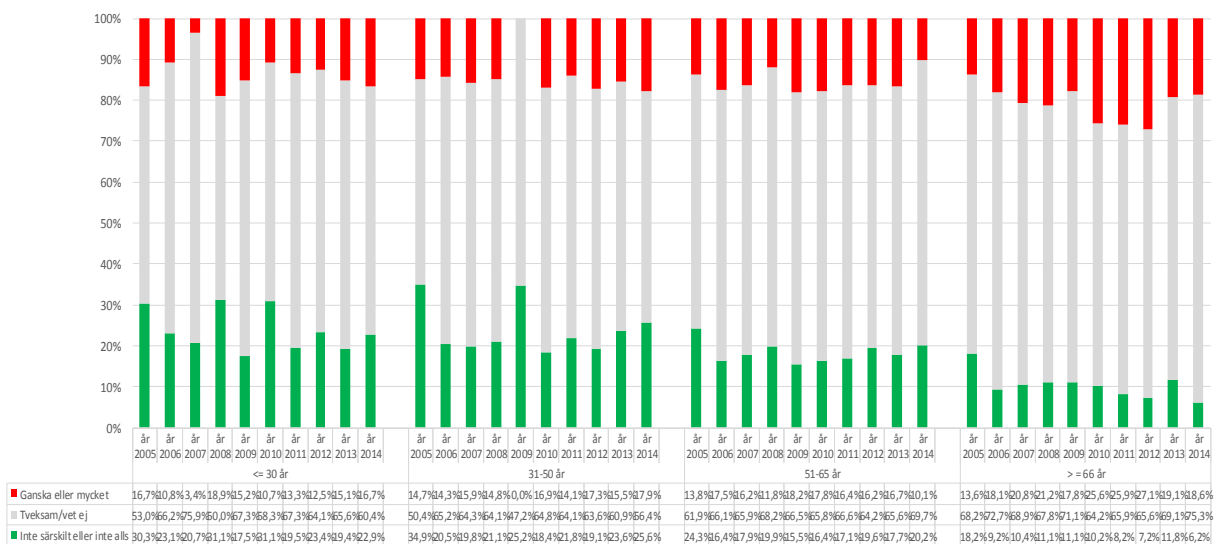
Det går inte att utläsa några trender för de olika utbildningsgrupperna.

De äldre tenderar till att vara mest negativa. De två yngsta åldersgrupperna är minst negativa. Inga tydliga trender i någon av åldersgrupperna. Men de yngsta grupperna har dock blivit mer negativa sedan 2012, och den äldre mindre negativ.

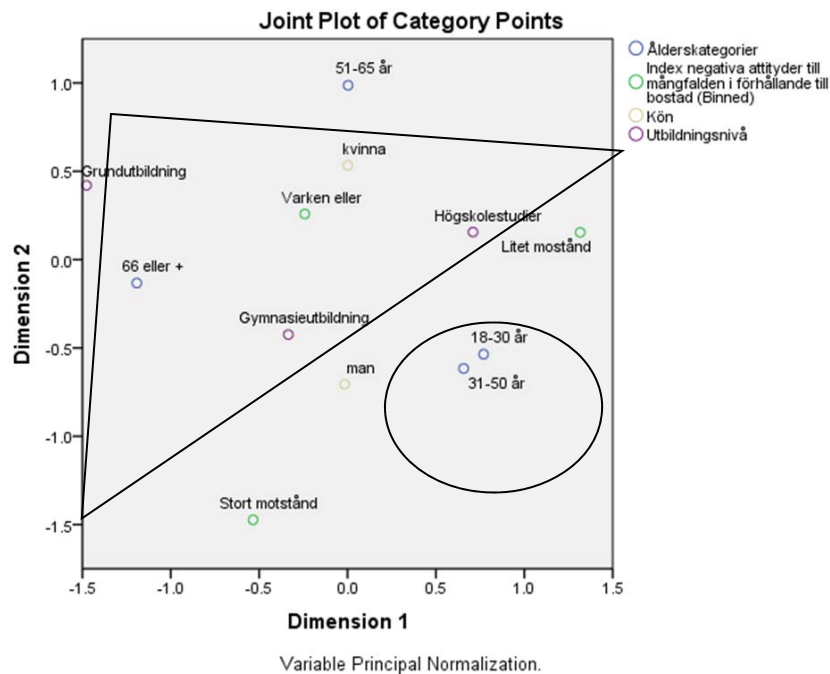
Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Bostaden**
(Index baserat på sex negativa påståenden om mångfald och bostaden)
- nedbrutet på **utbildningsnivå** och år

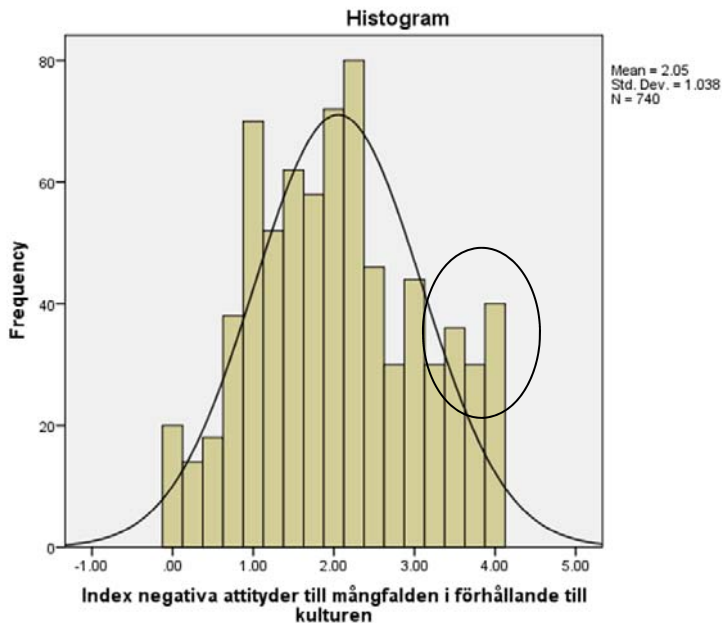
Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Bostaden**
(Index baserat på sex negativa påståenden om mångfald och bostaden)
- nedbrutet på **ålderskategorier** och år

FAKTORER SOM FÖRKLARAR DE MEST NEGATIVA ATTITYDER OCH DE MEST POSITIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I RELATION TILL BOSTADEN

De mest positiva attityderna till mångfalden i förhållande till bostaden finns även i år tydligt hos kvinnor och de som har högskolestudier.

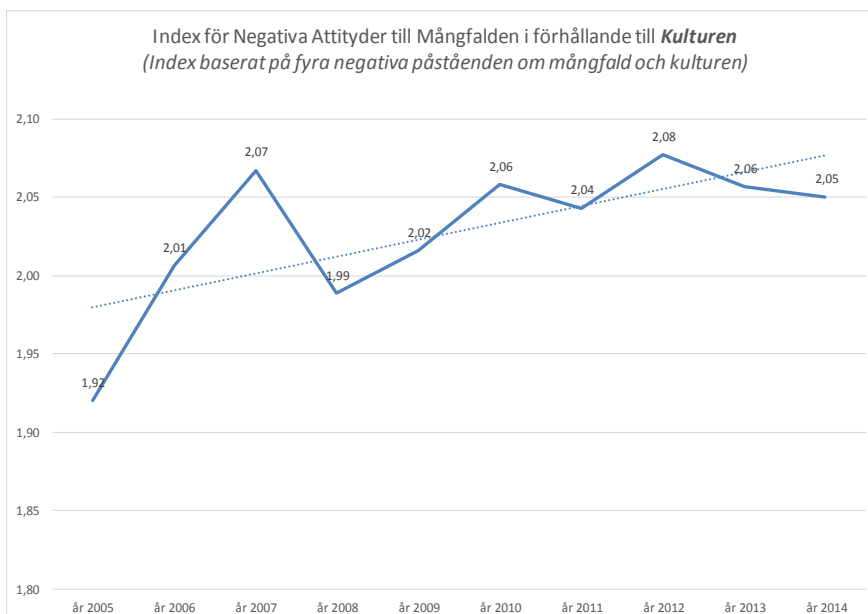
Ju högre poäng, desto mer negativa attityder

Här bygger vi ett index av negativa attityder till mångfalden i relation till kulturen och använder följande fyra påståenden:

”Invandrarna utgör en fara för vår kultur”, ”De flesta invandrare lär sina barn värderingar som är annorlunda än de som behövs här”, ”Den kulturella mångfalden innebär att vissa av våra värderingar går förlorade”, ”Det finns grupper av invandrare som inte klarar av att integreras i vår kultur”.

I diagrammet ovan redovisas spridningen av attityder enligt detta index. Som man kan se så finns det en betydande grupp som får 4 i detta index och som då är extremt negativ till mångfalden i samhället. Det finns inte alls någon motsvarande större grupp som å andra sidan är extremt positiv till mångfalden.

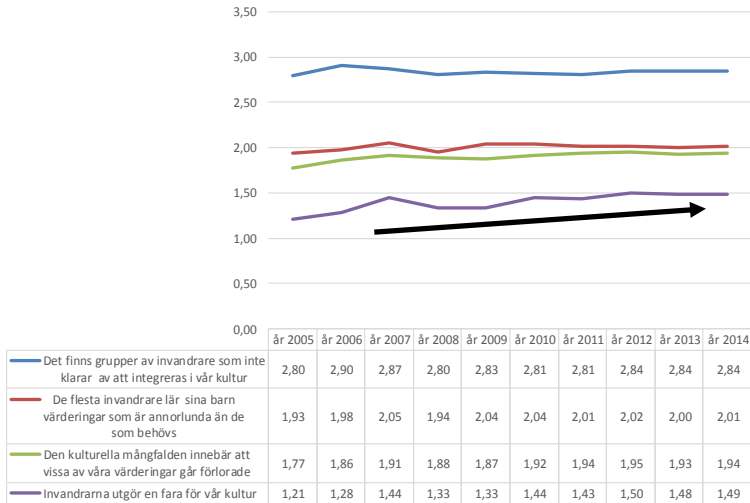
Indexet varierar mellan 0 (när attityderna inte alls är negativa) till 4 (när attityderna är mycket negativa/instämmer helt med det negativa påståendet).

I diagrammet till vänster redovisas de negativa attityderna till mångfalden över tiden. Trendlinjen visar att det finns en tydlig negativ trend för attityden på lång sikt till mångfalden i dimensionen kultur. Trenden är dock inte så stark och senaste mätningen visade dessutom att de negativa attityderna minskade i genomsnitt.

NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL KULTUREN

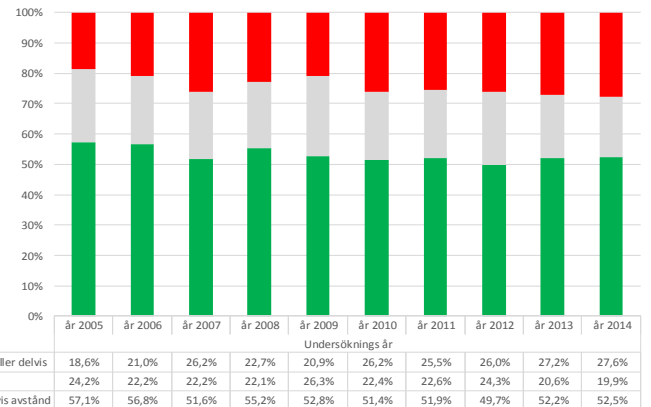
Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**
- genom fyra negativa påståenden om mångfald och kultur

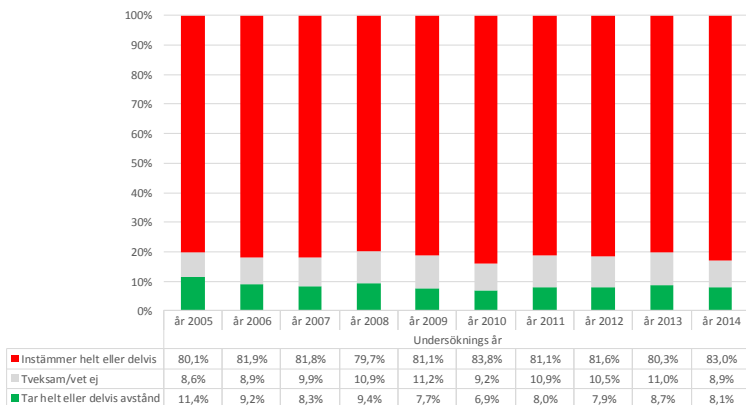
Diagrammet till vänster visar att flest instämmer i påståendet om att vissa grupper av invandrare har svårigheter att integrera sig. Betyddigt färre instämmer med att invandrarna utgör en fara för den svenska kulturen. Samtliga negativa påståenden är stabila över tiden, dock tenderar just hotet mot den svenska kulturen att öka i grad från relativt låga värden.

Påståendet "Invandrarna utgör en fara för vår kultur" som redovisas till höger visar att de negativa (instämmer till negativt påstående) ökar över tiden, medan de som tar avstånd (gröna staplar) minskar något. Men det är fortfarande en majoritet av befolkningen som tar avstånd från detta påstående.

Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**
- genom det negativa påståendet:
"Invandring utgör en fara för vår kultur"

Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**
- genom det negativa påståendet:
"Invandring har skyldighet att anpassa sig till vårt lands vanor"

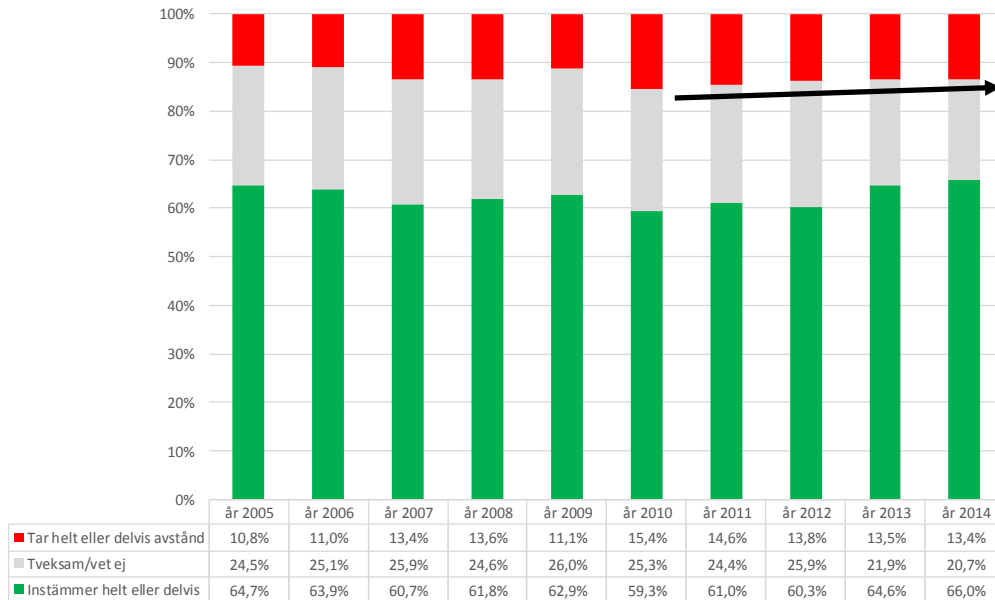
I påståendet om att invandrarna har en skyldighet att anpassa sig till vårt lands vanor så är det en mycket stark majoritet (83%) som instämmer helt eller delvis till detta påstående. Det finns dock ingen trend om att denna attityd skulle öka eller minska i kraft bland den svenska befolkningen.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL KULTUREN

Positiva Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**

- genom det positiva påståendet:

"Den etniska mångfalden utvecklar vår kultur"

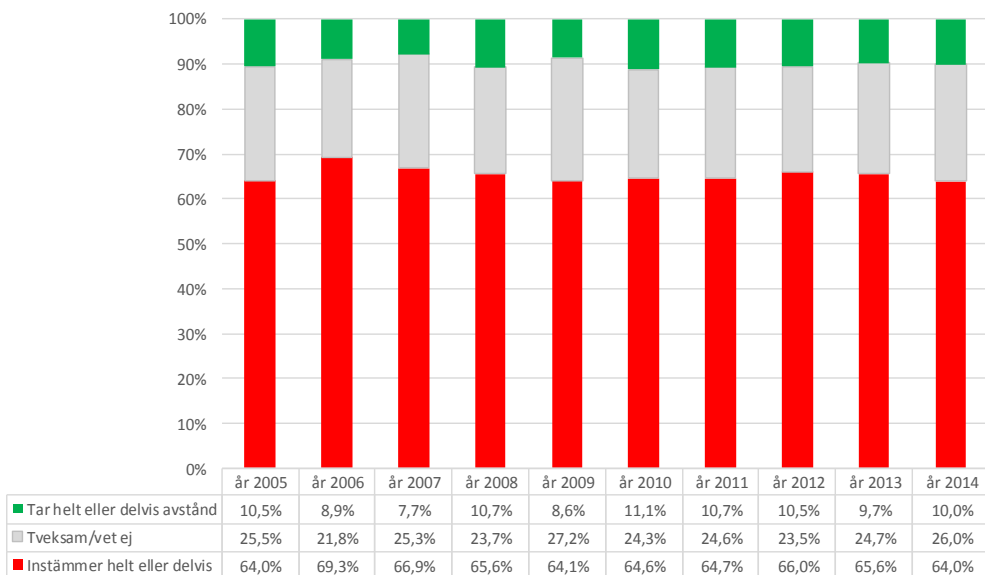

OBS! Ett positivt påstående om mångfalden. Majoriteten tycker att den etniska mångfalden utvecklar vår kultur (Det finns en ambivalens om att man tycker att mångfalden utvecklar den svenska kulturen men invandrarna skall samtidigt anpassa sig. Berika men anpassa sig.) Svag trend till mindre negativa.

Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**

- genom det negativa påståendet:

"Det finns grupper av invandrare som inte klarar av att integrera i vår kultur"

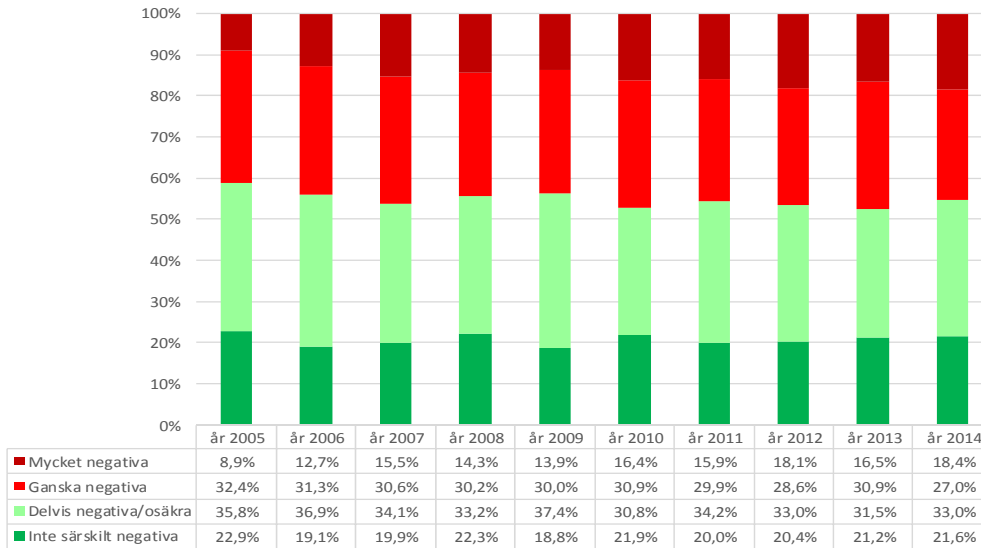
OBS! Ett negativt påstående om mångfalden. En bred majoritet (64%) av den svenska befolkningen instämmer helt eller delvis till påståendet om att det finns vissa grupper av invandrare som inte klarar av att integrera sig i den svenska samhället.

Det finns dock inga trender eller tendenser till att dessa attityder

skulle spridas ytterligare eller till att förvinna, utan utvecklingen är mycket stabil över hela tidsperioden. Det innebär att attityderna till mångfalden skiljer sig beroende på vilka invandrargrupper som det handlar om, och samtidigt att politiska åtgärder som inriktar sig på att förbättrar de etniska relationerna i Sverige borde ta hänsyn till mångfasetteringen av mångfalden.

ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN I FÖRHÅLLANDE TILL KULTUREN OCH KÖN

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och kulturen och respondenterna indelade i fyra skapade kategorier i graden att vara negativ)

För att bättre kunna se på skillnaderna i attityder mellan olika år har vi kategoriserat detta mångfaldsindex i dimensionen kultur och namngett kategorierna i graden av att vara negativ; *mycket, ganska, delvis/osäkra, respektive inte särskilt.*

Analysen visar att befolkningen delas upp i två relativt stora grupper, en som är ganska eller mycket negativ och en som istället är tvekan eller inte särskilt negativ. Utvecklingen över tiden är stabil.

Index för Negativa Attityder till Mångfalden i förhållande till **Kulturen**
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och kulturen och respondenterna indelade i fyra skapade kategorier i graden att vara negativ)
- nedbrutet på **kön** och år

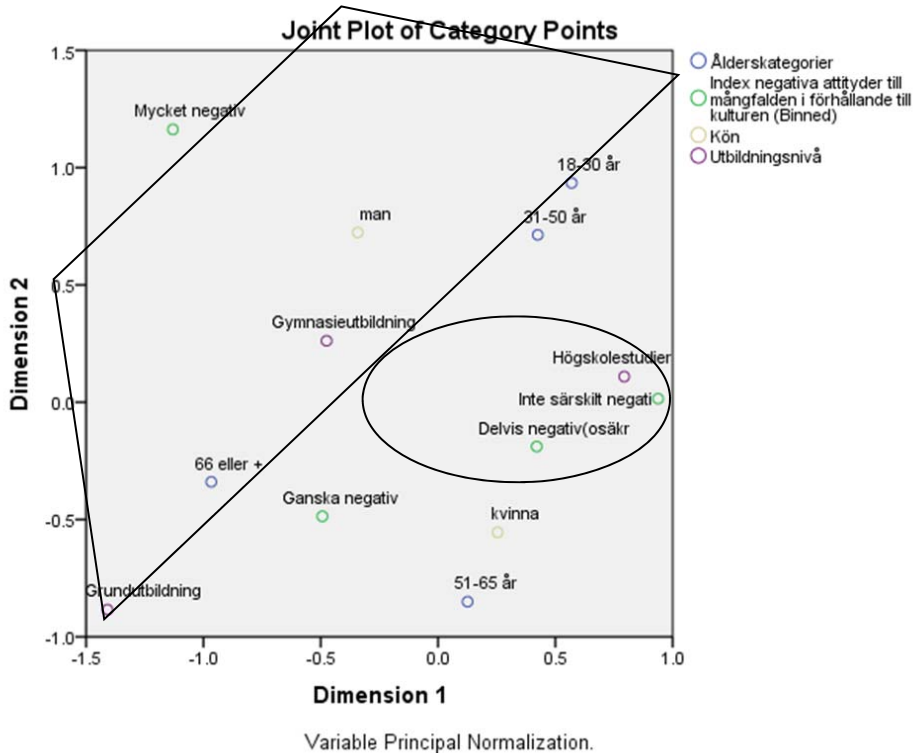

När vi bryter ned resultatet på kön så visar det sig återigen att kvinnorna är de som är minst negativa till mångfalden, så också i fallet med kulturfrågorna.

Den enda trenden över tiden är att männen tenderar till att bli fler som är uttalat negativa till mångfalden ur ett kulturellt perspektiv och när faktiskt det högsta värdet för negativa attityder i kultur-

frågorna sedan denna undersökning började mäta attityderna i dessa frågor.

FAKTORER SOM FÖRKLARAR
DE MEST NEGATIVA OCH DE MEST POSITIVA ATTITYDER TILL
MÅNGFALDEN I RELATION TILL KULTUREN

De mest positiva till mångfalden i relation till kulturen är kvinnor och de som har högskolestudier bakom sig.

De mest negativa till mångfalden i förhållande till kulturen är män, äldre människor över 66 år, samt de som bara har grundutbildning.

INDEX SAMMANFATTNING: JU HÖGRE INDEX DESTO MER NEGATIV	Medelvärde 2014	Medelvärde 2013
Index negativa attityder till mångfald i förhållande till - ARBETE	1,2	1,24
Index negativa attityder till mångfald i förhållande till - BOENDE	2,05	2,02
Index negativa attityder till mångfald i förhållande till - KULTUR	2,05	2,06
Index negativa attityder till mångfald i förhållande till - RELIGION	2,34	2,29

De mest positiva attityderna till mångfalden återfinns i förhållande till arbete.

De mest negativa attityderna återfinns i förhållande till religion.

Att attityderna till mångfald är mer positiv i förhållande till arbete beror förmodligen på att många invånare lär känna och uppskatta människor med invandrabakgrund på sin arbetsplats. Vidare har många insett dessa gruppers betydelse för välfärdssamhällets framväxt och utveckling bl. a. genom arbetskraftsinvandring. Däremot har vissa inslag i olika invandrargrupperns kultur och religiösa utövande liksom koncentrationen av invandrare i särskilt segregerade bostadsförorter bidragit till de mer negativa attityderna av mångfalden i förhållande till boende, kultur och religion.

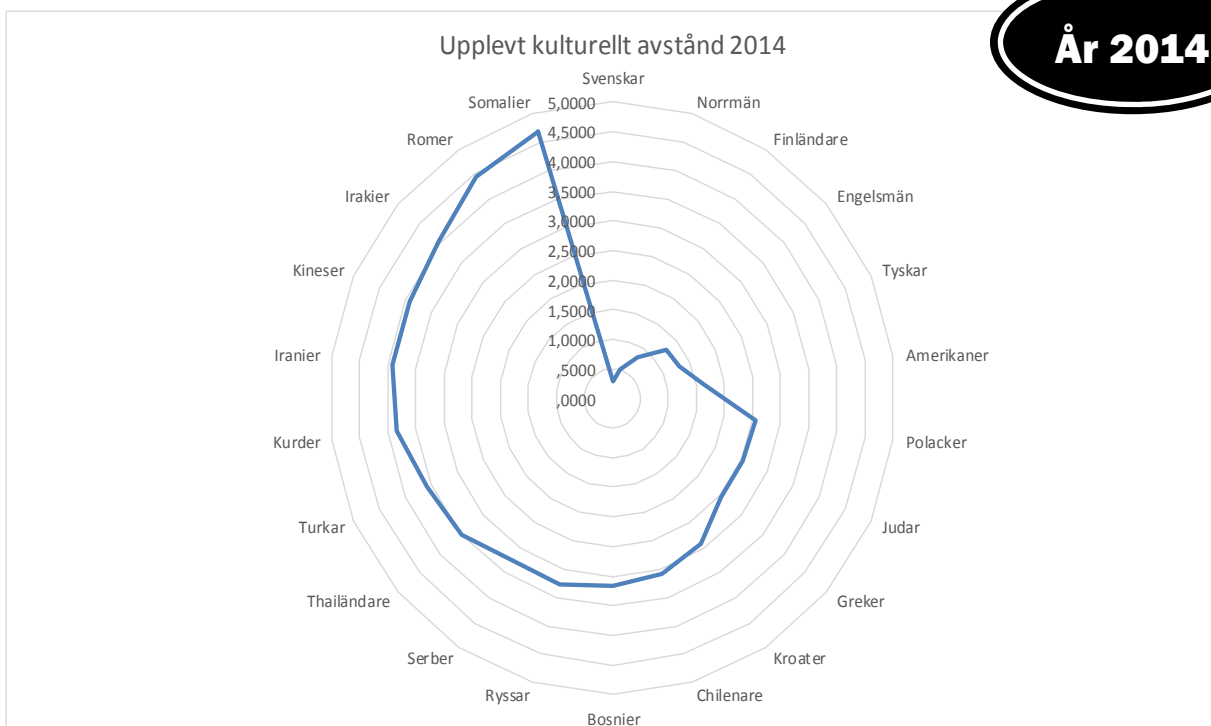
I en av uppgifterna i enkäten ombads respondenterna att på en sjugradig skala bedöma hur pass lika eller olika de upplevde ett antal olika nationaliteter och folkgrupper i förhållande till sig själva. Resultatet redovisas med hjälp av en avståndskurva, graderad från 0 till 6, där 0 är inget kulturellt avstånd och 6 är maximalt kulturellt avstånd.

Som väntat bedöms det kulturella avståndet vara kortast till invånarna i de nordiska grannländerna, Norge och Finland. Därefter i en andra grupp följer tre nationaliteter; engelsmän, tyskar och amerikaner, som tillhör den västeuropeiska gemenskapen med vilka Sverige och svenskarna sedan en följd av år haft nära och täta kontakter. Länder med betydande grupper av kristna protestanter bör även nämnas.

De nationaliteter som följer därefter i en tredje grupp är judar och de från de tre katolska länderna; Polen, Kroatien och Chile, samt Grekland (ortodox kristen tro). Därefter kommer en fjärde grupp med bosnier (majoriteten muslimer) samt de kristna ortodoxa nationaliteterna; ryssar och serber.

Näst längst bort i detta index över kulturellt avstånd från svenskarna återfinns asiater som thailändare och kineser, tillsammans med människor från olika muslimska länder; turkar, kurder, iranier och irakier. Det kulturella avståndet känns längst till romer och somalier.

Sammanfattningsvis kan man säga att i viss mån har det geografiska avståndet betydelse för upplevelsen av etniskt avstånd (exempelvis kineser och thailändare) men det förklarar inte allt. Även religion, andra kulturella uttryck och historiska händelser har betydelse. Nationaliteter och folkgrupper i vilka kristendom, eller i något fall judendom, är dominerande religion upplevs stå närmare än nationaliteter med islam som dominerande religion (t ex irakier, iranier, kurder, turkar och somalier)

UPPLEVT KULTURELLT AVSTÅND:
ATT BEARBETA PROBLEMATIKEN INVANDRARE/
FRÄMLINGSKAP MED HJÄLP AV FAKTORANALYS

År 2014

Component Matrix ^a	
	Component
	1
Serber	,846
Bosnier	,841
Kurder	,839
Irakier	,837
Kroater	,835
Turkar	,833
Chilenare	,824
Iranier	,815
Greker	,788
Polacker	,759
Kineser	,734
Romer	,731
Somalier	,713
Ryssar	,709
Thailändare	,688
Judar	,679
Tyskar	
Engelsmän	
Amerikaner	
Finländare	
Norrmän	
Svenskar	

Extraction Method:
Principal Component
a. 1 components

FRÅN
2013!!!!

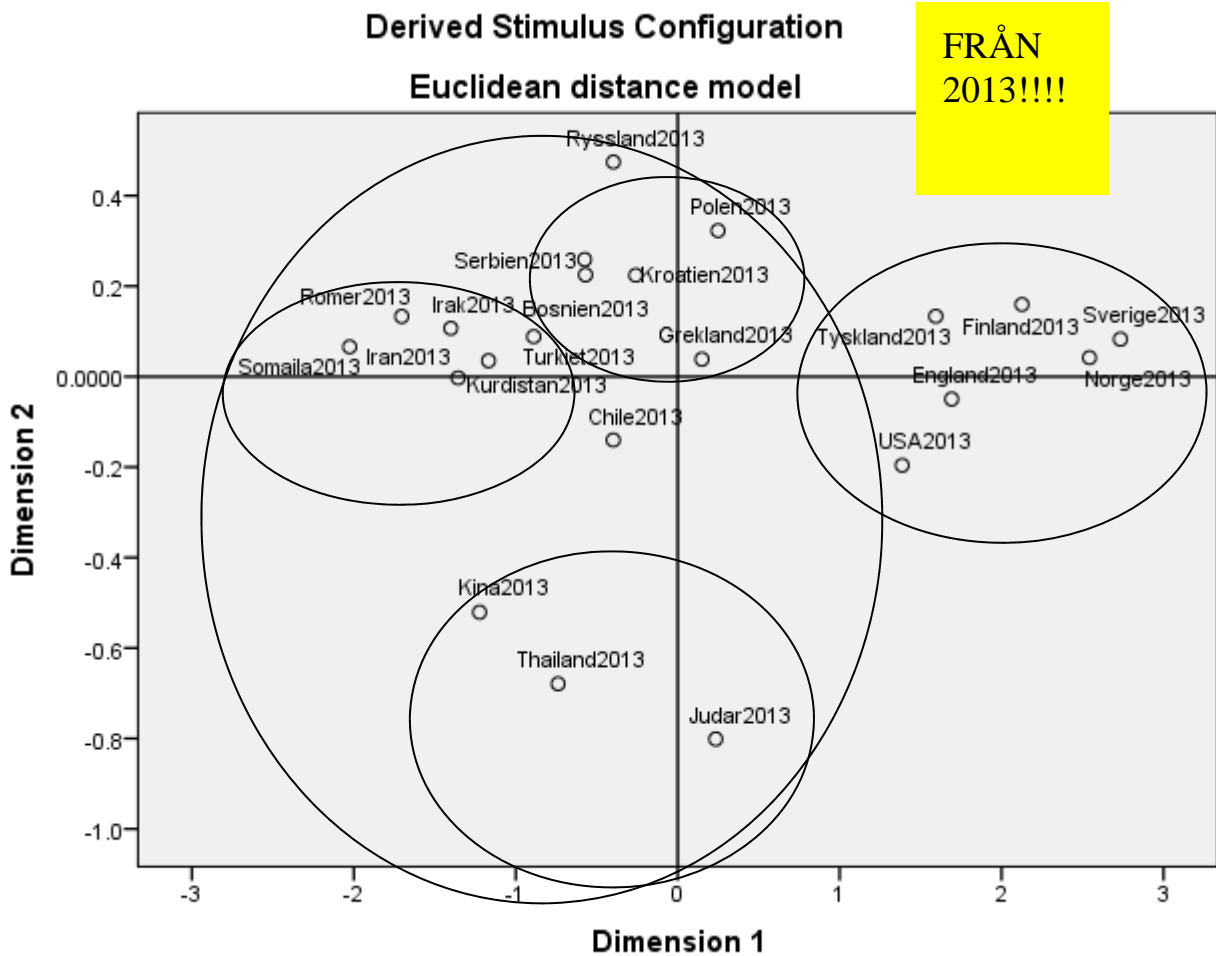
Problematiken invandrare/
främlingskap formas i den
första komponenten

Den andra komponenten
består av svenskar och
etniska grupper som
betraktas närmare
svenskarna.

Faktoranalys är ett statistiskt instrument som ger möjligheter till att explorativt undersöka vilken struktur som finns i en viss datainformation, i det här fallet det kulturella avståndet till olika etniska minoriteter och nationaliteter.

Att det blir dessa faktorer innebär att personerna som svarade på frågorna tenderade att associera i sina svar till främst två typer av grupper. Den första gruppen utgör tillsammans de som antingen kommer från icke-europeiska länder, från östeuropeiska länder eller minoriteter som judar och romer. Det blir därför inte svårt att ange denna faktor som invandrarfaktorn eller faktorn med grupper som känns främmande för svenskarna.

Den andra gruppen (faktor) klumpar ihop personer från västeuropeiska länder och amerikaner tillsammans med svenskarna. Det blir därför inte svårt att ange denna faktor som svenskar eller de som betraktas som närmare svenskarna.

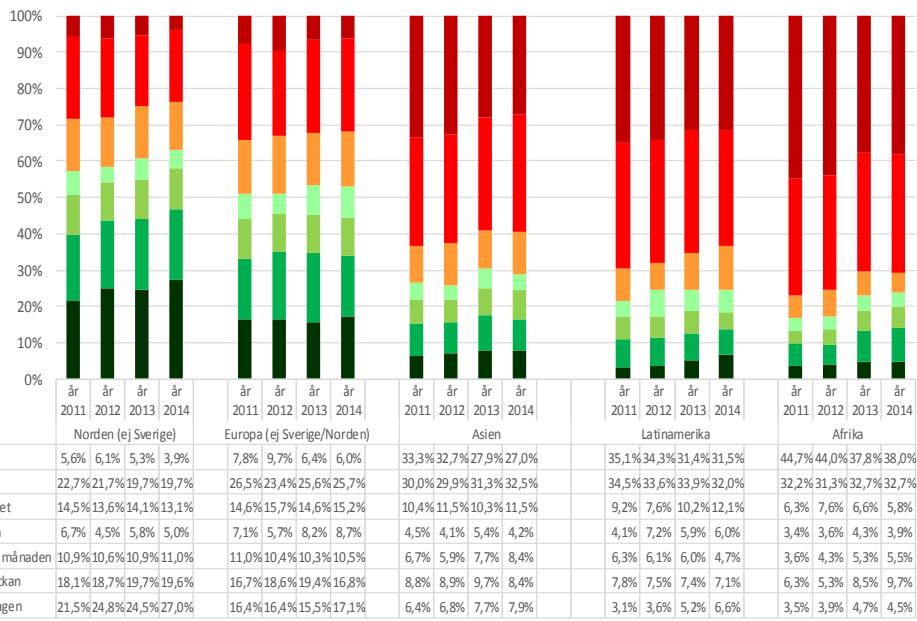

Diagrammet återspeglar det som sades tidigare. Genom att analysera det angivna kulturella avståndet kommer främst två grupper att formas: den svenska gruppen eller de som är som svenskarna, respektive invandrargruppen eller de etniska minoriteter och nationaliteter som känns som främmande.

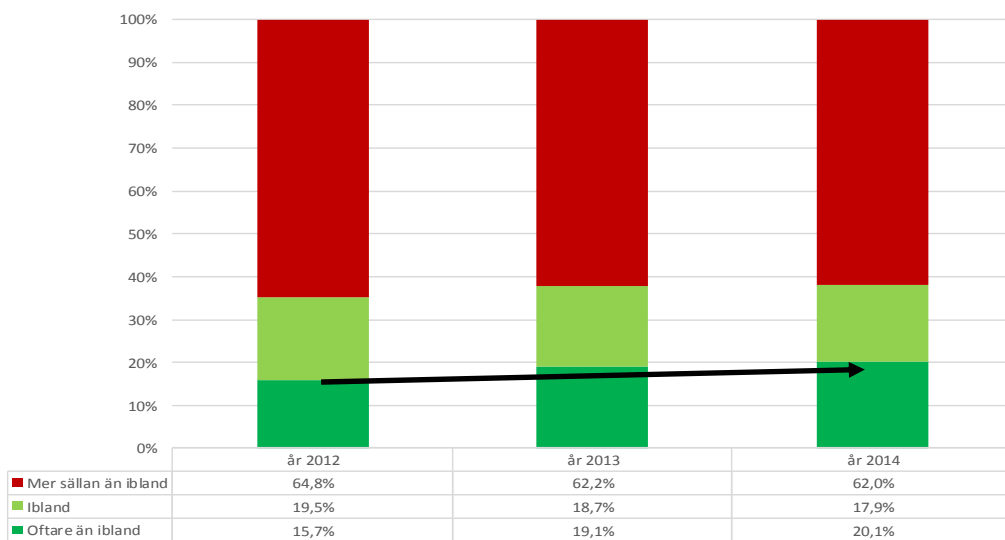
Tittar man närmare på den sistnämnda gruppen uppstår flera mindre kluster, som t ex ett med de muslimska länderna i Mellanöstern, som hamnar längst bort från den svenska kulturen. Men det finns också två andra kluster som ligger något närmare kulturellt sett men som ändå delades in i två olika grupper av denna statistiska beräkning, dvs ett andra kluster som bildar de östeuropeiska katolska och ortodoxa länderna, medan ett tredje klumpar ihop östasiatiska länder med judarna. De enda latinamerikanerna, de katolska chilienarna, i studien hamnar i mitten av diagrammet lite avsidat från övriga grupper av människor, med ungefär lika långt kulturellt avstånd till svenskarna som de två sistnämnda grupperna.

Vi har frågat respondenterna hur ofta de umgås med personer från Norden (ej Sverige), Europa (ej Sverige och Norden), Latinamerika, Afrika och Asien. Med de tre sista alternativen (Latinamerika, Afrika och Asien) har vi sedan byggt ett index som redovisas längst ned på sidan och fortsättningsvis på nästa sida. Svartalternativen i den första frågan har då skapat ett index som vi sedan tagit fram tre olika svarskategorier till för att kunna jämföra attityderna mellan olika subgrupper bättre.

Interaktion med utomeuropeiska invandrare
(Index baserat på fyra negativa påståenden om mångfald och kulturen och respondenterna indelade i fyra skapade kategorier i graden att vara negativ)
- nedbrutet på **kön** och **år**

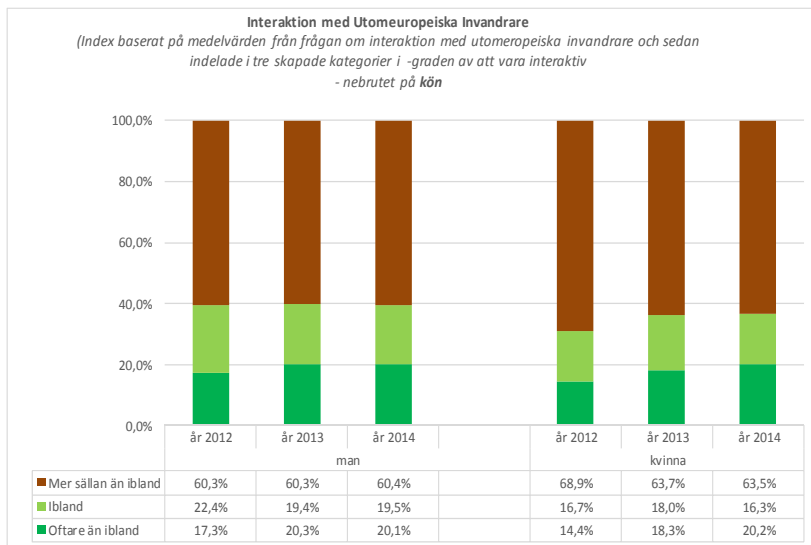
Interaktion med Utomeuropeiska Invandrare
(Index baserat på medelvärden från frågan om interaktion med utomeuropeiska invandrare och sedan indelade i tre skapade kategorier i graden av att vara interaktiv)

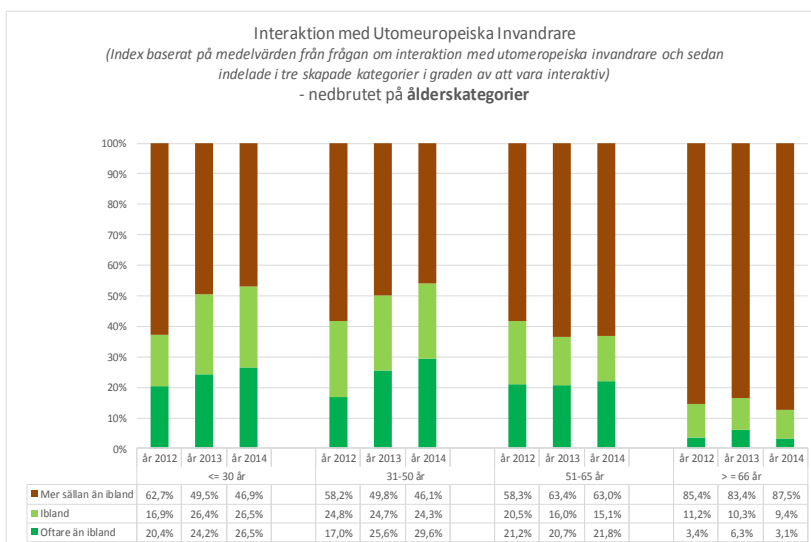
Här intill visar diagrammet att de boende i Sverige oftast har interaktion med människor från övriga Norden, därefter från övriga Europa, och på betydligt lägre värden kommer i tur ordning Asien, Latinamerika och Afrika. (Huruvida detta skulle vara en grad av integrering så blir det fel, eftersom det finns olika stora grupper av människor från de olika länderna och världsdelarna. Länder/världsdelar med många människor i Sverige får förstås högre värden. Noterbart är att 4/10 svenskar *aldrig någonsin* umgås med någon från Afrika.

Diagrammet till vänster visar att trots allt har skett en ökning (om än liten) av svenskar- nas interaktion med utomeuropeiska invandrare.

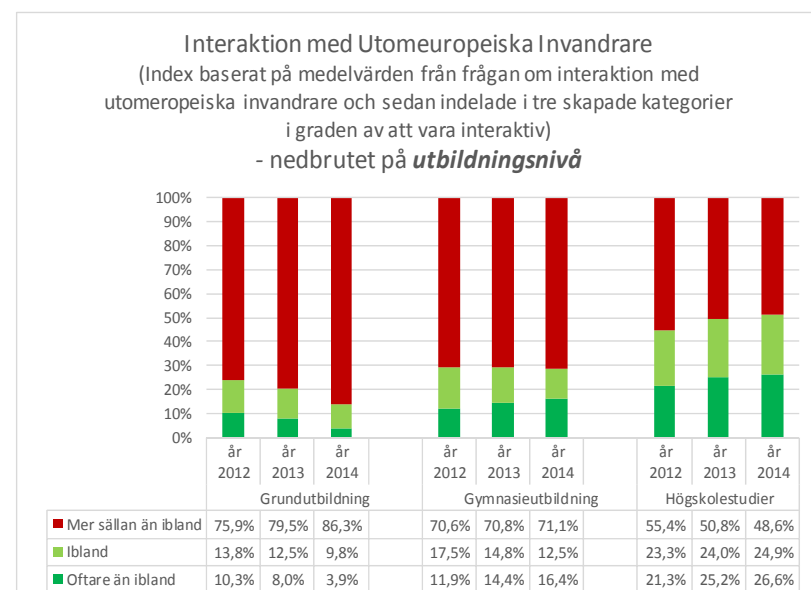
INTERAKTION MED UTOMEUROPEISKA INVANDRARE (FORTSÄTTNING)

Det första diagrammet visar att det finns en något större interaktion med människor från utomeuropeiska länder bland männen. Annars uppger en klar majoritet bland både män och kvinnor att man mer sällan än ibland umgås med någon eller några från dessa grupper.

Sett till de olika åldersgrupperna så följer tidigare svarsmönster om att ju yngre man är desto mer positiv till mångfalden. I detta fall så interagerar man mer med någon eller några från dessa delar av världen ju yngre man är. Ju äldre man är desto mer sällan umgås man men någon därifrån. Bland de äldre är det verkligen få som har denna kontakt oftare än bara ibland, endast 3 procent 2014.

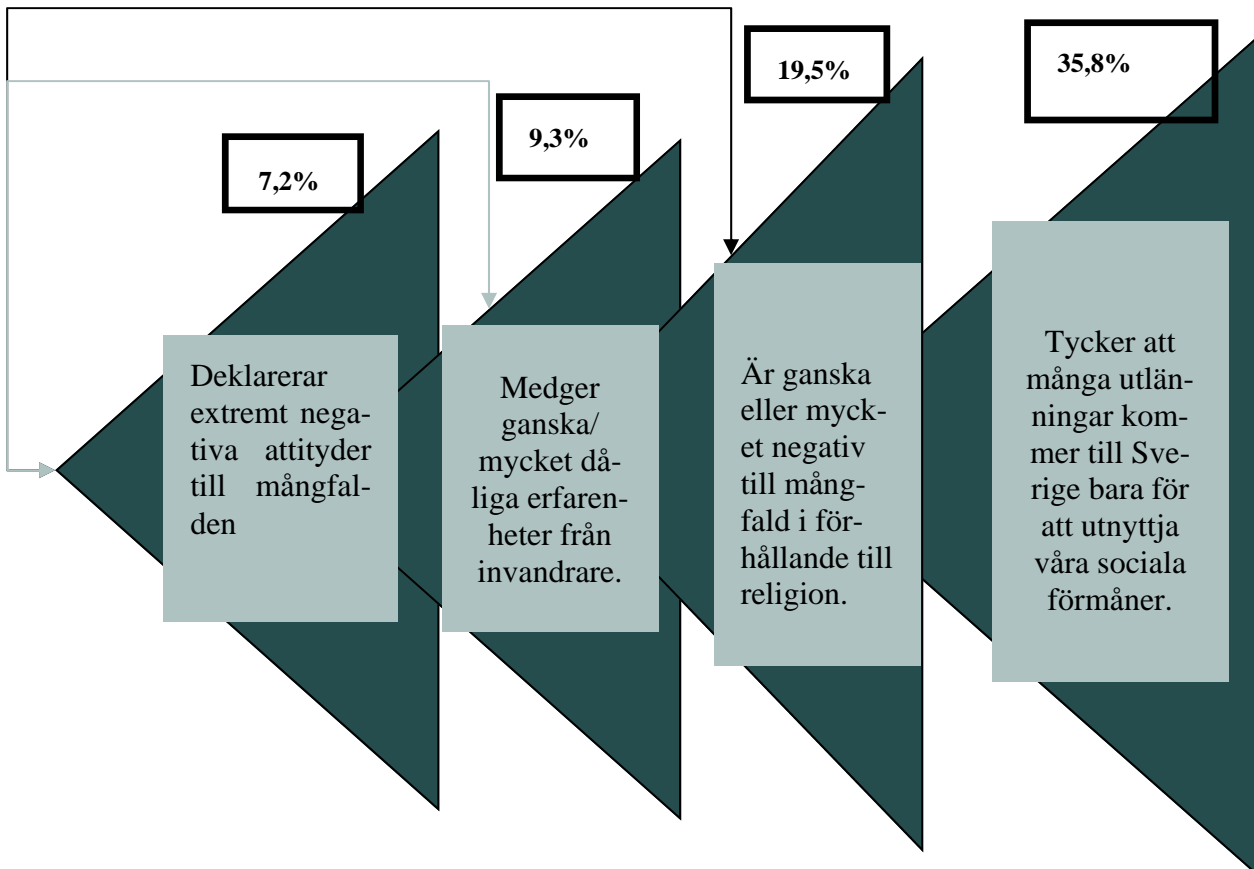
Samma svarsmönster som tidigare vad gäller attityder till mångfald i relation till vilken utbildning man har. I detta fall mäter vi interaktion och det har samma svarsmönster. Ju lägre utbildning ju mer sällan umgås man med någon därifrån, och har du högskoleutbildning så är det betydligt vanligare att man träffas oftare än ibland.

Sett till dessa subgrupper brutet på ålder och utbildning så finns det en korrelation med negativa attityder och liten interaktion med dessa invandrar grupper. Dock stämmer inte denna korrelation på män och kvinnor. Män som är något mer negativa till mångfalden generellt än kvinnor har istället något större interaktion med människor från dessa länder.

SAMMANFATTNING

DYNAMIKEN MED EXTREMT NEGATIVA ATTITYDER TILL MÅNGFALDEN

Fyra indikatorer vi använder för att illustrera dynamiken av de extremt negativa attityder och förhållningssätt beträffande mångfalden: a) ganska/mycket dåliga erfarenheter med invandrare, b) extremt negativa attityder utifrån index attityder till mångfalden, c) extremt stort motstånd till muslimska symboler som slöjor och d) aldrig interagera med invandrare.

Det finns i Sverige en mycket stabil grupp som kommer att visa under alla omständigheter extremt negativa attityder. Den utgör år 2014 drygt sju (7,2%) procent av befolkningen.

Beroende på vad som händer i det svenska samhället speciellt med tanke på den bekymmersamma arbetslösheten, kan denna grupp öka då det är 9,3 procent som medger att de har haft ganska eller mycket dåliga erfarenheter från invandrare.

Extrema händelser, till exempel kombinationen av hög arbetslöshet och en uppfattning om växande hot från främmande religiösa/kulturella uttryck, kan leda till att den extrema gruppen växer, eftersom 19,5 procent medger att man är ganska eller mycket negativ till mångfald sett ur ett religionsperspektiv.

Vid allvarliga kriser där det svenska samhället känns hotat i sina grundläggande värderingar och välfärdssystem, kan gruppen med extremt negativa attityder ytterligare växa. År 2014 var det närmare 36 (35,8%) procent som har en negativ syn på invandrare i den meningen att dessa anses komma till Sverige enbart för att dra nytta av landets sociala förmåner.